

XII. SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

GIMNAZJUM PAŃSTWOWEGO

IM. KORNELA UJEJSKIEGO

W KAMIONCE STRUMIŁŁOWEJ

ZA ROK SZKOLNY

1930/31.

- 1) a) Bronisław Faliński : Z dziejów kościoła parafjalnego
w Kamionce Strumiłłowej.
- b) **Część urzędowa** — podana przez Dyrektora Zakładu.

KAMIONKA STRUMIŁŁOWA 1931.
NAKŁADEM DYREKCJI GIMNAZJUM PAŃSTWOWEGO.

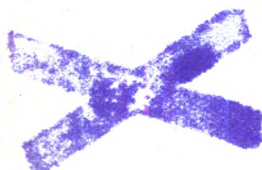
XII. SPRAWOZDANIE
DYREKCJI
GIMNAZJUM PAŃSTWOWEGO
IM. KORNELA UJEJSKIEGO
W KAMIONCE STRUMIŁŁOWEJ
ZA ROK SZKOLNY
1930/31.

TREŚĆ:

- a) Bronisław Faliński : Z dziejów kościoła parafjalnego
w Kamionce Strumiłłowej.
- b) **Część urzędowa** — podana przez Dyrektora Zakładu.

KAMIONKA STRUMIŁŁOWA 1931.
NAKŁADEM DYREKCJI GIMNAZJUM PAŃSTWOWEGO.

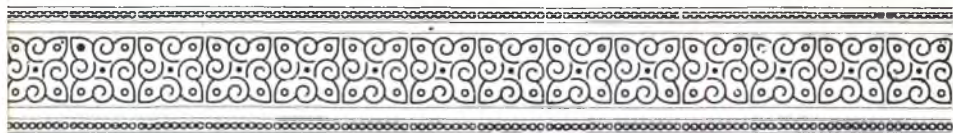
Spr. 57

BRONISŁAW FALIŃSKI.

Z dziejów kościoła parafjalnego w Kamionce Strumiłowej.

Wzmianki o pięciu kościołach i ich urządzeniu. Wizytacje kanoniczne. Wikaariat. Kaplice. Cmentarze. Uposażenie kościoła i kaplicy zamkowej. Dzierżawa dochodów kościelnych. Dziesięcina snopowa starostwa kamienieckiego. Dziesięcina wytyczna z Nowego Stawu i Czestyń. Prawo mlewu. Prawo pasania bydła. Przywilej poboru drzewa. Mieszne czyli osyp. Stołowe i kolęda. Stołowe żydowskie. Wolne łowienie ryb. Stróża kościelna. Żakowe. Dziesięcina snopowa i dań miodowa z Batiatycz. Fundacje, zapisy i inne dochody. Wyderkaffy kościołowi służące. Procesy sądowe. Szpital ubogich. Dobrodzieje kościoła. Posiadłość kościelna. Proboszczowie, Wicarzy. Służba kościelna.

Wzmianki o kościołach i ich urządzeniu.

Wdzięcznym tematem rozważań dziejowych, byłoby skreślenie obrazu genezy i rozwoju kościoła kamioneckiego, dziś parafjalnego, ongiś farnego. Zebrany zapas materiałów czyni realizację tego zamiaru trudnem zadaniem. Nie sposób bowiem na podstawie okrucich źródlowych miejscowych wnikać w początki kościoła, jego pracę, przeżycia i zasługi. Pole obserwacji historycznej ścieśnia się do skromniejszych ram, przyczem strona materialna, uposażenie kościoła, grać musi główną rolę, a dzieje świątyń, ich urządzenie przepojone będą mnogimi szczegółami, gdyż one były, w ubóstwie miasta i kościoła, jedyną chlubą i ozdobą.

Przeistoczenie Kamionki w organizację miejską w połowie 15-go wieku, 1448 r. rodzi nowe potrzeby. Przed zagonami Tatarów i Wołochów, wałami i grodem-rezydencją, broni miasto, jego twórca, Jerzy Strumiłło. Względę bezpieczeństwa ludności i dobrobytu ekonomicznego, otwierają nową kwestję, duszpasterstwa. Dla siebie i dla dworzan swoich buduje organizator miasta w grodzie kaplicę i uposarza jej kapelana dnia 26 września 1471 roku.

Działalność w Kamionce Franciszkanów o charakterze wybitnie misyjnym, nie odpowiadała zapewne programowi kościelno-religijnemu Strumiłły, skoro usuwa zakonników, ofiarowawszy im Czystki i Monasterz (1456-1463), a tworzy pierwszą parafję, dotuje ją i wznosi kościół pod wezwaniem Św. Trójcy albo Św. Ducha (Ecclesia hospitalis parochialis SS. Trinitatis sive S. Spiritui). W roku 1473 proboszczem jest Jan Bustazy. Przy kościele jest szpital, a raczej przytułek dla starców, kalek i ubogich, (Xenodochium), z osobnem uposażeniem. W tych czasach srogich najazdów, barbarzyństwa i chorób dziesiątkujących ludność, przytułki takie były wielkiem dobrodziejstwem epoki. Zarząd i nadzór nad tym zakładem w Kamionce należał do każdoczesnych proboszczów.

Pierwszy kościół parafjalny stał w północnej stronie miasta, na Glinisku (część przedmieścia bełzkiego), tuż poza fosą i wałami, za bramą miejską zwaną bełzką. Nic więc dziwnego, że napad tatarski na Kamionkę w roku 1627 spustoszył kościół za miastem będący, oraz gród wraz z kaplicą. Ponieważ kaplicy nie odbudowano, król Władysław IV. aktem z dnia 30 września 1641 przeniósł uposażenie kapelana na kościół parafjalny.

Drugiem zdarzeniem ścieśniającem znajomość losów kościoła jest nieszczęśliwy wypadek ks. proboszcza Andrzeja Giżyckiego (1741-48), w czasie pobytu jego we Lwowie, podczas kontraktów. Mając proces z wieloma osobami, a zwłaszcza z Paparami o łakę pod Zubowmostem i wolny wrąb w lasach batiatyckich, 1742 roku, najechały go konie i silnie poturbowały, a w tem przykrem wydarzeniu zaginęły dokumenty i zapisy kościoła Św. Ducha, jak i niektóre dotyczące się kościoła Wniebowzięcia N. M. P., drugiej erekcji, króla Władysława IV, z dnia 8 maja 1633 roku. Dlatego nie znamy najstarszej donacji Strumiłkowej i tych notatek na podstawie których moglibyśmy coś powiedzieć o wyglądzie i urządzeniu pierwszego kościoła szpitalnego.

Świątynię drugą, fundacji królewskiej, zbudowano z drzewa, w mieście tuż niemal przy rynku na miejscu dzisiejszego kościoła. Tutaj, jeśli wolno zawierzyć notatce ks. Trettera, mieli swą siedzibę OO. Franciszkanie, a król przeniósł swoją fundację dla bezpieczeństwa do miasta. Kościół ten przetrwał zapewne tylko do roku 1723, skoro 26 maja tegoż roku, według zapisek kościelnych, zaistniała trzecia erekcja kościelna. Jest podejrzenie, że dwór kamionecki za czasów Michała Rzewuskiego, wojewody podolskiego, zabrał ją od wikarego, albo też zaginęła dość wcześniej, bo przed rokiem 1767-mym. W tym bowiem roku dokumentu probostwo już nie posiada. Po stu mniej więcej latach kościół tak niszczał, zapewne dla lichej budowy, iż musiano stawiać nowy.

Budowa trzeciego kościoła parafjalnego przypada w udziale proboszczowi Józefowi Jarczy Jarzykiemu (1729-1741). O urządzeniu świątyni wzmiankuje dekret wizytacji arch. lwowskiego, Mikołaja Ignacego Wyżyckiego, który kościół ten zwiedzał w dniach 4 i 5 lipca 1741 roku. Z relacji arcybiskupa wynika, że kościół Wniebowzięcia N. M. P. jest drewniany, nowo zbudowany, dość obszerny, ale nie ukończony, bez habińca i nie poświęcony. Brak w nim ołtarzy, zwłaszcza głównego, tak, że Sanctissimum mieści się w kaplicy po prawej stronie kościoła. Ponieważ kościołowi brak nawet małego organu, poleca kupić z darów ofiarodawców, a zwłaszcza zażądać od pisarza koronnego na ukończenie kościoła zwrotu 3 tysięcy zł. pol. legowanych niegdyś przez Sulimirskiego. Zajrawszy do metryk urodzin dowiadujemy się, że pisarzem koronnym a zarazem wykonawcą legatu jest Krzysztof Sulimirski, ożeniony z Reginą, którym rodzi się 3 marca 1684 roku córka Katarzyna. Legat zaś ustanowił Stefan, stolnik nowogrodzki, ożeniony z Teofilą. Przypuszczalnie Krzysztof będzie pierwotnym synem Stefana; gdyż, gdyby był bratem, nie miałby obowiązku spłacania legatu ze względu na liczne potomstwo Stefana. Metryki urodzin kościoła kamioneckiego notują chrzest dzieci Stefana, stolnika nowogrodzkiego, i Teofili Sulimirskich, wymienianej jeszcze w Kamionce dnia 17 września w roku 1712. Daty chrztu są: 1) Konstancji, dnia 1 stycznia r. 1674.

2) Zofii, dnia 19 maja r. 1675, która wychodzi za Papatę, cześnika podolskiego, umiera dnia 30 marca r. 1742 i pochowana jest w kościele OO. Dominikanów we Lwowie.

3) Piotra, dnia 30 maja r. 1676. W r. 1712 $\frac{7}{9}$ jest już gen. sędzią wojskowym i dyrektorem wojsk koronnych (1724), oraz chorążym bractwaskim (1712 r.)

4) Aleksandra, dnia 20 lutego r. 1680.

5) Józefa Marcina, dnia 1 grudnia r. 1681. Nadto żyje w Kamionce, na podstawie świadectwa metryk, Samuel Sullmirski, łowczy bractwowski, zapewne też syn Stefana, bo raz nawet tytułowany jest stolnikiem nowogrodzkim, jak ojciec, (trzyma do chrztu od r. 1709 ¹⁵/₁ do 1722 ²⁵/₁). Któryś ze Sulimirskich jest sędzią bełzkim.

Rodzina ta opuszcza Kamionkę, a właściwie Sulimirszczyznę, od początku 19-go wieku zwaną Krzywolaną, około r. 1724, bo po tym roku milną metryki kościelne i w tym roku został rozebrany ich dwór i w innym miejscu zbudowany, gdzie w roku 1768 mieszkał poddzierżawiający starostwo kamioneckie od wdowy po Michale Rzewuskim, Franciszki z Cetnerów, Wolski Kazimierz, cześnik owrucki.

Wiele jeszcze lat upłynęło, zanim dzieło ukończenia budowy postąpiło dzięki proboszczowi ks. Karolowi Walentemu Sieprawskiemu (1757-1767) o tyle naprzód, że w dniu 3 sierpnia 1766 roku mógł arcybiskup lwowski, Wacław Hieronim Sierakowski, konsekrować kościół i ołtarz. We wielkim ołtarzu, murowanym, pod wezwaniem Wniebowzięcia N. M. Panny, w miedzianej puszcze wysłanej bawełną, złożono relikwie ŚŚ. Dezyderjusza, Filoteusza i Emeryta wraz z trzema kawałkami bursztynu i autentycznym arcybiskupa, przyznającym wiernym i rok odpustu w dniu poświęcenia kościoła, a 40 dni w rocznicę uroczystości.

Z przybyciem ks. Sieprawskiego do Kamionki w r. 1757 tak opisuje proboszcz stan domu Bożego. (w skróceniu): „Kościół fundacji królewskiej, jeszcze nie poświęcony, zbudowany jest z drzewa. W czasie mego kierownictwa na nowo pokryłem go dachem, posiada dwie kaplice z wierzyczkami. W tym kościele jest sygnaturka i siedm (7) ołtarzy. Ołtarz wielki pod wezwaniem Wniebowzięcia N. M. P. nieco sznycerską robotą i złotem ozdobny. Z prawej i lewej strony są dwa ołtarze posrebrzane i malowidłami różnokolorowemi okraszzone, z lewej strony, z obrazem Św. Onufrego, z prawej, Chrystusa Pana w słońcu malowanego, w lewym rogu Św. Anny, odnowiony z dawnego ołtarza, w prawym N. M. Panny rzeźbiony, lecz nie kolorowany, w lewej kaplicy ołtarz Ukrzyżowanego Chrystusa cały stosownie ozłocony i mozaikami ozdobny, w kaplicy naprzeciw leżącej, ołtarz Św. Jana Nepomucena, zbudowany z dawnego ołtarza, częściowo odnowiony, ubarwiony i pozłocony. Ołtarze te nie mają żadnych fundacyj. Bractwo Św. Anny nie posiada przywilejów“.

„Mensa wielkiego ołtarza murowana. Chrzcielnica mieści się w kaplicy zw. Jana Nepomucena. Ambona ozdobiona Św. Ewangelistami w czterech obrazach. Zakrystja mieści się z prawej strony, organ o siedmiu głosach z bębnami. Dzwonnica obok kościoła, przezemnie na nowo pokryta, w niej dwa dzwony, większy i mniejszy“.

Wówczas istniał zwyczaj chowania ciał w kościele, czy to kogoś ze szlachty, czy znaczniejszych mieszczan lub księży. Jest więc wielce prawdopodobnem, że nie było specjalnej krypty grobowej, gdyż grzebano i w portyku kościoła i w kaplicy Chrystusa Ukrzyżowanego, bądź wogóle w kościele.

Mimo wszystko w nędznym stanie zastał kościół następca Sieprawskiego, ks. Tretter Ignacy z Lubomiera (1767-1815), ziemianin, człowiek majątkowo nie zależny, dobrodziej kościoła kamioneckiego, ekspensujący co krok z własnych funduszków na cele kościelne, reparacje i urządzenia, dbały

o majątek kościoła parafialnego. Dochodzi więc praw jego ugoda i procesami nieraz bardzo długimi. Rewindykowanie majątności parafji trudne dla zaginionych dokumentów, zmusza go do poszukiwania za nimi i dzięki niemu doszły nas wiadomości będące prawdziwą skarbnicą ubiegłych lat. Pracowitością i skrzętnością tchną poźółkle karty duszpasterza o wszystko dbałego przez długi okres czasu 48 lat kierującego sercami parafjan kamioneckich ku rzeczom wielkim, wzniosłym, boskim i nadziemskim. Pragnąc nagrodzić docześnie zasługi najpospolitszego ofiarodawcy, wpisywał skrzętnie do swego pamiętnika rodzaj darowizny, byle z tego mogła rosnąć Chwała Boża. Pamięć wieków wiele ma mu do zawdzięczenia.

Stając się u steru nawy parafjalnej, rozpoczął żmudną, ciężką, codzienną pracę, mnożąc różniczne kłopoty i zabiegi z dnia na dzień. Ponieważ kościół nie posiadał Grobu Pańskiego, kupił w r. 1768 i następnie okuł go i przemałował. W latach 1768-1770 sprawił na kościele dwa rzędy ławek, których nie było przedtem, dał też ławki w kaplicy P. Jezusa (1769) i sprawił nowy konfesjonał. Do roku 1773 stał kościół bez kopuły, którą dopiero ks. Tretter, własnym kosztem zbudował, pokrył blachą białą i złotą¹⁾, opatrzył krzyżem, sygnaturką, a kaplice rynnami. W r. 1778 zbudował nowy babiniec i dał dach gontami kryty nad prezbiterjum (także w roku 1812), oraz od strony miasta (1780-83) i od plebanji (1784), a w kaplicy Św. Jana w 1785 roku, także nową podłogę i drzwi dębowe. W głównym ołtarzu nad obrazem Matki Boskiej umieścił obraz Św. Antoniego, w ciemnej zakrystji wybił okno, opatrzył kratą (1767), narzucił nowy dach (1788), poprawił podłogę, a w kaplicy Chrystusowej ustawił ławki (1773) i 2 nowe cynowe lichtarze wagi 20 funtów, zakupione z własnych funduszy. Z rokiem 1800 przeniósł proboszcz chrzcielnicę na kościół i opatrzył balaskami. Stan kaplic, mimo naprawek, psuł się ustawicznie, toteż znalazły się w takiej ruinie, że konsystorz w osobie ks. Godurowskiego, byłego proboszcza kamionckiego, pismem z dnia 17 lipca 1784 roku, pozwala obie kaplice zburzyć. Jednakże ks. Tretter zburzył tylko jedną, od strony zachodniej, kaplicę Pana Jezusa, którego przeniósł do drugiej Jana Nepomucena (1786 r.), odnowił ją własnym kosztem, a ścianę po poprzedniej zabudował. Nie mało też zapisek mówi o ofiarności proboszcza w rzeczach drobnych, a nawet o sprawianiu ornatów i innych szat liturgicznych.

W roku 1791 rozbił się dzwon kościelny wagi skąpych 9 kamieni²⁾ Majster lwowski, Dmytro Komasyński, ułł nowy, wagi 25½ kamieni. Fundusze na ten dzwon zbierano 2 lata. Parafjanie złożyli 480 złp., ks. Tretter dał 100 rubli. Po przelaniu starego dzwonu, ks. Tretter dołożył 3 kamienie, majster 11½ kamienia i przetopiono dwa małe dzwonki, za zezwoleniem lwowskiej administracji kameralnej, wagi dwóch kamieni i 26 funtów, zabrane z Jazienicy ruskiej, po skasowanym klasztorze Bazyljanów. Dzwon osadził asesor magistratu, Antoni Wąsowicz (gk) 1793 r., serce dał łowczy Okulski, a za robotę zapłacił proboszcz. W lipcu jednakże 1794 roku rozbił się znowu dzwon. Ten sam majster wykuł nowy, wagi 31 kamieni i 12 funtów, przy pomocy mieszczan Wojciecha Mroczkowskiego, Józefa Falińskiego, Łukasza Illickiego i Jakimowskiego. Ks. Tretter ofiarował znowu kwotę 200 złp.

- 1) Rozalja Paparowa ofiarowała na ten cel 50 złp., a ks. Tretter kilkaset złp.
- 2) Kamień równa się 13 kg. albo 32 funtów polskich.

Własnym kosztem sprawił proboszcz nowy organ o 9-ciu głosach (1795) Organ stary był nie do użycia, pogryziony przez szczury i myszy, gdyż ks. Sieprawski trzymał na kościele zboże z osypów. Proboszcz tadeński wziął stary pozytyw kamionecki, w zamian i za dopłatą będący w budowie. Organmistrz, Grzegorz Czaplicki, budowę ukończył, pobrawszy 800 złp., pół kamienia cyny, tyleż ołowiu, wikt, materiał drzewny i pomoc ludziach, co wszystko razem kosztowało 2 tys. złp. (ok. 500 fl. austr.)

Na skutek wojen napoleońskich, bankrutująca Austrija dobrała się i do rzeczy kościelnych. Nakazano ostemplować kosztowności kościołów. Musiał więc proboszcz kamionecki wozić srebro kościelne celem ostemplowania do Lwowa dnia 21 kwietnia 1807 roku, płacąc od dużej monstrancji, 3 kielichów z patenami, puszki z Cymborium i pateny używanej do chorych, za łut srebra 21 kreuzerów bankocetłami albo 12 kreuzerów konwencjonalną monetą. Srebro oszacowano na kwotę 67 zł. ren 30 kr., a dopłacono 76 zł. ren. 47 kr., którą to sumę musiał kościół kamionecki pokryć sprzedawszy kielich z pateną, wytarty i nadłamany, krzyż bez wizerunku Chrystusa, lampę nie wielką i łódkę bez postumentu. W roku 1810 i 1811-tym wyszły nowe rozkazy gubernium oddawania kosztowności (kielichów) do mennicy we Lwowie. Zabrano (1811 roku 18/4) monstrancję bez Melchizedecha, postument od kielicha, srebrny trybularz z łańcuszkami, wagi wiedeńskiej 13 marek 12 łutów, za cenę 243 zł. ren. 18 kr. Za oddane srebro (kielich) kościół kamionecki otrzymał w 1829 r. 28 fl. 23 kr., a 27 kwietnia 1811 r. dwie trzecie t. j. 162 fl. 12 kr. na sprawienie naczyń z innego metalu, a 81 fl. 6 kr. tj. $\frac{1}{3}$ zatrzymano do dalszego zarządzenia gubernium, zaco w roku 1831 dnia 1/2 kasa złoczowska wypłaciła 34 fl. 47 kreuz. Na skutek polecenia z r. 1815-go pozostał w Kamionce jeden kielich, choć był wikary i ks. ruski z Łanów, który w kościele często pomagał. Zrozpaczony proboszcz każe zrobić złotnikowi radziechowskiemu, blaszany kielich pozłacany, za cenę 4 rubli. Rubel liczono w tym czasie 100 złp. Polecień rządowych przestrzegano pilnie, gdyż od 1814 roku specjaliści lustratorowie badali stan naczyń po kościołach i cerkwiach. Takim sposobem ratowała się Austrija od bankructwa. Nie oszczędzono też i wotów kościelnych.

W r. 1785 dnia 15 czerwca spisano protokółarnie w kościele następujące wota:

Złotą koronę w kaplicy ukrzyżowanego Chrystusa wartości	złp.	60	gr.	—
5 złotych gwiazd w tej samej kaplicy	"	40	"	—
3 korony srebrne pozłacane przy obrazie Ś. Anny	"	61	"	10
2 korony srebrne przy obrazie N. M. Panny	"	36	"	—
3 korony srebrne przy obrazie Ś. Anny używanego do procesji	"	12	"	—
2 korony srebrne z promieniami przy obrazie Ś. Antoniego	"	10	"	—
4 wota srebrne większe kwadratowe	"	68	"	—
1 wotum okrągłe srebrne w postaci nogi	"	13	"	—
7 wot różnych srebrnych	"	62	"	—
3 wota srebrne małe w kształcie nogi i ręki	"	—	"	—
3 wota srebrne w kształcie palca, głowy i dziecka	"	11	"	10
Srebrny pasek przy obrazie Św. Antoniego	"	20	"	—

R a z e m wartości złp. 393 gr. 20

Srebro to na żądanie gubernium oddano do kasy cyrkularnej brodzkiej 20 czerwca wymienionego roku za cenę 412 złp. od której to kwoty płacił rząd rocznie 14 zł. procentu. W takich warunkach, ciężka była praca duszpaster-

ska, dlatego na potrzeby naprawy kościoła sprzedaje ks. Tretter w r. 1788 dwie ćwierci pola, niegdyś Falkowskiego, t. zw. kapitańszczyznę na przedmieściu bełzkim, za dzisiejszym cmentarzem, grunt miejski, używany już w r. 1742 przez ks. Jarzyckiego. Pole to oddało miasto kościołowi w zastaw za zaległych sto (100) korców zboża oсыpowego. Od ks. Trettera grunt ten kupili Franciszek i Józefa Choderowscy (geometra) za zgodą magistratu, płacąc 600 złp.

W roku 1806 miała się zacząć budowa nowego murowanego kościoła w podług starego z facjată, zwróconą na południe. Kościół bowiem był za mały w stosunku do liczby ludności polskiej w parafii, w stanie upadku, a dach miejscami kryty był nawet słomą. Ze śmiercią właściciela Kamionki, Józefa Miera, (1809) który wziął na siebie wyrób cegieł i ich wypał, przysposobiwszy w lasach buskich poddostatkiem drzewa opałowego, budowa ustała, choć przygotowano pieniądze i materiał. Józef Mier ofiarował gotówką na budowę 2.500 zł., ks. Tretter 3.000 złp., Mierowa 500 zł., Wierzbicki, dzierżawca Kamionki, 400 złp., a od innych osób, oraz ze sprzedaży cegły i wapna nabierano około 12 tys. złp. Z tych pieniędzy, wzięło dominium kamioneckie w osobie p. Krzyżanowskiego około 10 tys. złp. na budowę browaru. Ponadto testamentem swoim zapisał w r. 1814^{5/10} ks. Tretter legat 10 tys. złp. na budowę kościoła. Kwotę tę wypożyczoną, Ignacemu Paparze z Zubowmostu, mieli odebrać egzекutorowie testamentu i oddać kuratorowi, małoletnich Mierów Antoniego i Agnieszki, Wierzbickiemu, na przeznaczony cel. Jednakże jeszcze w roku 1837 legat ks. Trettera nie został przez patrona kościoła rewindykowany.

Protokół wizytacji arch. Andrzeja Alojzego de Skarbek Ankwicza z dnia 7 czerwca 1821 r. stwierdza, że kościół jest bardzo zniszczony, bez dzwonnicy, należałoby go więc zbudować z trwałego materiału i poddać restauracji plebanję i przytułek ubogich.

Skutecznie podziałało wezwanie arcybiskupa. Budowę rozpoczęto. Dnia 28 maja 1822 roku przystąpiono do rozbiórki kościoła, a 20 lipca tegoż roku zniesiono główny ołtarz. Wobec takiego stanu rzeczy za zezwoleniem proboszczów gk. Józefa Tarnowskiego i Ignacego Morawieckiego, odprawiano przez szereg lat mszę św. w cerkwi filjalnej Św. Mikołaja.

Z upoważnienia arcybiskupa, poświęcił dnia 3 sierpnia 1822 r. kamień węgielny, mającego budować się nowego murowanego kościoła, ks. Aleksander Mikołaj Gorecki, dziekan i proboszcz bużecki, w asyście proboszczów Grzegorza Więckowskiego, kamioneckiego i ks. Feliksa Chełmickiego, oraz obu proboszczów gk obrządku, w przytomności plenipotentą dominium kamioneckiego, Kajetanowicza. Opornie postępowała robota przy kościele. Pracując Jezuici bawiący w Kamionce od r. 1823^{3/2} do 1828^{7/11} i administrator ks. Stanisław Kowalski. Nowa wizytacja arcybiskupa Ankwicza z dnia 8 maja 1828 r. w asystencji dziekana buskiego, ks. Antoniego Warmużyńskiego, kapłana milatyńskiego, OO. Suryna z T. J. administratora kamioneckiego, Stanisława Waclawowicza, syndyka miasta i Józefa Niziankowskiego, reprezentanta dominium, stwierdza, że kościół parafjalny, który zaczął się budować przed kilkoma laty, nie jest ukończony, ma bowiem wzniesione tylko mury, rozmiary jednak jego w stosunku do liczby wiernych są za szczupłe, okna małe i za wysoko umieszczone. Doradza zbudować wieżę na pomieszczenie sygnaturki, oraz przystąpić do budowy szkoły.

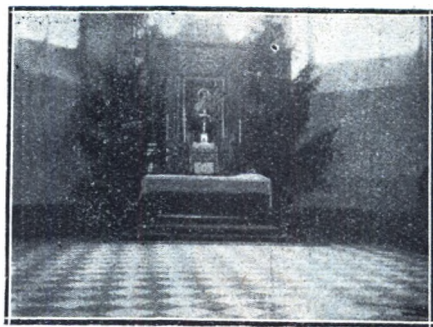

Widok frontowy i boczny kościoła z ll. 1836-1910.

Dopiero nowy proboszcz, ks. Jan Gułowicz (1832-1842), po swej instalacji 16 września, przystąpił do energicznej akcji. Dnia 4 września t. r. rozpoczęto murować sklepienie, a już dnia 7 listopada ukończono je. Niestety źle strop przesklepiono i zbyt wysoko, tak, że inżynier żółkiewski Penketl, kazał w roku następnym sklepienie zburzyć i nowe urządzić. W r. 1834 zbudowano wieżę kościelną, a kolator hr. Feliks Mier pokrył kościół blachą cynową. W roku następnym brakło środków materialnych do dalszej budowy, a inżynier Nieder nie uznał jeszcze budowy za ukończoną. Roboty murarskie prowadził Franciszek Raganowicz. Dopiero rok 1836 przewyciężył wszelkie trudności. Dzięki hr. Agnieszce Mier i innym współkolatorom i parafjanom, urządzono wewnątrz świątynię. Toteż w dniu Św. Jana Kantego czyli 23 października 1836 roku poświęcił (benedicavit) kościół prow. dziekan buski, Franciszek Wierzchlejski, w asyście proboszczów ksk. Franciszka Bieleckiego, łopatyńskiego, Michała Blenczyńskiego, buzeckiego, Stanisława Kowalskiego, dobrotworskiego, Jana Tilgosza, tadeńskiego i Stefana Hankiewicza, dobrotworskiego, obrządku gk. Mógł więc arcybiskup lwowski, Franciszek de Paulo Pistek, w dniach 16 i 17 maja 1840 roku wizytować kościół kamionecki. Do miasta przybył arcybiskup wieczorem 15-go maja, witany uroczystie przez duchowieństwo, komisarza Festenburga i syndyka miasta, Michała Puchalskiego. Dostojnikowi towarzyszyli ks. kanonik grem. Antoni Lisiecki, ks. Juljusz Galdecki, kanclerz konsystorjalny i ks. Grzegorz Borcowski, kapelan arcybiskupi. Nazajutrz został kościół uroczystie konsekrowany. Ceremonja trwał około 5-ciu godzin.

Cztery lata obywatel się kościół bez organu. Nowy organ, mechanika Romana Ducheńskiego, umieszczono w kościele dopiero między 7-10 listopada 1840 r. Karol Broskowski, snycerz, przerobił ambonę i ołtarz ze starego

kościół w formie dawniejszego w r. 1834. Ołtarz ten ozdobny w unoszące się skrzydlate anioły, utrzymał się do roku 1910 tj. do czasu rozebrania tego kościoła. Malarz, Jan Haas, przemalował w r. 1836, trzy ołtarze, ambonę, chrzcielnicę, balaski i inne rzeczy za cenę 640 flor. Z czasem otrzymał kościół dwa nowe ołtarze.

Ołtarz Św. Teresy od Dzieciątka Jezus, fundacja Macieja Załuckiego.

Około roku 1890 Maciej Załucki, majster kominiarski, z żoną swą Rozalją z Klepackich, ufundowali ołtarz, wygrawszy na loterii, w cenie około 600 reńskich, pod wezwaniem Św. Jana Nepomucena z obrazem u góry Św. Mikołaja trzymającego w rękach trzy woreczki. Ołtarz ten służył jako główny w kościele św. Ducha i w obecnym do 1929 roku. Dziś stoi w prawym ramieniu krzyża, od wschodu, i ma wizerunek Św. Teresy od Dzieciątka Jezus.

Licząc od wejścia po lewej stronie starego kościoła, był ołtarz Jana Nepomucena i N. M. Panny koło ambony, z prawej zaś strony św. Stanisława Kostki i Ukrzyżowanego Chrystusa.

Licha budowa kościoła zemściła się po kilkunastu latach. Zaczęło rysować sklepienie beczkowe na kościele o jednej nawie, zbyt szeroko rozpiętej. Kościół zamknęto na lat dwa. Proboszcz ks. Jakób Nowakowski (1843-1888) zbudował zrazu namiot pod którym odprawiał Mszę Św., a potem wybił otwór w zakrystji na ołtarz. W r. 1869 zremontowano kościół. Przedsiębiorstwo wziął plenipotent hr. Miera, Sosnicki, mając za murarza Karola Furmanka. Synowi bowiem pierwszego budowniczego, Feliksowi Raganowiczowi z Sieniawy, i murarzowi Mateuszowi Mołoniewiczowi, mimo starań, remontu nie oddano. Sprowadziwszy ankry żelazne z Grazu ze Styrii, ściągnięto mury na wysokości okien, przez kościół. (co wcale ładnie nie wyglądało) i od wewnątrz, a przede wszystkim od zewnątrz podparto mury do 1½ m grubemi przyporowemi filarami, aby umocnić sklepienie.

Po obu stronach absydy mieściły się dwie zakrystje. Z zachodniej bez wejścia od zewnątrz, przechowywano sprzęty liturgiczne i z niej wiodły schody przez otwór w murze na ambonę, w prawej czyli od strony wschodniej, jako bocznym przedsionku, ustawiano Boży grób na W. Noc i wtedy prowadziło wejście boczne do kościoła. Świątynia stała na miejscu dzisiejszej, frontonem zwrócona na południe.

Za ks. Nowakowskiego życie religijne kultywowały bractwa: Wstrze-
miężliwości, Sw. Anny, Przenajśw. Sakramentu, Niepokalanego serca N.M.P.,
Szkaplerza Sw. i Różańca Świętego.

A jednak ubogi i lichy był stan kościoła na wewnątrz i zewnątrz. Do-
piero, gdy obecny proboszcz, ks. Jan Czyrek, zakupił w r. 1900 od Simy Schumer
ogród, położony na wschód od kościoła aż do ulicy Chopina, myśl
o budowie nowej świątyni zaczęła przeoblekać się w realne szaty.

Projekt kościoła prof. polit. T. Talowskiego.

Profesor politechniki lwowskiej, inż. architekt, Teodor Talowski, zapro-
jektował kościół w stylu polskiego gotyku, w formie krzyża. Aby ludność
polska mogła korzystać z urządzeń kościelnych i SS. Sakramentów powzięto
myśl wybudować kościółek. Komitet budowy kościółka Sw. Ducha oddał
przedsiębiorstwo spółce inż. Emilowi Weklug i Waleremu Szulmann, budowni-
czemu, ze Lwowa. Firma zobowiązała się wobec proboszcza, po zatwier-
dzeniu oferty przez komitet, wybudować kościółek za 201 tys koron austr.,
a proboszcz miał dodać 17 tys. cegieł i tyle wapna (i cegły), ile ongiś
komitet ruski wypożyczył do budowy cerkwi N.M. Panny, oraz 6 tys. kor.

pozostałych z ofiarowanych 10 tys. koron przez hr. Mierową na plany i budowę kościoła. Przedsiębiorcy zobowiązali się nadto rozebrać stary kościół i pobudować piętro na plebanji (z r. 1876) z cegły pokościelnej.

Cerkiew — Narodzenia N. M. Panny.

W tydzień po rozpoczęciu budowy kościółka, zawiadomili przedsiębiorcy komitet parafjalny, iż budowy zrzekają się, sprzedawszy ją panu Pszornowi, budowniczemu, ze Lwowa. Komitet nie mając zaufania do nowej firmy, zażądał budowy dalszej od pierwszych przedsiębiorców. W spółce powstały niesnaski. Szulmann chciał budować, komitet nie godził się na jego tylko osobę. Rozpoczął się proces. Do ugody również nie doszło. Wskutek tego za poradą adwokata Dra Allerhanda ze Lwowa, komitet kończył budowę kościółka w swoim zarządzie, rozebrał kościół i zawezwał spółkę do

rozpoczęcia budowy parafjalnego kościoła, a ponieważ panowie budowniczowie nie zgłosili się, komitet był zmuszony budować kościół we własnym zarządzie w sierpniu 1910. Poświęcenia kamienia węgielnego dokonał ks. biskup Bandurski 14 maja 1911 roku. W pierwszym filarze po stronie ewangelji wmurowano dekret i monetę bieżącą, jakoteż monety wydobyte przy rozbiórce starego kościoła. (dekretu nie było w kościele poprzednim.) Budowa nowego kościoła trwała od 1910-13 r. z funduszków konkurencyjnych parafjan. Jeśli weźniemy pod uwagę pierwsze narady w sprawie budowy od 16 stycznia 1893 r. za urzędowania starosty powiatu kamioneckiego, Bernackiego, po latach 20 przygotowań, stanęła piękna i okazała świątynia, chociaż straciła na wartości pod względem architektonicznym, gdyż kościół skrócono o jedno okno czyli 6 m. Dnia 28 listopada 1913 roku w sobotę przed adwentem poświęcił prowizorycznie ołtarz, zabrany z kościółka, fundacji M. Załuckiego, proboszcz ks. Jan Czyrek. Toteż pierwszą mszę św., roraty, odprawiono dnia następnego, chociaż do wykończenia pozostało nakrycie wieży blachą, wytynkowanie chóru i rozebranie rusztowania. Pierwszą fazę budowy ukończono. Trzeba było myśleć o urządzeniu kościoła. Zamówiono z firmy Żeleńskiego w Krakowie, witraże. Znaleźli się też i niektórzy fundatorowie. I tak ufundowali witraż, po stronie ewangelji, M. Boską z Lourdes, Karol i Zofja Poznańscy, Pana Jezusa w ogrójcu Izydor i Anna Cieśniccy. Pierwszy po stronie lekcji nie miał fundatora. Drugi wyobrażający Sw. Wojciecha i bisk. Stanisława Szczepanowskiego, ofiarował kościółowi ks. Stanisław Popkiewicz, wikary kamionecki W nawach bocznych wstawiono okna kolorowe. również z firmy Żeleńskiego, a fundowały tylko trzy rodziny, Zierałko Józef z Budek, Józef i Katarzyna Kupczyńscy z Kamionki i Śladki Józef z Krzywolanki. Okna w krzyżu kościoła opatrzone zwykłym szkłem.

Nadzór nad budową kościoła miał inż. architekt Jan Noworyta ze Lwowa. Na miejscu pracował budowniczy, Wincenty Bednarski z Radomyśla. Posadzkę wyłożono płytkami marmurowymi z firmy Hugo Gessler (Śląsk austr) o boku kwadratu 32 cm. i 2 cm grubości, czarne z marmuru belgijskiego i białe z marmuru kararyjskiego. Trzy czwarte płytek ofiarowali parafjanie, resztę pokryły fundusze budowy, w cenie 14 kor. za 1 m² pow. Wszystkie okna miały być betonowe, jakoteż obramowanie frontonu kościoła i podstawy filarów wewnątrz i zewnątrz kościoła. Komitet dał okna i obramowanie kamienne na zewnątrz całej budowy. Roboty sznycerskie w kamieniu rozpoczął artysta rzeźbiarz ze Lwowa, Ryszard Plichal, zwłaszcza rozpoczął pracę nad Panem Jezusem, wiszącym na froncie kościoła, ale, że przepadł na wojnie, dokończył rzeźby art. rzeźbiarz, Franciszek Jaskowski z pod Radomyśla w r. 1922.

Na chlubę parafjan podnieść należy, że dużo pomocy ofiarnej złożyli parafjanie ze wszystkich wiosek przy zwózce materiałów i przy niektórych robociznach. Ale wnet nadciągnęła groźna chmura pożogi wojennej. Dnia 21 czerwca 1915 r. Moskale wywieźli do Kijowa proboszcza. Czasowym administratorem został wikary, ks. Wincenty Wojakowski. Dwu miesięczne bombardowanie w lipcu i w sierpniu 1915 r. kościoła ogniem artylerji rosyjskiej, zniósło wieżę, zrujnowało posadzkę, pobiło witraże i dach cały na kościele, podziurawiono w wielu miejscach sklepienie, a zwłaszcza w krzyżu i koło chóru. Na pamiątkę zniszczenia w niektórych miejscach wmurowano łuski pocisków armatnich. Aby uchronić kościół przed ostateczną ruiną, pokrył ks. Wojakowski dach nową dachówką. W styczniu 1918 roku

powrócił proboszcz z niewoli. Rozwinął z nową energią swoje dzieło, skończył proces ugodą, na mocy której połowa kaucji w papierach wartościowych tj. około 5 tys. kor. przedsiębiorcom przypadła, przyprowadził mur do porządku, wieżę odbudował w prostszej postaci, a okna narazie pozabijano deskami. W czasie wojny polsko-ukraińskiej polska kula armatnia w maju 1919 roku jeszcze raz uszkodziła część filaru i sklepienie od strony Batiatycz. Wojna pociągnęła za sobą świeże ofiary. PP. Poznańscy ufundowali znowu po stronie ewangeliji witraż M. B. z Lourdes (1921 r), a ks. Józef Soliski, rodem z Jazienicy pol., bawiący w Stanach Zj. Ameryki pn. Sw. Jana Kantego i Sw. Jana z Dukli. Po stronie lekcji te same witraże sprawili ks. St. Popkiewicz i rodzina ś. p. Romana de Kulczyc Wisłockiego por. 3 p. ułanów pol., M. Boską Ostrobramską i św. Kazimierza królewicza. Agdy zabiegi proboszcza i te trudności pokonały, dalsze wewnętrzne urządzenie kościoła postępuje ciągle naprzód.

Kościół w stanie obecnym.

Według planów art. rzeźb. Jana Rarogiewicza z Przeworska, po jego śmierci w r. 1926, zbudował z drzewa główny ołtarz, mensa murowana, artysta rzeźbiarz, Jan Wójtowicz z Przemyślan i ustawił go w grudniu 1928 r. Do roku 1930 ten sam rzeźbiarz wykonał balaski na chórze i przed wielkim ołtarzem, oraz ambonę w formie kielicha.

Wnętrze kościoła z widokiem na główny ołtarz i kazalnicę.

Funkcjonariusze kolejowi zakupili chrzcielnicę, różni ofiarodawcy stacje męki Pańskiej. Za zarekwirowane dzwony przez Rosjan, otrzymał kościół sześć nowych, ale trzy wnet się rozbiły. W tymże r. zaprowadzono instalację elektr. w kościele. Potrzeby są jeszcze bardzo duże, jak nowy organ, ławki, konfesjonały,

Ołtarz
Ukrzyżowanego
Chrystusa,

zabytek
z przed roku
1741.

ołtarze boczne, gdyż trzy istniejące są stare i prowizoryczne: a to M. Boskiej w lewej nawie, Ukrzyżowanego Chrystusa w prawej, najstarszy zabytek w kościele z przed roku 1741 i w prawym ramieniu krzyża, Sw. Teresy od Dzieciątka Jezus,

a wreszcie malowidło kościoła. Za prace i zasługi około kościoła, papież Pius XI. odznaczył ks. Czyrka tytułem Szambelana Jego Świątobliwości.

Konsekrację kościoła i ołtarza dokonał ks. arcb. Bolesław Twardowski dnia 16 maja 1929 roku.

Wizytacje kanoniczne.

Dopiero od połowy 18 wieku notują księgi kościelne, iż kościół wizytowany jest przez swych arcybiskupów lwowskich. Wczesniejszych śladów nie znamy. Obok odwiedzin wyżej wymienionych, przypomnieć należy inne jeszcze o charakterze wizytacji kanonicznych.

Ks. arcb. Wacław Hieronim de Bogusławice Sierakowski w ll. 1762^{7/9}, 1764^{24/3}, 1766^{5/8}.

Ks. biskup Jezierski 1755^{10/6}.

Ks. arcb. Łukasz Baraniecki 1850 dnia 28 i 29 czerwca.

Ks. arcb. Franciszek Ksawery Wierchlejski 1862^{2/7}.

Ks. biskup sufr. Jan Kniazia de Kozielsko Puzyna 1889 dnia 24-26 maja.

Ks. biskup sufr. Józef Weber 1901 dnia 24-25 lipca.

Ks. biskup sufr. Władysław Bandurski 1909^{26/9}, bawił 51^{1/2} dnia.

Ks. arcb. Bolesław Twardowski 1924^{5/10}, wizytacja dekan.

Wikariat.

Duszpasterstwo parafii kamioneckiej do połowy 18 wieku prowadzili z reguły wikarzy, proboszczowie byli nierzadko tylko gośćmi, a sprawując swoje funkcje kościelne, obywali się bez pomocników. Cierpiał na tem kościół, cierpiała i polskość. Rozmiar jednakże terytorjalny parafii był tak duży, że skuteczność i zapobiegliwość nawet bardzo gorliwych kapłanów, musiały poważnie zawodzić. To zrozumienie trudności wydajnej pracy duchownych zaważyło na dobrej woli Piotra Macieja Pienieka (inaczej Niezabitowskim¹⁾) zwanego, z powiatu lubelskiego, iż na dniu 13 marca 1627 roku, w obecności ks. Urbanowicza, prob. kamioneckiego i ks. Tomasza Mianowicza, prob. żelechowskiego, oraz rajców miejskich, aby rosła Chwała Boża, a ubogi kościół kamionecki, którego plebani z dochodów swych, nie mogli utrzymywać wikarego, zapisuje na jego utrzymanie fundusz 300 złp. na wieczne czasy, wyznaczając kuratorów i egzekutorów swej woli, a w przyszłości czyni nimi rajców miejskich, by zarządzali sumami przez niego wypożyczonemi, a pobrany wyderkaff (procent) na Św. Marcina, wypłacali kwartalnie do rąk proboszcza. Zato wikarzy względnie proboszczowie, gdyby chwilowo nie było pierwszych, mają odprawiać w każdą sobotę do N. M. Panny mszę św. i pobierać opłaty wyznaczone Legat ten przypuszczalnie do skutku na dłuższy okres czasu nie doszedł z powodu najazdów tatarskich i kozackich w połowie 17 wieku. O ile więc proboszczowie pracujący rzeczywiście w parafii potrzebowali pomocników, opłacali z własnych funduszy. Ks. Sieprawski i ks. Więckowski, sami pracowali, a ostatni nawet z probostwa kamioneckiego zrezygnował, bo ciężko mu było wyżyć z dochodów. Skarżą się na biedę ks. Tretter i ks. Gułowicz, zwłaszcza w latach nieurodzaju. Ks. Tretter utrzymuje jednak wikarych, buduje nawet osobny dom mieszkalny na ogrodzie kościelnym przy drużynie wiodącej przez mostek na przedm. bełskie (1768) i uposaża go w niezbędne sprzęty domowe.

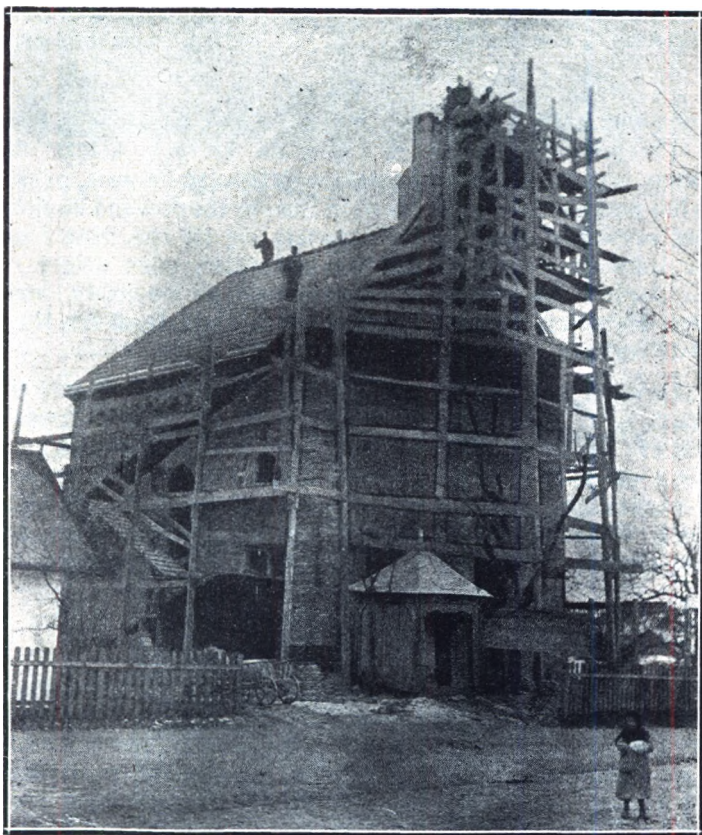
¹⁾ Źródła dziejowe starostwa i parafii kamioneckiej t. I. a. 15.

Drugi dobrodziej ubogiego kościoła, dzierżawca starostwa kamioneckiego, Szymon Karol z Barcikowa Barcikowski, zapisuje kwotę 1500 złp., (1795 $24/12$) na utrzymanie z procentów wikarego, zabezpieczoną na swym mieniu. Sumę miał wypłacić lub złożyć w banku wiedeńskim brat testatora. O tej i innych kwotach Barcikowskiego mówić będziemy w rozdziale, — Zapisy.

Dopiero za czasów austriackich, dekretem cyrkularnym z dnia 30. marca 1791 roku wyznaczył rząd wikaremu miejscowemu z funduszu religijnego roczną pensję w kwocie 600 złp., a w r. 1886 podwyższono z 210 złr. na 300 złr. rocznie. Wobec zwiększonej pracy duszpasterskiej w parafii, z reguły pracuje obok proboszcza, jeszcze dwóch wikarych.

Kaplice.

W mieście Kamionce, po kaplicy zamkowej Strumiły o której była już mowa, mamy zachowaną w pamięci małą drewnianą kapliczkę z r. 1790 wybudowaną z pobożności przez mieszczan Wojciecha Kowala i Marcina Kurowskiego, stolarza, za zezwoleniem proboszcza, na dawnym cmentarzu przy kościele Św. Ducha. Kapliczka ta przetrwała do czasu budowy kościoła 1910r. i wtedy zniesiono ją dla szczupłości miejsca w nowo wytworzonej sytuacji

Kościół Św. Ducha (w budowie) z kapliczką z r. 1790 i szpitalikiem - organistówką.

Kapliczka Św. Jana Nep. przy moście na rzeczce Kamionce na przedmieściu bełżkiem, zbudowana przez ks. Nowakowskiego, trwa jeszcze, ale w opłakanym stanie. Ks. Nowakowski zbudował sobie kaplicę grobowiec w r. 1887, na cmentarzu cerkwi Św. Mikołaja, przy głównym gościńcu i w niej też spoczywa jego ciało.

Kapliczka Św. Jana Nep. na prz.
bełżkiem (rz. Kamionka)

Kapliczka — grobowiec
ks. J. Nowakowskiego.

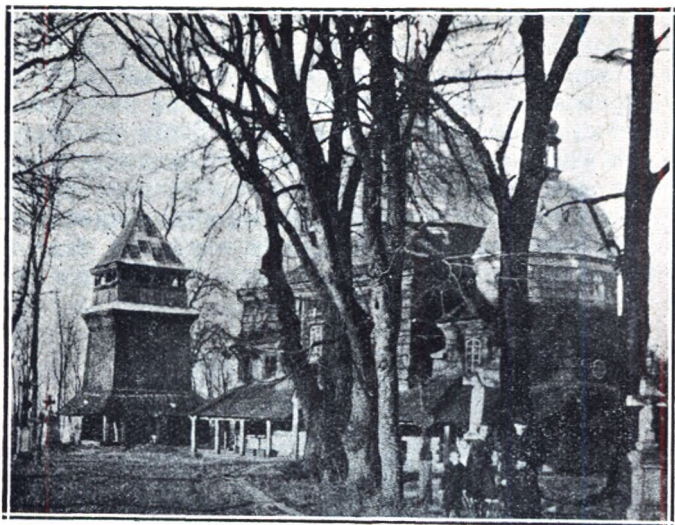
Jak było w parafii z kaplicami przed 19-tym wiekiem nie umiem odpowiedzieć. Przypuszczać należy, że kaplic do których księża dojeżdżaliby nie było, skoro jeszcze ks. Nowakowski wyjeżdżając na wieś, prawił msze św. w stodołach lub pod namiotem. W Nowym Stawie zbudowana kaplica w r. 1826. ma charakter prywatny, msze św. odprawiały się za specjalnem zezwoleniem arcybiskupa Ankwicza i dziś ma ten sam charakter; wieś należy do parafii w Horpinie. Dopiero staraniem ks. Nowakowskiego powstały kaplice w Obydowie drewn., Herawcu, Jazienicy pol., w Berbekach, Budkach Niezn. (parafia od r. 1921) i Turkach.

Za czasów współczesnego proboszcza, poświęcił murowany kościół w Batiatyczach w r. 1905 ²²/₁₀ ks. Wawrzyniec Puchalski, dziekan gliniański, a proboszcz Wyżnian. Od 1918 r. jako do parafjalnego należy kaplica w Zbaniowie i od 1924 r. w Kupiczwoli. Kosztorys jej obliczono na 7.638 kor. Drewniane wzniesiono w Maziarni kam. i na Podrudnem, murowane w Dałniczu, Jagonii, Różance poświęconą w r. 1908 ¹⁸/₁₀ przez ks. Czyrka i na Rudzie, którą poświęcił w 1909 r. ²⁶/₉ ks. bisk. Wł. Bandurski.

Cmentarze.

Każde wyznanie religijne, zarządzając swojemi świątyniami, miało też przy nich własne cmentarze. Najstarszy cmentarz polski był przy pierwszym kościele Św. Ducha, gdzie dziś ogród, nawet po lewej stronie gościńca wiodącego na Zabuzę. Od kiedy przestał być czynnym, powiedzieć trudno. Wiemy to tylko, że od roku mniej więcej 1730 używanym nie był, może wyjątkowo, a ks. Tretter w 1801 r. oparkanił go i założył sad śliwowy. Z przeniesieniem kościoła parafjalnego do miasta w 17 wieku, tem samem powstał cmentarz wokół świątyni czyli na miejscu obecnego kościoła.

Cmentarz cerkwi miejskiej Narodzenia N. M. Panny mieścił się też przy świątyni, jak ogrody dzisiejsze. Gdy zbudowano w r. 1667. cerkiew podmiejską Św. Mikołaja, jako osobne probostwo, powstał drugi cmentarz.

Cerkiew Św. Mikołaja wraz z dzwonnica i cmentarzem.

Żydzi otrzymali przywilej zbudowania synagogi i okopiska około 1557. na przedm. lwowskim, a tem samem prawo grzebania ciał, zapewne tuż ponad wałem miejskim, za t. zw. bramą tadańską. Płyta kamienna z r. 1641 na grobie Mozesza, syna Abrahama, przełożonego gminy żydowskiej miejscowej, świadczy dobitnie, iż cmentarz żydowski istniał już w tem miejscu jakiś czas.

Synagoga (drewn.) z 17 w.

Względy zdrowotne skłoniły rząd austriacki do wydania nowych zarządzeń. Szereg dekrétów kancelarii nadwornej z lat 1783 $\frac{1}{2}$, 1784 $\frac{23}{8}$, 1785 $\frac{1}{7}$, 1787 $\frac{6}{9}$, i 1835 $\frac{24}{3}$ nakazywał (zwłaszcza drugi) przenieść cmentarze i okopiska z miast poza miasto, na pole suche, wolne, czyste, oddalone od mieszkań przynajmniej 5 sążni, odpowiednio okopane i oparkanione, przypisując głębokość grobów na 1 sążeń.

W ślad za temi zarządzeniami rozgorzały tarcia o cmentarze pomiędzy chrześcijanami, a żydami z jednej strony, a kościołem i miastem z cyrkułem złoczowskim z drugiej strony. W roku 1795 $\frac{25}{11}$ cyrkuł o tyle przychylił się do wywodów proboszcza łacińskiego, że pozwolił na nowo otworzyć cmentarz przy filjalnej cerkwi Św. Mikołaja, po abolicji, dla obu wyznań chrześcijańskich, o ile miasto powiększy dostatecznie powierzchnię cmentarza. I gdy żydom udało się jeszcze na wiek cały utrzymać się przy pierwotnym okopisku, chrześcijanie zapewne nie dotrzymali warunków stawianych przez rząd, dzięki czemu, dla braku miejsca, wytworzyła się nowa faza tarć tak, że w r. 1805 musiano otworzyć na nowo cmentarz za tadańską bramą miejską.

Kapliczka na cmentarzu z r. 1795 i cholerycznym z lat 1848/55.

Na tem miejscu grzebano ciała zmarłych zaledwie kilka miesięcy, gdyż według słów ks. Gułowicza, dostęp dla wielkich błot był tak utrudniony, że nieraz ciała zmarłych zostawiano na ulicy pod żydowskimi domami. To też dla odwodnienia miasta musieli żydzi w r. 1774 kopać rów na drodze od kramnicy tj. rynku do browarów nad Bugiem, (stanowisko dzisiejszej rzeźni miejskiej ul. Hallera) Tego rodzaju operacja nie rozwiązała jednak sytuacji, stan komunikacji pozostawał w dalszym ciągu tragiczny. Stąd nie zmniejszała się ogólna niechęć do zakładania cmentarzy poza miastem. W roku 1837 $\frac{29}{4}$ prosił ks. Gułowicz cyrkuł o pozwolenie grzebania ciał w dalszym ciągu przy cerkwi Św. Mikołaja, obiecując powiększyć powierzchnię cmentarza. Cyrkuł w latach następnych dalej naciskał na wykonanie rozkazów. Aż dopiero w roku 1846 parafianie obrządku łacińskiego zakupili kawał gruntu cerkiewnego o powierzchni 1 mg. 705 s. kw. a zapas ten starczył do roku 1893. Zaraza jaka panowała w mieście z powodu cholery w r. 1848/9 zmusiła zarząd miasta zużytkować cmentarz za tadańską bramą. Wybudowano tu kaplicę, którą przywłaszczyli sobie rusini, a cmentarzyk, choć nieczynny, zasadzony drzewami owocowymi, zachował jeszcze ślady swej egzystencji. Kwestja cmen-

terna znalazła ostatecznie rozwiązanie dopiero w r. 1893. Akcję ujął w swe ręce starosta powiatu kamioneckiego, Bernacki. Zakupiono kilka parcel na przedmieściu bełżkiem, przy drodze do Jagonii, i w miarę potrzeby zakupywał magistrat coraz to nowe działki, a ostatnie trzy od strony miasta w r. 1928., urządził według planu, z pietyzmem należnym miejscu wiecznego spoczynku.

Grasujący wśród żydów tyfus w r. 1886, gdy jeszcze grzebano ciągle na okopisku pierwotnym, dla bliskiego sąsiedztwa, wywołał według opinii współczesnych wybuch tej strasznej choroby na Zabuzu w domach naprzeciw cmentarza¹⁾. Ten stan rzeczy dzięki naleganiom ks. Nowakowskiego na starostwo, zmusił ostatecznie żydów do założenia przy drodze do Tadań, drugiego cmentarza, naprzeciw stacji kolejowej, a w r. 1927 przy moście kolejowym na rzece Bugu. Wojna światowa zaślata naszą ziemię mnogimi mogiłami. Poległym p. d. miastem jeszcze za czasów austriackich, urządzono cmentarz wojskowy na Zabuzu, przy drodze do Turek. Żołnierzy polskich z czasów walk o niepodległość, o wschodnią Małopolskę w ll. 1918/19 złożono na cmentarzyku, na parceli zakupionej w r. 1846, a pamięć polskiego społeczeństwa czci te mogiły (26 p. p.) z okazji rocznic narodowych.

Uposażenie kościoła.

Ciekawe i interesujące, choć ubogie i skromne, są koleje uposażenia naszego kościoła. Materjalny byt jego polega na przywilejach, zapisach i fundacjach. Najistotniejszymi nadaniami są dla pierwszego kościoła parafjalnego i dla kaplicy zamkowej, zapisy Strumiłły; dla drugiego kościoła, przywilej królewski. Erekcja trzecia, nieznaną nam, zasadniczego znaczenia niema, gdyż majątek kościelny, nie powiększeniu, ale owszem uległ nawet redukcji. A że i pierwsza fundacja Strumiłłowa nie jest nam dokładnie znana, ustalenie pierwszej donacji oprzeć się musi na późniejszym nadaniu króla Władysława IV. z r. 1633, oraz zużytkować musimy bardzo nawet późne notatki kościelne z 18 wieku. Zaznaczyć też wypada, że uposażenie w ziemi możemy pewniej określić, aniżeli daniny należne kościołowi, a włączamy je do pierwotnej części, gdyż bez nich obywać się proboszczowie nie mogli, jakoż służebności, o których mówić będziemy, były w tych czasach wcale pospolitemi.

Wobec tego do fundacji Jerzego Strumiłły zaliczamy:

1) Pole za tadańską bramą, od rz. Bugu do potoku Kamionka. Przecięte jest dziś ono dwiema ulicami do stacji kolejowej (ul. Stowackiego) i szkoły rzemiosł i cegieł (ul. Sienkiewicza), oraz torem kolejowym. Część tego pola od strony rz. Bugu nr. parc. 31370 pow. 2 ha 78 m² i parc. 3138 o pow. 35 a 50 m² sprzedana jest za zezwoleniem Kurji metrop. i urzędu ziemskiego na potrzeby restauracji obecnego kościoła. W latach 1790 - 1857 liczy to pole 12 mg. 1590 sążni kw. i małą łączkę o pow. 522 s. kw., w trzech działkach.

2) Pole za rzeką Bugiem, w dzisiejszych Łanach niem., zwane Wier-taczce, (nazwa zachowana) ma w latach 1790 - 1857. morgów 6, sążni kw. 1057. Po tym roku pole to sprzedano. Przez wiele bowiem lat kościół dzierżawił je swoim poddanym i kolonistom.

¹⁾ Nr. domów 1, 5, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 53.

3) Przedmieście Glinisko ujęte wałem miejskim, rz. Bugiem i potokiem Kamionką. Tu ponad wałem leżały ogrody należące do szpitala przy kościele św. Ducha.

4) Łan za plebanją i kościołem po tamtej stronie rzeczki Kamionki, na prz. bełzkim, wówczas zwanej miejski stawek, oznaczony też jako pole plebańskie na folwark i osadzanie zagrodników, składa się w r. 1790 z 2 części, a to pole przy Jakóbie Bekasińskim ma 4 działki o pow. 12 mg. 75 $\frac{1}{6}$ s. kw. i t. zw. średnie o pow. 27 mg. 1155 s. kw. także o 4 działkach. W latach 1843 - 57 pierwszego pola 12 mg. kościół już nie posiadał. Któraś część łąnu, zapewne tuż nad rzeczką, należała do fundacji drugiej, t. j. ta na której siedzia w 18 wieku Józef Typrowicz, poddany kościelny.

5) Księża (kościelna) pasieka albo niwa pod Kobłem ma w latach 1790 - 1857 mg. 26 i sążni kw. 334.

6) Skutnia łąnowska tj. pół łąnu naprzeciw cerkwi, ciągnąca się do Kobła. Na tym gruncie postawiono zczasem cerkiew na Łanach pol. Traci ją kościół na rzecz starosty kamioneckiego, Michała Rzewuskiego (1755), który regulując granice swej dzierżawy, przywatyszczył ją sobie a także łąkę niedaleko Zubowmostu, dwa ogrody i sianożętkę, własność niegdyś mieszczanina kamioneckiego Jasińskiego i pole za Bugiem na kilka dni orania. Wtedy bowiem wakowało probostwo kamioneckie, a że nie było komu bronić praw kościoła, Rzewuski oddał je w używanie poddanym obydwom.

Poza uposażeniem ziemią służyły też przypuszczalnie dwie daniły.

1) Prawo mlewu wszelakiego zboża na swój użytek w młynach pod miastem Kamionką bez jakiegokolwiek opłaty w naturze czy gotówce.

2) Prawo rąbania, ścinania i wywożenia drzewa ze wszystkich lasów gajów, borów i laszczów należących do miasta i wsi, tak na potrzebę budowy jak i opału dla siebie i dla swoich poddanych. (Erekcja króla Władysława IV.)

Z biegiem lat zaszły zmiany w majątnościach i służebnościach kościelnych, a stan ten ujmuje erekcja królewska w roku 1633. Pominąwszy wyż wymienione nadania Strumiły w skład dóbr i korzyści kościoła wchodzi:

1) Dziesięcina snopowa wszelakiego rodzaju zboża i nasienia ze wszystkich pól należących do zamku kamioneckiego pod miastem Kamionką i ze wsi Nowy Staw.

2) Grunt obejmujący kościół, dom plebański od drogi jaka prowadzi do browarów aż do wału wszcz, a wzdłuż od ulicy kościelnej aż do stawku rybnego (sadzawki), zwanego miejskim, nad rzeczką Kamionką.

Drogą tą wiodącą do browarów (dzisiejsza rzeźnia miejska nad Bugiem u wylotu ul. gen. Hallera) jest północna strona rynku i jego przedłużenie czyli ulica Paderewskiego. Ulica kościelna (platea kościelna), wspominana w dokumencie erekcyjnym z roku 1633, dziś już nie istnieje, włączono ją bowiem do posiadłości kościoła w r. 1908. Toczył się o nią proces w roku 1870/1. Burmistrz miasta, Dr. Menner, kazał wykopać słup stojący na środku ulicy, twierdząc, że droga jest publiczna. Proboszcz ks. Nowakowski dowodził, że dnia 29 kwietnia 1848 roku zakupił od wdowy po lekarzu Joanny Schmidtovej, za 40 złreń, pas ziemi z przylegającego jej ogrodu do cmen-

tarza kościelnego po to, by droga nie prowadziła przez cmentarz tuż popod kościół, ale opodal, a słup wkopywali także poprzedni proboszczowie dla umożliwienia tylko przechodu a nie przejazdu. Wyroku sądowego nie znamy. Ulicę tę zapisano jako dobro publiczne, a Rada miejska oddała ją kościołowi jako wjazd na probostwo. Omawiana ulica ciągnęła się ponad wał, jako przedłużenie tej części ulicy Chopina, która rozciąga się równoleżnikowo a na terytorjum kościelnem skręcała pod kątem prostym, równolegle do ul. Chopina, popod wschodnią ścianę kościoła, a wypadała na plac Marjacki, który wraz ogrodami ku rzece Kamionce i do ulicy K. Ujejskiego był własnością kościoła jeszcze w r. 1775. Z czasem przeszły ogródy w ręce mieszczan katolickich, żydów i hr. Miera, który zbudował tu kamienicę w której umieścił się zarząd dóbr, a społeczeństwo polskie kupiwszy dom ten i parcelę sąsiednią, utrzymuje na niej od roku 1907 Bursę im. T. Kościuszki dla młodzieży gimnazjalnej.

3) Dwie łąki. Jedna t. zw. w r. 1633 pod Biecany, złożona z dwóch części, w latach 1804-1857, jako pod Wierzbiną czyli pod Rudkami o pow. 3 morgi 57 sążni i druga część jako łąka pod Kobłem lub pod łąnem plebańskim o 16 morgach i 1247 sążniach.

Druga łąka zwana w r. 1633 pod laskiem Trutowym lub pod Zubową doliną albo księża łąka, wzgl. łąka z Piciem w ll. 1790 do 1857, ma powierzchnię 18 morgów i 706 sążni. O niej mówić będziemy osobno ze względu na proces z Paparami.

4) Meszne (mszalne-missalia) lub osyp (ozimina-żyto) z ćwierci łąnów miejskich, tak zabużnych jak i od wału Głębokie (na Kamiennej górze na lewo od goścince do Batiatycz, nazwa zachowana) z czwartej części pola zw. Krziwołęską (Krzywolańską) aż do czwartej części zwanej Kazanowską z jednej strony posiadłości zamku kamioneckiego i z drugiej strony wspólnianych posiadłości z czwartej części pola zwanego Zamrzbórozowska (Zamrzbórsz w r. 1564/5 siedział na 1/4 łąnie) aż do Topolnej należy się corocznie po pół korca żyta i pół korca owsa miary kamioneckiej od wszystkich osadników katolików jak i innych jakiegokolwiek wyznania i religji, posiadających pola — na dzień św. Marcina biskupa (11 listopada).

5) Dawniej należało się meszne z pól zw. Zawiszonskie, które przeszły od miasta na gród w niewiadomy sposób, ale erekcja przywraca je.

6) Wieś Łany, przedm. Kamionki (przeszła pod jurysdykcję i w posiadanie grodu) ma jednak dawać meszne zwyczajem mieszczan.

7) Mensalia (stołowe), ze wszystkich domów tak katolickich, schizmatyckich, jak i żydowskich, należy się kościołowi po 2 grosze w czasie wielkiego postu.

8) Strenne czyli kołędę obowiązany był płacić dom mieszczanina, przedmieszczanina i chałupnika, po 1 groszu w dniu Bożego Nar.

9) Pleban i jego uczniowie (scholares) mają wolny połów ryb w sadzawkach, należących do grodu kam., zwanych pospolicie miejskim i bużnym stawem.

10) Urząd miejski (officium consulare) daje kościołowi na noc stróżę.

11) Kierownik szkoły, bakałarz, otrzymuje corocznie 12 flor. od urzędu kamioneckiego.

12) Żydzi kamioneccy płacą rocznie od dawien dawna proboszczowi i służbie kościelnej podatek z racji zajęcia gruntów i domów od których, gdyby żyli katolicy, płynęłyby dochody np. z pogrzebów. Ustanowiony był ten podatek gdy było w Kamionce zaledwie 10 domów żydowskich, a gdy w r. 1633 liczba wzrosła prawie do 50, mają płacić żydzi większe opłaty proboszczowi i służbie, (*largius liberaliusque quam antea*) zwyczajem innych okolicznych miast.

Wysoka religijność i przywiązanie do kościoła katolickiego, skłoniły Jerzego Strumiły do innego szczodrego zapisu na rzecz kaplicy zamkowej. Na utrzymanie jej kapelana przeznaczył: dziesiątą miarkę żyta, przernicy i prosa z młynów nad Bugiem pod miastem położonych, dziesiąty grosz z kopalni rudy nad Bugiem, dziesięcinę sнопową z pól batiatyckich i dernowskich, trzy korcy miodu z barci batiatyckich na wosk do kaplicy, jeden łąn w Dernowie i ze stadniny swej każdego roku dziesiątego żróbka, albo za każdego po 15 groszy. W razie przeniesienia stadniny gdzie indziej, rok rocznie ma utrzymywać kapelan 2 grzywny. Z chwilą zniesienia kaplicy, donacja jej przeszła przywilejem królewskim na kościół parafjalny z wszelkimi przysługującemi jemu prawami.

Bieg lat zmieniał stosunki własności, ulegały przeobrażeniu prawa i roszczenia kościoła do tych, którzy do świadczeń byli obowiązani.

Dzierżawa dochodów kościelnych.

Proboszczowie kamioneccy nie zawsze zawiadywali sami dobrami należącymi do parafji, ale puszczały je niekiedy warendę. I tak w roku 1692 proboszcz ks. Ludwik Jardin wydzierżawił własność ziemską kościoła na lat trzy, porucznikowi Adrjanowi Stefanowi Zbiewskiemu, za sumę tysiąca czterysta złp. (1400).

Z tytułu erekcji kaplicy zamkowej i erekcji drugiej z r. 1633 zostały zawarte dwie dalsze umowy, proboszcza Józefa Jarzyckiego, na dniu 23 lutego 1737 i druga na jej podstawie ks. proboszcza, Łukasza Stanisława Godurowskiego, na dniu 11 lipca 1749 roku z Michałem na Rozdole Rzewuskim, pisarzem pol. kor. i starostą naówczas kamioneckim, mocą której za dziesiątą miarkę żyta, pszenicy i prosa z młynów starostwa, dziesiąty grosz z intraty kuźni kamioneckiej, dziesięcinę sнопową z dóbr starostwa, meszne ze wsi Łanów, osypy z cwierci Kenderowskiej, Sulimirskiej (Krziwołęska w erekcji zwanej), Wronowskiej i wsi Łapajówka, łowienie ryb w stawach bużnym i miejskim, wolny wręb w lasach starostwa na opał i reparację probostwa, zobowiązywał się Rzewuski corocznie płacić proboszczowi dziewięćset (900) złp. Ks. Godurowski rzekł się dobrowolnie na rzecz starostwa łąn w Dernowie, ograniczył swe prawa do osypów z całego starostwa zaledwie do czterech łąnów wyżej wymienionych, zastrzegając sobie prawo łowienia ryb i wolnego wrębu tylko na własne potrzeby. Nie podnosi pretensyj do prawa mlewu i do stadniny, która zapewne już dawniej musiała odpaść jako intrata kościelna.

Tę samą umowę zawierali proboszczowie: Ks. Andzej Giżycki, kanonik i audytor generalny archidiecezji lwowskiej, dnia 8 stycznia 1742 r. i ks. Walenty Sieprawski dnia 11 lutego 1758 r. Od czasów ks. Treittera prowadzi się gospodarstwo rolne probostwa we własnym zarządzie.

Przedstawia się ono tak :

Probostwo posiada w ll. 1790-1804 roli uprawnej 85 mg. 1011 s., łąki 40 mg. 510 s.; w płodach: pszenicy $177^{11/32}$ korca, żyta $128^{10/32}$, jęczmienia $170^{14/32}$ owsa $182^{5/32}$, siana z 21 mg. 1404 s.- $225^{82/100}$ bez siana z łąki za Zubow-mostem, pod laskiem Trutowym, gdyż łąkę tę drogą procesu odzyskał ks. Tretter dopiero w r. 1796.

W r. 1843 w chwili odbierania probostwa przez ks. Nowakowskiego miał kościół roli . . . 75 mg. 668 s.,
 łąk . . . 41 " 143 $\frac{1}{2}$
 w r. 1857 roli . . . 73 " 1055 s.,
 łąk . . . 41 " 1430 s.,

w zbiorach pszenicy 98 q, żyta 183 q, jęczmienia 107 q, owsa 214 q i siana 430 q. Rok 1833 jest rokiem klęski i nieurodzaju z powodu deszczów tak, że rząd obniża nawet podatki, a ks. Gułowicz prosił o zwolnienie go od świadczenia na utrzymanie nauczyciela. W r. 1839 ma proboszcz tylko 130 kóp zboża zebranego.

Przejdźmy kolejno ewolucję nadań i uposażeń kościoła kamioneckiego, które uległy radykalnej zmianie w dobie porozbiorowej.

Dziesięcina snopowa.

Płynęła co roku z tytułu erekcyj, od starostwa kamioneckiego z folwarku kamioneckiego wraz z dziesiątą miarką z młynów kamioneckich, mesznego ze wsi Łanów, osypów z ćwierci Kendrowskiej, Sulimirskiej, Wronowskiej, Łapajówki i odstąpionego przez ks. Godurowskiego w r. 1747 łąnu we wsi Dernowie, wynosiła w r. 1798 roku 900 złp. płatnych na św. Marcina biskupa. Na postawie umowy i patentu skarbowego z dnia 20 lutego 1811 r. przewalutowano na 225 złreń., licząc 1 złreń. po 4 złp. W roku 1843 wynosi już tylko 90 flor. konw. monety.

Dziesięcina wytyczna.

Z Nowego Stawu i Czestyń należy się kościołowi na fundamencie erekcji królewskiej. W r. 1798 pobierał proboszcz w naturze, zwożąc swojemi furami zboże, oceniając wartość na 200 złp. z obszaru 141 mg 854 s.

W r. 1804 wynosiła				w r. 1820.	
pszenicy kóp	15	snopów	10	—	7 $\frac{1}{2}$ korca.
żyta "	16	"	12	—	12 korcy.
jęczmienia "	17	"	20	—	13 "
owsa "	15	"	50	—	12 "
hreczki "	16	"	19	—	8 "
grochu "	3	"	10	—	1 korzec
Razem kóp	68	snopów	51	—	53 $\frac{1}{2}$ korcy.

Ks. Stanisław Kowalski, administrator, wnosi dnia 12 lutego 1830 skargę do konsystorza o dziesięcinę z N. Stawu ze wszystkich pól. Kammerprokuratora z dnia 20 listopada 1837 r. orzekła, rozstrzygając spór, że dziesięcina należy się tylko z plonów (ex pomis), a nie z nowych pól.

Ks. Gułowicz pobierał ją gotówką w kwocie rocznej 84 złp. Dnia 19 lipca 1845 r. nastąpiła nowa ugoda pomiędzy skarbem hr. Uruskich, a szczególnie z p. Aleksandrem Colonną Walewskim, dzierżawcą Kłodna W. i przynależności i jego sukcesorami z ks. Nowakowskim, proboszczem, na czas jego dożywocia. Oznaczono czynsz roczny w kwocie 80 zł. reń. licząc od dnia 20 marca t. r. Z odpadnięciem N. Stawu i Czestyń, traci kościół kamionecki dochody z dziesięciny.

Prawo wolnego mlewu

bez pobierania miarki lub opłaty zostało wykupione, a kwota 16 złr. 10 ct. w. a. ulokowano w Galicyjskiej kasie oszczędności na książeczce nr. 28162, dnia 16 stycznia 1877 r.

Prawo pasania bydła.

Proboszczowi wolno było pasać na gruntach miejskich i dominikalnych. Za zniesione prawo pasania bydła na ugorach dworskich, przydzielił dwór kamionecki, jako ekwiwalent, w gminie Obydów 1 mg łąki. Namiestnictwo, orzeczeniem swoim z dnia 10 lutego 1871, jako komisja krajowa do spraw wykupu i uporządkowania ciężarów gruntowych we Lwowie, zatwierdziła tę ugodę 13 lipca 1876 r. Ekwiwalent oddano w posiadanie 24 czerwca t. r.; a tem samem ustało prawo pasania bydła na ugorach dworskich.

Przywilej poboru drzewa.

Z lasów dworskich przysługiwało pierwotnie proboszczowi, organiście i szpitalowi. Jeszcze w r. 1843 pobierał pleban kamionecki 208 fur drzewa opałowego czyli 52 sążni od dominium kamioneckiego. Dnia 4 maja 1860 przeprowadzono ugodę pomiędzy właścicielem państwa Kamionka Str., hr. Karolem Mierem, przez pełnomocnika Feliksa Sośnickiego, i proboszczem łańciskim, ks. Jakóbem Nowakowskim tej treści, że pobór drzewa z rewiru Dobrotwór i Stryhanka ustalono na 52 sążni a to: 10 sążni dębiny, 22 s. sosny, 5 s. brzozy, 10 s. osiki, 5 s. drzewa leżącego na ziemi (łomu), ale bez prawa służebności do poboru drzewa na budowlę i ogrodzenia, gdyż to wytłumaczono jako datek w drodze konkurencji kościelnej. Pobór zacząć się miał od 1 stycznia 1861 roku, w latach zaś następnych zaś od listopada. Namiestnictwo jako komisja krajowa odkupu i regulacji ciężarów gruntowych, potwierdziło tę umowę 10 maja 1867, a w r. 1886 wartość pobieranego drzewa opałowego z lasów dworskich oznaczono na kwotę 78 złr. w. a. rocznie.

Wykonywanie prawa poboru i obciążenie lasów dworskich serwitutem 52 sągów drzewa rocznie okazało się w praktyce niedogodnym dla obojga stron. Dlatego właściciel Kamionki, Jan Brandys, przez pełnomocnika Władysława Dąbrowskiego z jednej strony i proboszcz ks. Jan Czyrek z drugiej strony, ugodzili się na dniu 11 listopada 1910 w ten sposób, że probostwo otrzymało ekwiwalent od dworu na wieczną i nieograniczoną własność 52 morgów lasu (29 ha 92 a 41 m²) w gminie katastralnej Obydów. Prawo poboru drzewa z lasów dworskich zgasiło z dniem 16 listopada 1908 roku. To samo prawo poboru służyło kościołowi także i w lasach batiatyckich, o czem mówić będziemy w osobnym ustępie.

Meszne czyli osep.

Mieszczanie kamioneccy obowiązani byli dawać do kościoła osep, stołowe czyli mensalia, kolędę, stróżę kościelną i opłacać bakalarza. Do chwili procesu miasta z Rzewuskim płacili mieszczenie meszne, a przegrawszy z nim proces, dwóch osepów płacić nie chcieli, zwłaszcza kościelowi. Przestali więc dawać w r. 1765. Ks. Tretter rozpoczął 21 lipca 1768 roku z miastem prawie 30-letni proces. Wyznaczona komisja przyznała osep kościelowi dnia 22 maja 1775 r. Jednakże egzekucji nie wykonano. Dopiero 7. marca 1793 r. w obecności komisarza cyrkułu Jerzego Cavego nastąpiła ugoda tej treści, że za ubiegłe lata ks. Tretter osep podarował, a mieszczenie obowiązali się płacić rocznie 150 złp. licząc złoty polski po 30 groszy pol. na dzień św. Marcina biskupa (11 listopada) w magistracie dla łatwości odbierania. Arcb. Ferdynand Onufry Kicki ugodę o meszne aprobował dnia 23 paźdz. 1793 r. W latach 1804-1833 przewalutowano tę kwotę na 37 złr. 30 kr. a w ll. 1843-1852 na 15 złr. 55 ct. Przy regulowaniu serwitutów zostało meszne dnia 5 września 1875 wykupione za kwotę 308 flor. 70 ct. od czego płynął procent 15 flor. 40 ct. wypłacany przez kasę miejską. Po dopisywaniu rocznych procentów w fasji podatkowej za rok 1886 figuruje reszta z wykupna mesznego przez gminę Kamionka kwota 169 zł. 40 ct. oprocentowana na 5% rocznie.

O stołowem (mensalia) chrześcijańskim i o **kolędzie** (strenne) tyle tylko powiedzieć można, ks. Tretter pobierał stołowego w czas spowiedzi około 148 złp., a kiedy zaginął ślad poboru kolendy po 1 groszu od domu mieszczan, przedmieszczan i zagrodników pobierany w dzień Bożego Narodzenia, orzec trudno. Może chodzenie księży po kolędzie będzie echem przywileju królewskiego. Ciekawe jest zagadnienie stołowego żydowskiego i opłat od domów żydowskich.

Stołowe żydowskie (iura stolae).

Żydzi kamioneccy, względnie kahał, nie wielkie nieśli świadczenia kościelowi w myśl brzmienia przywileju królewskiego, a były niemi żakowe, stołowe po 2 grosze od domów żydowskich i chrześcijańskich płatne w czasie wielkiego postu i podatek żydowski z racji zajęcia gruntów i domów chrześcijańskich, który wtedy był ustanowiony, kiedy w Kamionce było domów żydowskich zaledwie dziesięć (10). Kwoty jednakowoż nie oznaczono. W r. 1795 wynoszą iura stolae 15 zł. a w r. 1877 ocenione są na 43 złr. 93 kr.

Obie te daniny na mocy rozp. gubernium lwowskiego z dnia 6 września 1777, miał zbadać cyrkuł żółkiewski, który wezwał proboszcza na dzień 17. listopada przed komisję złożoną z komisarzy Wolfganga Schiesla i Fryderyka Dracha w sprawie sumy Barcikowskiego 2800 złp. na kahałe ciężającej i tak zwanego mesznego żydowskiego, gdyż kahał nie chciał płacić kościelowi. Spór ten komisja rostrzygnęła dekretem nakazującym żydom dawać nie tytułem świątecznego, lecz jako iura stolae z powodu zajęcia placów i domów chrześcijańskich. Nato zgodził się proboszcz i odtąd pobierał 3 razy w roku na Boże N., W. Noc i Zielone Świąta po 17 złp. czyli razem 51 złp. tj. 12 złr. 46 reńs. i żakowe dla organisty, gdyż przed ugodą płacił kahał tylko 33 złp. ale zwyczajowo dodawano dla proboszcza na każde święta, śrutów mięsa 2, pieczeni 1, kurę 1, pieprzu $\frac{1}{4}$ funta i tyleż imbiru, pitnego

miodu flaszek 2, 12 arkuszy papieru; organiście zaś po kwarcie wódki i po kawałku mięsa i żakowe 4 złp. a stróżowi kościelnemu $\frac{1}{3}$ dalsze $\frac{2}{3}$ płaciło miasto. Właściwe stołowe znikło. Jakkolwiek z ociąganiem się, płacił kahał pod naciskiem władz i tak w r. 1830 zdewaluowaną kwotę 15 fl. 30 kr.; w r. 1843 kwotę 5 fl. 6 kr. a na mocy dekretu cyrk. z dnia 24. paźdz. 1854 r. gmina wyznaniowa żydowska płaciła rocznie po 5 flor. 35 kr. poczem meszne zostało wykupione za kwotę 43 fl. 10 ct. o czym konsystorz metrop. lwowski dnia 5/4 r. 1884 urząd parafjalny zawiadamia. Kwotę tę złożono na tej samej książeczce Gal. kasy oszczędności l. 2 8162 z dnia 16. I. 1877 tak, że na niej wkładka wynosiła 104 flor. 79 ct. + 23 fl. 10 ct. za wolne mlewo, razem 127 fl. 89 ct. Od stołowego odpisano kościołowi podatek na rok 1877.

Wolne łowienie ryb

przysługiwało proboszczowi i uczniom jego w miejskim i buznym stawie. Przy dzierżawie dóbr probostwa, staroście Rzewuskiemu, wyłączył ks. Giżycki, wolny połów i wolny wrąb w lasach na opał i reparację probostwa. Hr. Józef Mier w liście pisanym do ks. Trettera (1808 r.) uznaje te prawa służące kościołowi. Plenipotent hrabiego, Wierzbicki, pozwala służbie i poddanym księdza łowić ryby na własne potrzeby, wyłączając mieszczan kamionecki h. W roku 1830, gdy pełnomocnik Mierów, Kajetanowicz, nie mógł porozumieć się co do łowu ryb z ks. Kowalskim, który odmawiał hr. Agnieszce tego prawa, Mierówna dowodzi swych praw 30-letniem używaniem, oraz nabyciem dóbr starostwa kamioneckiego przez jej ojca, a tem samem i prawa połowu. Sprawa oparła się o Forum nobilium we Lwowie dnia 27 sierpnia 1830 roku. Wyroku sądu nie znamy. Widocznie dominium kamioneckie sprawy dla siebie pomyślnie nie przeprowadziło, skoro 1 listopada 1832 roku, księży Kowalski i Gułowicz zawierają na 1 rok licząc od 24 czerwca 1832 umowę z Joną Gassenbauerem i lckiem Indykiem o rybołówstwo na rzece Bugu za opłatą 50 złr. konw. monety i 4 sztuk ryb co tygodnia albo 50 sztuk ryb wielkich na cały rok. W tymże roku 1833 dnia 24 czerwca wydzierżawił ks. Gułowicz rybołówstwo dworowi kamioneckiemu, hr. Feliksowi Mierowi za pośrednictwem pełnomocnika dóbr, Józefa Kajetanowicza, za cenę 80 złr. do końca swojego życia czyli do roku 1842.

Umowę tę roborowano w magistracie 29. czerwca. Podpisał ją syndyk miasta Puchalski i świadek hr. Józef Tuszyński. Ks. Nowakowski również wydzierżawił rybołówstwo hr. Feliksowi Mier na rok 1844 za opłatą 42 złr. za zgodą kurji metropolitalnej we Lwowie z dnia 23 marca 1844 r. na czas pobytu księdza w Kamionce pod warunkiem, aby następcy jego wolno było używać prawa rybołówstwa na rz. Bugu w naturze. Umowę przedłużano tak, że do końca życia ks. Nowakowskiego, jak i za ks. Ziemiańskiego w latach 1891 i 1892, dwór kamionecki dzierżawił rybołówstwo płacąc od 24 marca 1860 r. kwotę 44 złreń. 10 kreuz. Obecnie z rewiru ósmego tj. ujścia rz. Kamionki do granicy Tadań, pobiera proboszcz z dzierżawy rocznej 500 zł. zaledwie 30 zł.

Stróża kościelna.

Urząd miejski w myśl przywileju Władysława IV. dawał zawsze na noc straż do pilnowania kościoła parafjalnego. Dnia 1 lutego 1772 r. zawarł na-

wet kontrakt z Janem Gałęckim na stróżę kościelną na 1 rok za opłatą roczną 45 złp. W tem partycypowali żydzi w $\frac{1}{3}$ części, płacąc 15 złp., oraz zarówno katolicy jak i żydzi mieli dawać po jajku przed świętami Zmartwychwstania Pańskiego, według obrządku łacińskiego, albo co dom uzna za stosowne ofiarować. Gdy w mieście nastały rządy syndyka (1789 r.), stróż kościelny pobierał z kasy miejskiej rocznie 44 złp. Taką kwotę oznaczył starosta Codelli. Do obowiązków stróża należało sypiać przy kościele, nosić kursorje i dzwonić na pacierze.

Gdy kościół został okradziony, cyrkuł złoczowski pismami z dnia 21 stycznia i 5 lutego 1849 r. do dominium i magistratu, zakazuje płacić z kasy miejskiej 12 flor. na stróża, bo wydatek ten nie został uznany przez władze wyższe, ale poleca odbywać ją kolejno wszystkim mieszkańcom parafji, względnie ponosić kosztą opłacania stróża. Za wykonanie nakazu uczyniono odpowiedzialnym magistrat. Wobec tego przedstawiciele gmin i deputowani miasta imieniem parafjan obrządku łacińskiego, zawarli 10 lutego roczny kontrakt ważny od stycznia 1849 roku z Piotrem Weberem i Janem Związkiem, którzy za wynagrodzeniem 80 reńskich zobowiązali się strzec kościoła. Po roku umowa wygasła, a pisma proboszcza w kwestji stróży, tłumaczy cyrkuł, że sprawa ta należy do dobrowolnych ciężarów i świadczeń gmin. W roku 1851 dnia 31 grudnia nakazuje syndyk miasta, Kohaut Łączkowski, z polecenia cyrkułu, odbywać straż obywatelom kamioneckim pod grzywną 2 zł., polecając kolejno oddawać łaskę wartowniczą obowiązany do tej powinności. To też w roku 1852 odbywają straż kolejno mieszczanie, a mieszkańcy wsi opłacali wartownika według taksy oznaczonej przez dominium po 15 kreuzerów od chałupników, a 9 kreuzerów od tych, którzy gruntu nie posiadali. Wieśniacy nie zbyt pilnie wywiązywali się ze swych obowiązków, skoro w r. 1856 syndyk miasta Łączkowski, przypomina urzędowi parafjalnemu, by do stróży pociągał mieszkańców wsi lub by płacili odszkodowanie pieniężne. Do dnia dzisiejszego utrzymana jest ta służebność kosztem parafjan.

Żakowe.

Tak zwano w czasach polskich płacę, jaką otrzymywał bakałarz, często organista, za nauczanie dzieci. Nadzór nad szkołą parafjalną należał do proboszcza i przez długi jeszcze czas w czasach austriackich kościół miał pieczę nad szkołą. Trudno nam jednak oznaczyć jakie świadczenia ponosił ksiądz na rzecz naszej szkoły. Po myśli erekcji królewskiej, płacili mieszczanie na utrzymanie bakałarza 8 złp. a żydzi 4 złp. razem 12 złp., resztę świadczeń dawała parafja jak np. pomieszczenie, opał. I dlatego szkołą interesować się będą przy wizytacjach arcybiskupi lwowscy. Opłata 12 złp. utrzymała się do czasu powstania szkoły normalnej niemieckiej dla obu wyznań chrześcijańskich z rokiem 1794 $\frac{23}{3}$. Miasto opłacało jej nauczyciela kwotą roczną 200 złp. czyli 50 złreń., płatną kwartałami, podnosząc w 1800 r. pensję roczną do 100 złreń. Żydzi tylko przez jakiś czas płacą organiście rocznie 4 złp., z czasem drobna ta kwota włączona zostanie w meszne należne kościołowi.

Potrzeba budynku szkolnego staje się poważną conajmniej od r. 1821, o czem mówi arch. Ankwicz. Tak samo aktualnem jest pomieszczenie nauczyciela, czego domaga w r. 1837 nauczyciel Gugenberg. W tym też czasie

odbywa się już nauka uzupełniająca dla dzieci w wieku 12 — 15 lat, obojga płci, ale nauczyciel ma wielkie trudności w utrzymaniu regularnego uczęszczania na naukę, tak, że sprawa ta opiera się nawet o syndyka miasta w r. 1849. Arcb. lwowski Pistek w r. 1840 podnosi zaniedbanie młodzieży w jej kształceniu, czyniąc odpowiedzialnym nieodpowiedniego nauczyciela. Tak samo domaga się arcb. Baraniecki w dziesięć lat później odpowiedniego i uzdolnionego nauczyciela, oraz budowy osobnego budynku szkolnego dla ciasnoty i ruiny szkoły.

Liczba bowiem dziatwy szkolnej dla obojga płci wahała się w granicach 40 — 50 osób. Magistrat długo jeszcze zwlekał z budową szkoły (1854 r.) mając na względzie budowę mostu na rzece Bugu i 2 mostków na potoku Kamionce. Umieszczono więc szkołę w budynku magistrackim na miejscu dzisiejszego gimnazjum państwowego i w lokalach wynajmowanych. Do budowy szkół przystąpiono dopiero w r. 1882, a w 1906 r. osobnej szkoły żeńskiej 7 klasowej.

Dziesięcina snopowa i dań miodowa ze wsi Batiatycze.

Z rokiem 1641 uposażenie Strumiłowej kaplicy zamkowej, przeniesione zostało na kościół parafjalny. Jak długo starostwo kamioneckie tworzyło pierwotną całość, niema nieporozumień między dzierzawcami starostwa, a plebanami miejscowymi. Gdy jednak 17 marca 1659 r. uszlachcił król Jan Kazimierz, Jerzego Paparę, i nadał mu za zasługi osobiste wsie: Batiatycze, Żelec i Kupiczwołę, prawem dziedzicznym, odtąd winni byli dawać Paparowie proboszczowi w myśl erekcji kaplicy zamkowej Strumiły, dziesięcinę z pól Batiatyckich, trzy ćwiertnie miodu z tej wsi na воск dla wyrabiania świec, dziesięcinę ze żrebców, oraz ponosić te ciężary, jakie nałożone były na całe starostwo, jak np. opał. Jerzy Papara wywazywał się ze swego obowiązku wobec proboszcza ks. Adama Piaskowskiego w 1665 r. Ale już jego następca, były proboszcz Gliniański, Piotr Gobrzydowski, zawarł 3 grudnia 1674 roku ugodę na podstawie której Papara imieniem własnem i swoich następców za dziesięcinę snopową zobowiązał się płacić proboszczowi i jego sukcesorom gotówką rocznie 50 złp. w dniu Św. Jakóba (25 lipca). Nieco później dochody z Batiatycz oszacowano, a dziesięcinę wytyczną otakowano na 400 złp. Oczywiście rewindykowanie jej było pium desiderium proboszczów kamioneckich, gdyż nie tylko nie mogli otrzymać dziesięciny w naturze, ale też utracili pobór miodu, dziesięcinę ze stadniny, a nawet skoro Paparowie ograniczyli komplancję tylko do Batiatycz, wyłączając Żelec i Kupiczwołę, stało się to źródłem sporów i procesów kościoła z właścicielami Batiatycz. Proboszczowie niekorzystną tę umowę poddawali w wątpliwość, jako kościół krzywdzącą, pragnąc odzyskać pobieranie dochodów w naturze. W roku 1830 obliczono dziesięcinę zbożową na 400 kóp, co przerachowane na pieniądze dawało sumę znacznie wyższą niż 50 złp. Ks. Tretter przyjażniąc się z Paparami, acz z przykrością uznawał ugodę ks. Gobrzydowskiego, zadowalał się wybieraniem drzewa z dóbr batiatyckich za kwitami. W roku 1804 płaciły Batiatycze 12 złr. 30 kreuz. za dziesięcinę snopową i dozwalały wřębu do lasów. Proces rozpoczęty przez ks. Kowalskiego w r. 1830 nie był skutecznym. Kammerprocuratura z dnia 8 marca 1831 l. 2737 i cyrkuł złoczowski z daty 2 czerwca t. r. l. 7893 orzekły, że pretensje kościoła do dziesięciny w naturze są bezpodstawne, ale umówioną kwotę należy zaintabulować, co też stało się w księgach dominiorum pag. 75.

Koszta komisji odbytej przez sekretarza cyrkułu żółkiewskiego Filtera z dnia 12 maja 1838 r. w kwocie 23 guld. 54 kreuz. poniósł proboszcz. Umówiona kwota 50 złp. wynosiła jeszcze w 1833 roku 12 flor. 30 kreuz., a w 10 lat później 5 złreń. Pobór drzewa w naturze utrzymał się do roku 1844. Ks. Nowakowski wniósł skargę przeciw Stanisławowi Paparze do cyrkułu w 1844 r. $\frac{2}{12}$, a w maju 1846 r. sprawa rozstrzygniętą jeszcze nie została. Końcowego orzeczenia nie znamy.

Fundacje, zapisy i inne dochody.

Trzecim rodzajem dochodów kościelnych były fundacje i zapisy. I o te skromne dochody wypadało proboszczom toczyć procesy sądowe, chociaż rewindykacja praw nie zawsze była udatną. Akta kościelne kilka zaledwie takich spraw przechowały naszej pamięci.

W r. 1595, Mikołaj Kaznowski, mieszczanin kamionecki, zapisał kościołowi obszar pola i łąkę z 6 poddanymi czynszownikami, na zakup łożu, aby wiecznie gorzała lampa przed Najśw. Sakramentem. Krajczy koronny, Michał Rzewuski, zabrał wieś Obydów na rzecz starostwa i legat Kaznowskiego (1757). Administrator kościoła, ks. Kowalski, próbuje wprowadzić legat ten odzyskać w r. 1830 na podstawie zeznań sędziwych mieszkańców Obydowa ale Kammerprocuratura, skargę odrzuciła (1836 $\frac{15}{2}$).

O fundacji Niezabitowskiego z r. 1627 na rzecz wikariusza przy kościele parafjalnym wspomnieliśmy powyżej.

W roku 1637 dnia 8 sierpnia, podstarości kamionecki, Pawłowski Florjan i żona jego Barbara z Grodziska, zapisują kościołowi kamioneckiemu na ręce ks. Urbanowicza 120 złp. na msze pośmiertne na wieczne czasy, wobec Alberta Paskowicza, wójta, i Zegarmistrza, rajcy. Sumę tę wzięli na 10% Jacko Ustanka, wójt batiatycki z żoną swą Tacą i dziećmi, ubezpieczwszy tę kwotę na domu swym w rynku i na ćwierci pola. Procent 12 złp. miał być płacony do rąk proboszczów w dniu św. Jana Chrzciciela, a za nie dotrzymanie terminu płatności, mieli uiszczać karę po 5 złp. na zamek i kościół, a 4 złp. na burmistrza i wójta. Msza św. miała być odprawiana na nowiu każdego miesiąca któregośkolwiek dnia od chwili, gdy tylko jedna strona legatarjuszy umrze. Legat ten stracił swoje znaczenie już w wieku 17 tym z powodu wypadków wojennych, nie dając duchownym żadnej prowizji.

Również, wyżej wymieniony, przed sądem gajonym wójtowskim zeznał 29 sierpnia 1653 roku, że przelewa służące mu prawo zastawne na pół czwartej ćwierci pola zwanego Wrzeszczowskie, położonego pomiędzy księżą pasieką, a polem Kuźmowskiem zwane, za wypożyczone 60 zł pol, urodzonemu Konstantemu Helonskiemu (?) na osobę ks. Adama Piaskowskiego, który aż do wykupu ma używać to pole prawem zastawnem, pobierając osypu z każdej ćwierci pół miarki żyta i tyleż owsa, opłacając jednak pobór królewski i 4 groszy czynszu dzierżawnego. W wieku 18 Michał Rzewuski odebrał to pole kościołowi.

Jędrzejowa Kedkoniczowa, wdowa, zapisała kościołowi 18 marca 1669 r. dom z ogrodem.

Około roku 1742 (gdyż w tym czasie roborowano w grodzie lwowskim) wielka dobrodziejka kościoła, Zofja z Paparów Sulimirska, zapisała sumę 2.800 złp na różne obligacje, a z niej np. 300 złp. na ubogich szpitalnych,

oraz na odprowadzanie raz w tygodniu mszy św. za jej duszę. Kwotę tę złożono w kahałe kamioneckim na 7%. W czasach austriackich odebrano z polecenia fiskusa i cyrkułu legowarą kwotę pieniężną i przeniesiono ją do funduszu publicznego z 3½% rocznymi odsetkami (1778 ¹³/₃) i zapisano na obligacji z dnia 1 stycznia 1794 r. Nr. 21713 na sumę 803 fl. złożoną z kwoty 700 flor. od kahału żydowskiego i 103 flor. za srebro kościelne z r. 1785 przeznaczone na własność szpitala polskiego.

Również i inny dzierżawca starostwa kamioneckiego, Szymon Karol z Barcikowa Barcikowski, testamentem z dnia 24 grudnia 1796 roku, zapisał kościołowi parafjalnemu 1500 złp., od której sumy procent miał iść na utrzymanie wikarego, a dla bractwa kościelnego Św. Anny i dla dwóch bractw cerkiewnych Św. Mikołaja i N. M. Panny po 400 złp. Pieniądze te ubezpieczył na swych dworach w Kamionce, względnie miały być złożone w banku wiedeńskim. Wykonawcą testamentu mianował brata swego Jana Kantego, któremu miał przypaść wspomniany fundusz na wypadek, gdyby został unicestwiony. Brat i Lasotowie legat kościelny uznali, a majątek sprzedali Józefowi Popielowi dnia 15 stycznia 1798 r. Majątek składał się z trzech dworów, kramnicy w mieście, pól i ogrodów. Umówiono cenę kupna na 6530 złp. Gotówką zapłacił Popiel 2822 złp., a z reszty 3709 złp. miał być spłacony zapis Barcikowskiego na kościół i cerkwie z obowiązkiem płacenia prowizji 5% od sta do rąk plebanów.

W r. 1807 dnia 30 kwietnia Józef i Katarzyna ze Srokowskich Popielowie, sprzedali dworek swój nr. 127, (niegdyś B., dziś koło sądu powiatowego) syndykowi miasta Michałowi Wojtawickiemu za 3.000 złp. a długi 2.700 złp. legowane na rzecz kościoła i cerkwi, przenoszą na dworek na Glinisku nr. 60. Ponieważ powyższe kupno nie doszło do skutku, dnia 14 lipca tego samego roku sprzedają Popielowie, Józefowi Krzyżanowskiemu, mandatariuszowi dworu kamioneckiego, dworek na Glinisku i na Podrudziu t. zw. Maziarnię w lasach dobrotworskich, pole o powierzchni 10 mg. 654 sążni kw. wraz z domem w Kamionce nr. 127 za cenę 17.400 złp. z której pokryty miał być legat 2.700 złp. Dworki te, jako szlachecczyzna, wolne były od kwaterunku oficerskiego.

Dom na Glinisku pod Nr. 61 nabywa dnia 24 maja 1834 roku na licytacji Leopold Świechowski od Józefa Krzyżanowskiego za cenę 556 flor. Część tego majątku od strony rz. Kamionki jest w posiadaniu tej rodziny. Dwie części od ul. Grunwaldzkiej i Zygmuntowskiej, naprzeciw szkoły żeńskiej od pn., są w posiadaniu mieszczan.

Kwotę należną kościołowi i cerkwi, odebrał dla kościoła w r. 1811. od Józefa Krzyżanowskiego, cyrkuł w walucie 475 flor. austr. Za 75 flor. z funduszu Barcikowskiego zakupiono dwie obligacje pożyczek wojennych (figuruje jeszcze w r. 1843) z r. 1818 ²⁸/₈ Nr. 48/16571 na kwotę 92 flor. 11 kr. oprocentowaną na 2 ¹/₂% i Nr. 47/8132 za 16 flor. ²/₄ kr. na tym samym procencie. Obligacje te włączono do funduszu religijnego rozp. gubernium z dnia 25 sierpnia 1817 Nr. 40567, a w r. 1867 ²⁴/₄ zostały wylosowane. Zapisany kapitał został zredukowany do 118 flor. 42 kreuz. a następnie do 75 szeinów (1 flor. równa się 3 szeinom). To też nie dziwnego, że ks. Kowalski czynił starania, by fiskus, jako patron kościoła i funduszu religijnego, przeprowadził rewizję funduszu Barcikowskiego. Prokuratura skarbu orzekła dnia 20 listopada 1837 r., że zapis wpłacono w r. 1811 bankocetłami (noty bankowe), a przez to nastąpiła redukcja kapitału.

W r. 1793 posiadał kościół ogród przy okopisku żydowskiem za tańską bramą.

Poważnym dochodem do czasu trwania pańszczyzny były dni pańszczyzniane. Za czasów ks. Trettera miał ich kościół 1110 dni, licząc wartość dzienną pracy 15 groszy, otrzymywał 555 zł. Nie mniej czynsz poddanych w r. 1795 wartości 80 zł., także coś znaczył.

Dochody z winnicy kościelnej, założonej również przez ks. Trettera w której pędzono gorzałkę, zwykle dzierżawionej żydom, wynosiły około 100 złp. rocznie, przyczem był dochód osobny z wypasu bydła. Ponieważ winnic żydowskich w mieście było dużo (nad Bugiem), a rząd austriacki nakładał duże podatki, ks. Tretter rozebrał w r. 1804 wołownię, a w roku następnym winnicę, budując z tego materiału dwa domy dla swoich poddanych.

Z końcem 18 wieku cztery cechy dawały jeszcze do kościoła po 2 funty wosku na Wielkanoc wartości 16 zł. (tkacki, szewski). W roku 1770 sprawiono chorągiew nową z obrazem św. Anny z jednej, a św. Wojciecha z drugiej strony, staraniem cechmistrza szewskiego, Wojciecha Semenowicza. W roku następnym sprawiają cechy, zwracając po trochę proboszczowi pieniądze, nowe trzy chorągwie.

Wyderkaffy kościołowi służące.

W wiekach ubiegłych spełniał też kościół funkcję kasy pożyczkowej. Zapisy w naturze i gotówce ludzi dobrej woli, tworzyły kapitały kościelne lub szpitalne. Kościół służył więc potrzebującym pożyczkami nisko oprocentowanymi, gwarantowanymi na majątnościach. Ale kiedy chrześcijanin płacił 4 - 5% rocznie, żydzi co do których nie czyniono w tym względzie różnicy, płacić musieli procent wyższy, 7% od sta. Aby pieniądze nie przepadały, byli przy kościele prowizorowie-tutorowie inaczej opiekunowie kościelni których zadaniem i obowiązkiem było wypożyczać i odbierać pieniądze. Z niektórych kwot proboszczowie nawet długo pobierali procenty (wyderkaff), np. z roku 1628 od sumy 50 złp. jeszcze w 1798 r. 2 zł. 15 gr. Pamięć o kilka takich pożyczkach przechowały akta kościelne do dni naszych. Do tej grupy dochodów, zaliczamy pobierany proc. od srebra kościelnego oznaczonego na kwotę 412 złp.

Procesy sądowe.

Obok przewodów sądowych wyżej już uwzględnionych, mamy jeszcze kilka szczegółów do zanotowania z lat ubiegłych.

Za zaległy osyp dekretem zamkowym od Iwana Kusiena przypadło kościołowi pole kupione niegdyś od Adama Wrzeszcza za 150 złp.

W tymże samym roku urodzony Kazimierz Przychodzki i matka jego Jadwiga Przychodzka, wdowa, z domu Kochańska, imieniem własnem i synów swoich nieobecnych Piotra i Wojciecha, kończą spór z ks. Jakóbem Długoszem, przyznając, że Pasieczne z sadem, laskiem i sadzawkami, jak i ćwierć Wrzeszczowskich, z dawien dawna należały do kościoła farnego kamioneckiego i potwierdzają ustępstwo z praw swoich wobec komisji wyznaczonej do przewodu sporu.

Przejście Batiatycz na własność rodziny Paparów, stwarza obok kompłanacji z r. 1674, nowe pole do zatargów z kościołem, o dwie łaki pod Zubowmostem i wolny wrąg w lasach batiatyckich. W roku 1700 rozgraniczono ostatecznie dobra Paparów, zach. część starostwa kamioneckiego, od reszty starostwa. Jak długo żył Jerzy Papara, uznawał on

wszelkie prawa kościoła w obrębie swej własności. Ale synowie jego, Teodozy, podczaszy nowogrodzki, Jan, cześnik dobrzyński, Konstanty, stolnik dobrzyński i Michał, stolnik parnawski, nie chcieli uznawać erekcji królewskiej, przywłaszczając sobie dwie łąki Kozubiankę i pod Trutowym laskiem, i ujmując prawa wolnego wrębu. Stąd proces w roku 1742. Przewód sądowy, na podstawie zeznań zaprzysiężonych świadków ustalił, a sąd duchowny, biskupa lwowskiego, Anatazego Szeptyckiego, wydał wyrok przysądżający łąki kościołowi, który używał je swobodnie do r. 1741 i wolny wręb w lasach batiatyckich na potrzeby proboszcza i plebanji, albowiem tylko do roku 1733 pobierał proboszcz drzewo bez asygnat, a poddani kościelni mieli korzystać z wrębu w lasach starościńskich. Pozwani musieli zapłacić kosztu procesu, za pobrane siano z łąk 109 grzywien, za obrazę Najśw. Sakramentu za wykrzykiwanie w kościele kamioneckim przy przesłuchaniu świadków (Teodozy) 30 grzywien do rąk wikarego na rzecz kościoła parafjalnego, oraz nakazano przeprosić proboszcza. Stan własności uporządkowali dopiero Mikołaj, wnuk Jerzego Papary, w porozumieniu z ks. Tretterem, na podstawie mapy wykonanej w r. 1787 przez Antoniego Baranieckiego, komornika granicznego i przysięgłego geometry. Rozgraniczenia na miejscu dokonał dnia 3 czerwca 1796 r. geometra Franciszek Chodorowski.

Usiłowania ks. Trettera uzyskania dziesięciny z dóbr Strzemień w latach 1769-76 nie dały rezultatu. Zbyt wielki okres czasu dzielił proboszcza od chwili kiedy wskutek braku dokładnego rozgraniczenia, Strzemień i Rekliniec mogły wchodzić w obręb starostwa kamioneckiego.

Również próby odebrania z rąk mieszczan, niegdyś czynszowników kościoła św. Ducha, 10 ogrodów ponad wałami aż do ulicy wiodącej ku browarowi, nie powiodły się również ks. Tretterowi (1803 r.) Dalsze starania ks. Kowalskiego i Gułowicza również rezultatu korzystnego nie dały.

Nie mniej zpełży na niczem, wskutek zapewne zasiedzenia, próby rewindykowania dla kościoła ogrodów za rzeczką Kamionką, gdzie do roku 1796 stał folwark kościelny, ale dla szkód jakie wyrządzało kwaterujące wówczas wojsko austriackie, przeniósł ks. Tretter na górę obok plebanji.

Zato w r. 1775 włączył proboszcz pole w środku łąnu plebańskiego pod Koblęm położone, a za używane przez Tymoteusza Czepaka, Czepczarza i Bednarza i trzy i półćwierci i trzy grzędy ks. Sklepkowicza, duchownego ruskiego, za pogrzeb jemu legowanych, stosownie wynagrodziwszy ich, by ludzi nie krzywdzić.

Przez 20 lat toczył kościół spór o skutnię. Skutnię nazywa się i dziś drogę wiodącą w pole, przez potok Kamionka, most i ulicę Wałową do kościółka św. Ducha. Ślad sporu o ten obiekt toczył się już w roku 1634 między plebanem, a Samuelem Pruszczyńskim. W przytomności podstarościego, wójta i rajców miejskich oznaczono drogę, której naruszać nie było wolno pod karą 100 grzywien dla strony zaczepnej, gdyż była to droga publiczna prowadząca do Batiatycz, zanim w 18 wieku poprowadzono przez Kamienną górę, jak to jest dzisiaj. I dopiero w tym czasie rozgorzały na nowo waśnie, które spowodował sąsiad pól kościelnych, Jakób Bekasiński. Komisarz cyrkułowy lwowski, Antoni Siemianowski, dekretem z dnia 26 lipca 1784 r. przeprowadziwszy dochodzenia na podstawie erekcji, dokumentów i ugody z roku 1634-go, nakazał magistratowi, przedmieszczanom i Bekasińskiemu, który drogę zaorać, napowrót przywrócić, zakazując jeździć

połem kościelnem pod karą 2 złp. dla godniejszych, lub 10 plag na chłopów. Słup z tablicą „tędy jeździć nie wolno“ i wywołanie w mieście zakazu, miały być przestrogą przed karą. A ponieważ Bekasiński upierał się, iż mu więcej należy się pola, odesłano go na drogę prawa. Spokój nie trwał długo. Z wiosną 1790 r. tak opisuje ks. Tretter swoje kłopoty o skutnię „Po umowie i dekrete, a bardziej ustnem rozsądzeniu i ułatwionym kontrowersie przez magistrat kamionecki i po zabijanych palach, powtórnie na wiosnę wszczęła się sprzeczka i znowu upierała się Bekasińska i z zięciem swoim Szostakowskim i chciała orać więcej i zwaćć drogę, że tedy już to było po zakończonej Urbarji, więc ja, wiedząc o tym, że jest zostawiona skutnia i w pomiar nie wchodziła, dochodząc prawdy, a upór kobity nie dobrej i niespokojnej chcąc przewyciężyć wyprowadziłem na to miejsce JWP. Nowotnego, sendyka, p. Antoniego Wusowicza i p. Franciszka Kanieckiego mandatarjusza i P. Franciszka Hablina, Poborcę podatków urbarjalnych i innych wiele z pospółstwa, aby obaczyli i przemierzili i łan kościelny trzy i półćwierci i pola Bekasińskiej. Otóż p. Hablin mając z sobą łańcuch przemierzył i łan kościelny i pole Bekasińskiej i konfrontował z księgą urbarjalną którą miał ze sobą, powiedział tedy, że tak jest mieniony łan kościelny od między dworskiej do pola zakopanego, jak jest w księdze urbarjalnej, pole zaś Bekasińskiej przemierzysz, powiedział, że tak jest i tyle w księdze pomiarowej, niema się czego upierać Bekasińska i z swoim zięciem; na skutnię zaś nie mierzonego placu zostało sągów 2 i szóstek 2 i dla spokojności obydwu stron, tak JWP. sendyk, asesorowie, jako też i JWP. Hablin rozkazał palik przysiężnemu miesckiemu zabić, zostawiwszy jej pół ćwierci w całości ad proportionem i powiedział palam JWP. Hablin Poborca in praesentia całego magistratu: Mości Księżu Kanoniku i Dziekanie i Proboszczu kamionecki, WPana łan czyli kościelny jest, tak wymierzony dawniej i teraz przezemnie, jak księga ekstraktów pomiaru urbarjalnego świadczy, a za tym wolne jest WPanu, kopać, orać, siać, aż do samego rowu i palu zabitego i skutnia czyli droga kościelnym łańcem być nie może i nie będzie.— Na fundamencie tedy i tej wizji i wyprowadzeniu magistratu i JWP. Poborcy, poorałem i posiałem aż do rowu czyli palu zabitego, która to wizja i przemiar łanu kościelnego i półćwierciów Bekasińskiej Anastazji i zięcia jej Szostakowskiego była roku 1790 dnia 25 aprilis, in cuius rei memoriam ad praeces meas przysłał mi ekstrakt pomiaru wszystkiego pola kościelnego i sianożęci tenże JWP. Hablin Poborca z podpisem ręki swojej i pieczęcią swoją któren w tejże książce znajduje się przykljony, i ob majorem rei veritatem ręką swoją własną tenże JWP. Poborca i przyciśnieniu pieczęci, to moje zapisanie i zanotowanie podpisuje die 10 mai 1790“. (następuje pieczęć i podpis Franciszka Hablina).

W roku 1798 po zmarłej Anastazji Bekasińskiej, jako opiekun córki, objął grunt w zarząd brat Anastazji, Józef Brzezicki, mieszczanin, który aż do rowu łanu kościelnego poorał i prosem zasiał. Wyprowadził więc proboszcz znowu komisję w osobie syndyka, Stefana Duzinkiewicza, i tenże 7 maja 1798 powtórzył dekret komisarza Siemianowskiego, uznając winnym Brzezickiego, ukarał go grzywną 8 złp. i płoty z drogi znieść kazał, a drogę wolną uczynić. Niebawem sprzedał Brzezicki grunt urodzonemu Józefowi Płoszczyńskiemu, który także skutnię zorał. Magistrat, w osobie Stefana Duzinkiewicza, syndyka, i Józefa Sosnickiego, asesora, dnia 29 maja 1800 r. oznacza drogę na trzy sążni i trzy stopy szeroką, aby umożliwić przejście

bydłu i przejazd swobodny, a nawet zaleca oznaczyć drogę wbitenii palami, a za wyrwanie słupów grozi karą 6 złp. Rostrzygnięcie spraw o bieg drogi wstrzymano. Ks. Tretter jest przekonany, że Płoszczyński przekupił Duzinkiewicza.

Ostatnie stadium sporu przypada na chwilę, kiedy od Płoszczyńskiego kupił grunt i dworek z ogrodem, urodzony Franciszek Kozikowski. Ponieważ i on posuwał się za miedzę na ogród kościelny, dnia 24 marca 1802 r. ks. Tretter w obecności Kozikowskiego, oraz Jana Gałęckiego, wójta jurydyki kościelnej, i Kazimierza Taranowicza, poddanego kościoła, kazał zabić na miedzy trzy wierzbowe koły. Kozikowski obiecywał nawet, wiedząc o sporze o skutnię, iż może na 1 lub 2 łokcie pola ustąpić na rozszerzenie drogi, ale słowa nie dotrzymał. W dniu bowiem 31 maja zaczął szerzej orać, wobec czego proboszcz wyprowadził asesorów Semiona Łapkę, Tomasza Rozkratewicza, Piotra Barabasza i wielu innych, którzy pozabijać kazali pale, lecz Kozikowski słupy powyciągał, skarżąc do cyrkułu proboszcza i mieszczan o szkodę. Cyrkuł odesłał skargę do magistratu. Nowy syndyk Gronowski wyszedłszy w pole wydał wyrok. Nieobecnego proboszcza zastępował wikary Reszkiewicz, który przeciw orzeczeniu syndyka zaprotestował, wobec czego 17 sierpnia 1802 r. odniósł się proboszcz do fiskusa, jako opiekuna kościoła. Tymczasem psocił dalej w polu Kozikowski, zaco był karany, a nowa komisja magistracka z 13 maja 1803 r. w osobie Antoniego Wąsowicza, asesora, Łukasza Ilnickiego, Piotra Barabasza, Grzegorza Sydorowicza i z wybranych 12 mężów, Józefa Białowasa, Jędrzeja Aleksiewicza i Robaka Jana, przysiężnego, przemierzyła przyczółki na początku i w końcu wszystkich trzech gruntów aż do miedzy ogrodu kościelnego na którym siedział Józef Typrowicz, i ogrody Kozikowskiego, wobec czego okazało się, że pole jego jest kilka łokci szersze. To dopiero Kozikowskiego przekonało. Skutnię na 40 łokci szeroką wyznaczono palami dębowemi i wysadzanemi wierzbami aż do Rudek, których niszczenie zakazano pod karą 100 zł. do kasy miejskiej. A że Kozikowski z własnej woli jeszcze 6 łokci na drogę odstąpił, za to wziął na siebie obowiązek ks. Tretter odprawić 50 mszy św. za dusze rodziców jego Kazimierza, Marjanny, Aleksandra i Joanny, umarzając wszelkie niesnaski i skargi wnoszone do magistratu i cyrkułu. Dzień 13 maja 1803 r. zakończył pretensje obojga stron ku pożytkowi własnemu i mieszkańców Kamionki. W prawdzie Kozikowski sprzedał swój majątek kolonście Fillowi i ten próbował worywać się w r. 1807, ale Kozikowski wytłumaczył mu zwężenie kupionego pola o 6 łokci dobrowolnem ustępstwem, a w obecności syndyka Husara, Sosnickiego, b. asesora, pisarza miejskiego Irzykowskiego i Felicjana Falkowskiego, wkopano więcej kołków i tę ugodę wpisano do akt miejskich.

Czy nowy właściciel tego majątku szlachcic Korczyński, który w r. 1808 odkupił od kolonisty, prowadził jakie opory, o tem milczą notatki kościelne.

Szpital ubogich

Tak nazywano fundację Strumiłłową, która niosła chorym i ubogim pomoc. Instytucją tą w czasach późniejszych kierowali proboszczowie kamioneccy. Dom ubogich mimo zmiennych losów kolei aż do końca 19 w. stał w miejscu pierwotnem t. j. obok kościoła św. Ducha. A chociaż budynek czy to spalił się, jak w r. 1689 po W. Nocy przez nieostrożność dziada, Piotra Jaworskiego, czy zrab czasu swoje uczynił, odbudował go ks.

Więckowski, i tak przetrwał do r. 1871. Ostatnią próbą utrzymania tej instytucji w rękach kościoła, było wybudowanie w r. 1887 nowego domku (ks. Nowakowski) jakkolwiek niebawem zużytkowano na mieszkanie dla wika-ego, a następnie jak to i dziś jest jeszcze dla organisty (chwilowo bursa). Około tego czasu kwestją filantropji zajęło się miasto, przeznaczając domek obok starego cmentarza, a w r. 1928 zbudowano dwa baraki na Zabuzu, jeden dla chrześcijan, drugi dla żydów.

Uposażenia szpitala wypływającego z fundacji Strumiłły nie znamy. Przypuszczać możemy z wielkiem prawdopodobieństwem, że ogrody niektóre na Glinisku nad wałem, przeznaczone były na żywienie ubogich. A mieszkańców tam nigdy nie brakło. Wiadomość o tem czerpiemy z metryk śmierci, które niemal co roku znaczą ubytek z domu szpitalnego (ex xenodochio). Ludzie serca, wspaniałomyślni, by ulżyć doli nędzarzy, spieszyli często z pomocą. A choć tylko kilka notatek dochowanych, wspomina nam o tem, jednak są one wymowne. I tak dobrodziejka kościoła, Zofja z Paparów Sulimirska, zapisała na ubogich szpitalnych w 1742 r. 300 złp., które 13 sierpnia 1798 r. ks. Tretter odsyła do magistratu, a ten wypożyczył na 5% odsetek rocznie żydowi Fajbusiowi Łapajowskiemu, zwanego przedtem Zeligowemu, a sumę tę zahipotekowano na domu Szlomka Łapajówkera nr. 41 i winnicy nr. 59. Kwotę tę, należącą do funduszu publicznego wiedeńskiego, opiekował się rząd, a urząd powiatowy kamionecki jeszcze w r. 1857 ściągał od Mojżesza Łapajówkera przypadający procent.

W r. 1712 dnia 13 kwietnia, Marjanna Wojciechowska, zapisała na przytułek polski dom swój, ale bez gruntu, zastrzegając sobie dożywocie mieszkania w nim.

W wieku 17-tym miał szpital nawet pewien znaczny fundusz z którego pożyczano na procent za ubezpieczeniem na majątku.

Dobrodzieje kościoła.

Nie wielu miał dobrodziejów ubogi kościół kamionecki. Obok fundatora parafji i kaplicy zamkowej, legatarjuszy i niektórych kolatorów, o których była już mowa, wspomnieć można jeszcze o Elźbiecie z Paparów Rzeszotarskiej, komornikowej bractwskiej z Batiatycz (1771), Rozalji z Miodusze-wskich Paparowej, Katarzynie Wierzbickiej, pisarzowej bełzkiej i jej matce Annie Miodusze-wskiej, i wielu skromnych ofiarodawcach z ludu i mieszczan oddanych głęboko kościołowi, a w miarę skromnych sił swoich materialnych niosących drobne dary i ofiary, zapisani skrzętnie w pamiętniku ks. Trettera.

Nabytki gruntowe.

Kruszył zrab czasu stan posiadania kościoła. Okolicznościowe potrzeby i siły wyższe, kurczyły nadania królewskie i ofiarodawców. Są jednak i nabytki. W latach 1872, 1874 i 1875 kupuje działkami ks. Nowakowski od Justynjana i Marjanny Kwaśników, ogród pomiędzy wikarówką, a ogrodem Schumerowej, na dom Czytelnii Towarzystwa Oświaty Ludowej.

Współczesny zaś proboszcz, mając wielki cel na oku, budowę wspaniałej świątyni, dokupił dnia 17 sierpnia 1910 roku przy kościele położony ogród od Simy Schumer za cenę 5.600 kor. w. a.

Dnia 12 lipca 1910 r. nabywa na rezydencję dla wikarych, dom murywany z ogrodem, od Emilji z Olszewskich Pełtypiakowej za 18.000 kor. w. a. oraz przy kościele św. Ducha ogród od Wincentego Seredynieckiego, Rozalji Seredynieckiej zamężnej Adamowicz, Piotra Jazienickiego i jego małżonki Marji ze Seredynieckich za 3.200 kor. w. a. dnia 10 czerwca 1923.

Zgaśły pokolenia, przeżyli się ludzie. Nie zna ich świat. Każdy dzień zrywa związek dusz i rodzi nowy byt ciał. Kościół nie znika, trwa, jako ważki łącznik ludzi dobrych i złych, czynnych i biernych. Ukrywa w sobie utajoną myśl głęboką, tradycję zbiorowej duszy, tworzy pomost dla wszystkich, którzy byli przed wiekami, są dziś i będą w dalekiem jutro. Rzuca mosty nad przepaście chwil ciężkich, dni grozy i złości ludzkiej, smutków i radości masy ludzkiej. W perspektywie wieków błędnie zła wola ludzka, każdy czyn dobry i szlachetny opromienia się jasną zasługą, zawsze świeżą, nie milknącą. I nasz kościół zachował wiele godnych wspomnień, szlachetnych pierwiastków zbiorowej gromady kamioneckiej społeczności.

Proboszczowie kościoła kamioneckiego.

Ks. Bustazy Jan 1473.

„ Zaszulowski Tomasz 1586 r. i dobrotworski 1578.

„ Byszmowski Bartłomiej 1595 r.

„ Urbanowicz Tomasz 1627, jeszcze w r. 1637.

„ Dobrzykowski Piotr 1642, kanonik lwowski i proboszcz halicki.

„ Piaskowski Adam 1651-1666 oficjał konsyst. lwowski, sekretarz król.

„ Gohrzydowski Piotr 1666 ¹⁸/₄ - 1681, dziekan dunajewski.

„ Długosz Jakób Stanisław 1681 - 1692, kanonik kamieniecki.

„ De Jardin Ludwik 1692 - 1718, kapelan królowej.

„ Kamieniecki Stanisław 1719 ¹²/₁ - 1721, kan. lwowski i prob. dunajewski.

„ Jabłoński Grzegorz 1721 - 1722.

„ Warmiski Stefan Franciszek 1722 ¹⁹/₈ - 1729, dziek. lwow. for. i proboszcz w Bruchnalu.

„ Jarcza Jarzycki Józef wrzesień 1729 - 1741, kanonik lwowski, rezygnuje i przenosi się do Tadań z powodu przykrego starosty Michała Rzewuskiego.

„ Dr. Giżycki z Giżyc Andrzej, 1741 - 1747, oficjał lwowski i kanonik.

„ Godurowski Łukasz Stanisław 1747 - 1757, kanonik lwowski, rzadko bywał w Kamionce i mało kto go znał.

„ Sieprawski Walenty Karol 1757 - 1767 ²/₅, zmarł w Kamionce, dziekan buzecki.

„ Tretter z Lubomierza Ignacy 1767 ²⁹/₆ - 1815 ¹/₁₂, kanonik lw. i dziekan buzecki, zmarł w Kamionce l. 80 pochowany na cm. przy cerkwi św. Mikołaja.

„ Więckowski Grzegorz 1816 - 1822.

„ Chełmicki Feliks 1822 ²⁵/₈ - 1823 ²⁴/₂, administrator.

„ Suryn Józef 1823 - 1828, jezuita — administrator.

„ Kowalski Stanisław 1828 ⁷/₁₁ - 1832 ¹⁶/₉, prob. z Dobrotwora, administr.

„ Gułowicz Jan 1832 ¹⁶/₉ - 1842 ¹²/₁₀, zmarł w Kamionce l. 41.

„ Gurowicz Wojciech 1842 - 1843 ²⁴/₃, wikary i administrator.

„ Nowakowski Jakób 1843 ¹³/₃ - 1888 ²⁷/₆, zmarł w Kamionce, pochowany w kaplicy na cmentarzu przy cerkwi św. Mikołaja.

„ Jemioło Józef 1888 - 1889 wikary i admistrador.

- Ks. Ziemiański Błażej 1889 ¹⁴/₅-1900 ³/₄, następnie prob. św. Anny we Lwowie.
 „ Czyrek Jan od 1899 ⁹/₄ administ. ator.
 „ Rydel Feliks od X. 1900 - 1900 ²⁰/₁₂.
 „ Czyrek Jan 1901 ¹/₁ — instalowany 24 lipca t. r.

Wikarzy kościoła kamioneckiego.

- Ks. Łącki Szymon 1656.
 „ Razeński Marcin 1656.
 „ Góbrzydowski Piotr 1654-1658
 „ Wesołowski Wawrzyniec 1657-1663, proboszcz dobrotworski.
 „ Bracharnowski Franciszek 1663.
 „ Dudolski Jan 1663.
 „ Stąporkiewicz Szymon Franciszek 1663-1664.
 „ Wieszczykiewicz Andrzej 1665-1666.
 „ Myśliborski Piotr, czerwiec 1668-1683 poczem prob. w Tadaniu i od 1685 ¹³/₁₀-1692 znowu wikary w Kamionce.
 „ Godlarski Piotr 1671.
 „ Leszczyński Józef 1671.
 „ Borkowski Szymon 1672 ²⁶/₄-1673.
 „ Dołęgowski Walenty 1683 ²⁹/₆-1684 marzec.
 „ Janeczkoicz Albert 1684 ¹⁸/₃-1685 kwiecień.
 „ Kurkiewicz Mateusz 1685.
 „ Kubiński Ezechiel 1685 ¹⁶/₅-1685 ²⁹/₅
 „ Petruszowski Walenty 1692 ¹²/₆-1694
 „ Kwiatkiewicz Albert 1694
 „ Kubicki Ambroży Franciszek 1694
 „ Sikorski Mikołaj 1697.
 „ Prusinowski Felicjan 1694-1699.
 „ Trzonkowski Jakób Antoni 1697.
 „ Spławski Piotr Józef 1699 ⁴/₄-1710 ⁴/₁₁.
 „ Zwierzyński Maciej 1711, dominikanin.
 „ Möller Andrzej 1712 ¹⁶/₁₁-1713.
 „ Sokołowski Jan Stanisław 1713 ²¹/₂-1715 ³⁰/₅ - luka w metr.
 „ Rowiński Albert Antoni 1719 ²⁷/₇-1726 wrzesień.
 „ Hoszowski Ambroży 1726.
 „ Szolowicz Cyryl 1726, dominikanin.
 „ Podgórski Antoni Krzysztof 1726 ²/₁₀-1728 ²/₂.
 „ Groński Albert 1726 ¹/₂-1727 ²⁴/₁₂, dominikanin.
 „ Mańkowski Jan 1728.
 „ Bąbrowski Paweł 1729.
 „ Nielski Szymon 1731.
 „ Targoński Narcyz 1738 ³⁰/₈-1740 ¹¹/₁₁.
 „ Bajorski Mikołaj 1739, augustjanin.
 „ Różycki Józef 1741 ¹³/₈-1744 wrzesień
 „ Sieprawski Walenty Karol 1744 ⁴/₁₀-1745 ¹³/₄, późniejszy prob. kamionecki.
 „ Janowicz Franciszek 1745,
 „ Markiewicz Sebastian Antoni 1745 ¹⁴/₁₁-1750 ²⁷/₅, zmarł w Kamionce lat 28.
 „ Ulakowski Paweł 1750 ²⁷/₅-1756 ¹⁷/₇, altarzysta żelechowski.
 „ Tażowski Józef Ignacy 1751 ²/₃-1754 ³/₃.

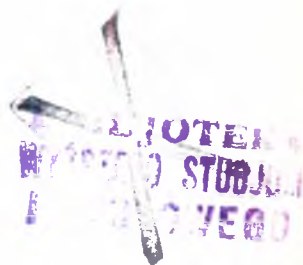
Proboszcz Sieprawski niema wikariuszów.

- Ks. Posacki Kazimierz 1766 27/7 - 1767 19/10.
 „ Kiliński Ludwik 1767 8/5 - 1767 29/7 proboszcz Tadań i adm. kam.
 „ Myśleński Walenty 1767 19/9 - 1767 11/12.
 „ Berghaus Atanazy Franciszek 1768 10/2 - 1769 12/1.
 „ Dąbrowski Antoni 1769 15/5 - 1769 16/6, wikary, bazylianin.
 „ Wróblewski Szymon 1769 20/8 - 1773 22/1.
 „ Oltarzewski Cyryl 1744.
 „ Popoziński - Popużyński - Popożeński 1774 30/6 - 1778 10/5
 „ Pawłowicz Tryfon 1780 30/1 - 1781 20/2, bazylianin z Jazienicy, tymczasowy wikary.
 „ Woronowicz Leonidas 1781.
 „ Chmielnicki 1781.
 „ Stahrykiewicz Damazy 1781 10/4 - 1783 5/10
 „ Gorszczyński - Goszczyński 1782.
 „ Szymański Stefan 1782 23/9 - 1783 24/5.
 „ Kłębarski Gilary 1783 14/4 - 1783 28/8.
 „ Rudzki Kajetan 1783 7/10 - 1785 11/10.
 „ Karpiński Serafin 1786
 „ Tyborowski Ignacy 1786 5/2 - 1786 30/7
 „ Rybicki Felicjan 1786 30/11 - 1788 14/8
 „ Śliwiński 1788 26/9 - 1788 16/10
 „ Manasterski Jan 1788 7/11 - 1792 16/7
 „ Artyszkiewicz Błażej 1793 2/4 - 1793 5/7
 „ Laszkiewicz Tadeusz 1793 6/3 - 1796 8/8, eksbazylianin
 „ Kuliński Janizjusz 1796 24/10 - 1797 15/10
 „ Reszkiewicz Ludwik 1797 15/12 - 1815 30/1
 „ Jan . . . 1815 23/3 - 1815 20/4, kapucyn
 „ Pisulski Wiktor 1815 16/7 - 1816 1/1
 „ Warnicki Honorat 1816 1/1 - 1816 14/8, minoryta, adm. kamionecki.
 „ Pogorzelski Stanisław 1816 do grudnia

Proboszcz Więckowski niema wikarych.

- Ks. Chełmicki Feliks 1822 22/8 - 1823 24/2, substytut.
 Jeziuci od 1823 3/2 - 1828 9/11 a to :
 Ks. Rausch Bernard ; Ks. Szmujło Adam ; Ks. Sienkiewicz Tomasz † 1826 29/3 lat 38, zmarł na tyfus pochowany na cmentarzu przy cerkwi Św. Mikołaja ; Ks. Ledergen Zacharyasz ; Ks. Caffarso Józef ; Ks. Grabczyński Józef ; Ks. Infeld Franciszek i Ks. Stibel Gaspary.
 Ks. Orosz Andrzej 1829 2/1 - 1830 19/10, późniejszy adm. w Witkowie.
 „ Galicki Józef 1830 28/10 - 1832 1/7.
 „ Urbanowicz Filemon 1832 9/1 - 1834 30/11, bernardyn.
 „ Winiarski Wincenty 1834 4/12 - 1836 13/5.
 „ Dydakiewicz Franciszek 1836 23/2-1838 4/4.
 „ Dobrzański Ludwik 1838 8/4 - 1840 4/8.
 „ Tomaszewski Feliks 1840 8/8 - 1841 6/6.
 „ de Moszoro Mikołaj 1842 28/1 - 1843 23/2.
 „ Gurowicz Wojciech 1842 13/1 - 1843 10/5 wikary i adm.
 „ Szaflarski Michał 1843 11/7 - 1844 31/3.

- Ks. Wierzchowski Aleksander 1844 6/5 - 1846 6/8 późn. prob. w Tadanlu.
- „ Opalka Józef 1845 15/9 - 1848 13/1.
- „ Kuźmiński Michał 1848 2/4 - 1848 15/7.
- „ Szabo Józef 1848 12/9 - 1849 8/10.
- „ Igliński Rafael 1849 16/10 - 1849 15/11, reformat
- „ Kaleczyński Józef 1849 13/11 - 1851 2/11
- „ Petrykiewicz Andrzej 1850 16/11 - 1853 1/4.
- „ Grocholski Wojciech 1851 6/11 - 1853 15/11.
- „ Suski Adam 1853 15/11 - 1855 1/2.
- „ Rolny Piotr 1853 26/11 - 1856 24/8.
- „ Vogel Antoni 1856 2/3 - 1858 1/6.
- „ Papiesz Bernard 1858 7/4 - 1859 8/7, karmelita
- „ Paiąg Augustyn 1859 6/10 - 1859 16/12
- „ Michałowicz Kazimierz 1859 27/8 - 1861 19/10.
- „ Humiński Leon 1861 20/10 - 1863 25/9.
- „ Żółtaniecki Izidor 1863 10/10 - 1864 14/10.
- „ Paśnik Jan 1864 13/12 - 1866 29/7
- „ Korzeniowski Stanisław 1866 1/8 - 1867 12/12.
- „ Andrzejowski Antoni 1867 26/5 - 1867 27/7, tymczasowy administrator,
później prob. Tadań.
- „ Kozik Józef 1867 12/12 - 1869 18/8
- „ Kunaszowski Izidor 1869 10/9 - 1871 10/9
- „ Mroziński Franciszek 1871 15/9 - 1872 24/8
- „ Święch Tomasz 1871 17/6 - 1872 19/11
- „ Mokrzycki Ireneusz 1872 24/8 - 1874 3/11
- „ Ziembowicz Felicjan 1872 17/11 - 1874 20/4
- „ Łukasik Andrzej 1874 19/8 - 1875 7/1
- „ Zaremba Wawrzyniec 1874 24/8 - 1876 3/11
- „ Kubisztal Ignacy 1875 31/1 - 1876 10/11
- „ Przyborowski Karol 1876 1/11 - 1877 26/9
- „ Gliński Jan 1877 28/9 - 1880 20/12
- „ Mądrzycki Edward 1876 19/11 - 1879 8/2
- „ Podgórny Wojciech 1880 14/12 - 1884 4/8
- „ Haczyc Krescenty 1881 2/5 - 1881 27/6
- „ Rzeźnik Tomasz 1885 18/4 - 1886 11/2
- „ Kostkiewicz Wojciech 1886 11/2 - 1887 12/7
- „ Bożniacki Jakób 1886 1/9 - 1887 27/7
- „ Jemioło Józef 1887 22/7 - 1889 5/4 i administr.
- „ Kordecki Michał 1887 16/7 - 1890 20/11
- „ Krukowski Gerwazy 1888 31/8 - 1890 5/9
- „ Witkowski Marjan 1890 4/9 - 1892 28/6
- „ Bandurski Władysław 1890 18/11 - 1892 5/9 biskup sufr. lwowski, obecnie
we Wilnie.
- „ Majewski Maksymiljan 1892 6/9 - 1894 1/9
- „ Dobrowolski Aleksander 1892 31/8 - 1895 1/9, prob. w Żelechowie.
- „ Górawski Antoni 1894 1/9 - 1896 18/5
- „ Baściak Michał 1895 1/9 - 1898 28/5
- „ Czyrek Jan 1896 1/9 od 1899 9/4, administr.
- „ Chwojka Dominik 1898 28/5 - 1899 15/5
- „ Jakubowski Marjan 1899 16/5 - 1900 30/4

- „ Bożyński Władysław 1900 1|5 - 1902 24|10
„ Gliwa Sebastjan 1900 1|9 1902 29|10
„ Bazal Jan 1902 21|10 - 1903 26|9
„ Buk Jan 1902 5|11 - 1904 2|6
„ Miernik Wojciech 1903 23|9 † 1905 18|12 pochowany na cmentarzu pod Jagonią.
„ Dr. Widacki Tadeusz 1904 13|6 - 1904 4|12
„ Krzanowski Józef, katecheta dla szk. powsz. od 1904 1|9 - 1906 1|2
„ Chmura Aleksander, OO. Kapucyn z Kutkorza 1905 3|3 - 15|6
„ Skatuba Jakób 1905 1|9 - 1905 10|11
„ Barnat Stanisław 1905 15|11 - 1906 4|12
„ Janusiewicz Józef 1906 1|2 - 1908 1|5, katecheta
„ Pawłowski Antoni 1906 27|2 - 1908 20|2
„ Porębski August 1907 26|1 - 1907 10|8
„ Popkiewicz Stanisław 1907 15|8 - 1926 10|9, katecheta, chwilowo w gimn. od 1909 1|2 - 1917, po 1926 prob. w Podhajcach.
„ Kruczek Konstanty 1908 20|2 - 1910 31|8
„ Figura Władysław 1908 1|5 - 1909 19|12, katecheta
„ Mróz Antoni 1910 1|9 - 1911 28|8
„ Gachowski Henryk 1910 1|9 - 1913 31|8
„ Wojakowski Wincenty 1911 1|9 w czasie wojny światowej i z powodu internowania proboszcza przez Moskali w Kijowie, administrator i katecheta gimn 1918 11|1 - 1920 31|8, poczem proboszcz w Radziechowie.
„ Wywiórski Ignacy 1913 1|9-1914 27|7 w czasie wojny kapelan.
„ Wyszyński Michał 1915 18|7 - 1916 15|9
„ Wojciech Stanisław 1916 3|2 - 1918 10|3
„ Niepokój Kazimierz 1916 15|9 - 1918 31|8
„ Marszałek Tomasz 1918 1|9 - 1920 15|2
„ Kaczorowski Henryk 1919 1|9 - 1920 28|10
„ Żurek Władysław 1920 20|2 - 1924 1|9
„ Wittig Leon 1924 1|9 - 1925 27|8
„ Witkowski Władysław 1925 31|8, obecnie katecheta
„ Fleischhaker Kazimierz 1926 1|9 - 1927 1|9
„ Sługocki Józef 1927 1|9 - 1930 30|8
„ Hołówko Julian od 1930 1|9

Katecheci gimn.

- Ks. Dr. Marcinkiewicz Józef 1917 21|9 - 1918 1|11
„ „ Witkowski Mikołaj 1930 1|9 - 1922 31|8
„ „ Dr. Kutowski Jan od 1922 8|10

Organiści i kościelni.

- Fiałkowski Kazimierz, kościelny 1696 - 1711
Krzysztośik Gasparý, organista 1721
Kitariski, organista 1746 - 49
Konopka Tomasz, kościelny † 1753 l. 62.
Fiałkowski Józef „ 1756
Fik, organista 1768
Kwiatkowski Tomasz, kościelny 1765 i w I. poł. 18. wieku

Faliński Antoni, kościelny † 1777 24/5
Błażewski Jan, organista 1750 - 1786
Kunicki Maciej „ 1783
Olszewski Wojciech, organista 1787 - 1822 i naucz. 1831 lat 65.
Olszewski Jan, organista 1834 - 42
Gałęcki Antoni, kościelny 1778 - 1784
Gałęcki Jan, kościelny i organista 1784 - 1814
Gałęcki Maciej, kościelny 1818 - 1840, † 1844 20/4
Tartakowicz, organista 1842
Szurkowski Feliks, kościelny 1846
Związek Jan, kościelny 1850 - 1886
Pabisz Andrzej, organista 1849 - 52
Jaśkiewicz Wincenty, organista 1843 † 1900 30/4 i naucz. 1857/8
Związek Józef, kościelny † 1918 20/12
Petryszak Luwik, organista 1900 - 1910
Klink Teofil „ od 1910 30/4
Kocuper, organista w czasie wojny światowej 1914 - 18
Daniszewski Władysław, kościelny od r. 1911.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

I. Skład Grona Nauczycielskiego w roku szkolnym 1930/31.

a) Dyrektor.

Kaniowski Tadeusz Leon, dyrektor, odznaczony odznaką honorową „Orleńską”, b. senator Rzeczypospolitej Polskiej (1922—1927) i b. sekretarz Senatu, delegat Ministerstwa W. R. i O. P. do Rady Opiekuńczej tut. państwowej szkoły rzemiosł i prezes tejże Rady Opiekuńczej, członek Rady szkolnej powiatowej i jej Wydziału Wykonawczego, członek Wydziału szkolnego szkoły przemysłowej kształcącej, członek Powiatowego Komitetu W. F. i P. W., radny miasta, prezes Ochotniczej Straży Pożarnej, przewodniczący miejscowego Koła T. N. S. W., b. przewodniczący Koła i Związku Tow. Szkoły Ludowej w Jarosławiu, uczył języka polskiego w kl. VIb₄, języka łacińskiego w kl. Va₅, historii w kl. II₂; tyg. godz. 11.

b) Profesorowie i nauczyciele stali.

1. **Bachmann Teodor**, nauczyciel stały, sekretarz Dyrekcji, zawiadowca biblioteki niemieckiej dla młodzieży, opiekun czytelnicy uczniów, opiekun kl. Vb, uczył języka niemieckiego w kl. II₃, III₃, IVa₄, Vb₄, VIa₄ i VIII₄; tyg. godz. 22.

2. **Choina Jan**, nauczyciel stały, członek Powiatowego Komitetu W. F. i P. W., zawiadowca zbiorów gimnastycznych, opiekun hufca szkolnego P. W., kierownik gier i zabaw dla uczniów w 6 godz. tyg., a dla uczniów w 4 godz. tyg., uczył ćwiczeń cielesnych w kl. I₂, II₃, III₃, IVa₂, IVb₂, Va₃, Vb₃, VIa₃, VIb₃, VII₂, VIIb₂, i VIII₂; tyg. godz. 30.

3. **Chyimiakowski Romuald**, nauczyciel stały, zawiadowca biblioteki polskiej dla młodzieży, opiekun kl. VIa, uczył języka polskiego w kl. I₄, IVa₄, IVb₄, VIa₄, języka łacińskiego w kl. Vb₅, i historii w kl. IVb₃; tyg. godz. 24.

4. **Faliński Bronisław**, profesor, radny miasta i asesor Magistratu, zawiadowca gabinetu historyczno-geograficznego, kurator Tow. „Pomocy Koleżeńskiej” uczniów, spełniał nadzór nad klasami filjalnymi, opiekun kl. VIII, uczył historii w kl. IVa₃, Vb₄, VIIb₅, VIII₃, geografii w kl. I₂, II₂, IVa₂, Vb₂, VIa₂, VIb₂, gier i zabaw w kl. I₁, VIII₁; tyg. godz. 29.

5. **Kalityński Mieczysław Tadeusz**, profesor, radny miasta, członek Powiatowego Komitetu W. F. i P. W., prezes Koła Towarzystwa Szkoły Ludowej, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, opiekun Koła młodzieży Ligi O. P. P., opiekun kl. VIIa, uczył języka polskiego w kl. VIII₄, języka niemieckiego w kl. I₅, IVb₄, Va₄, VIIa₄, VIIb₄, historii w kl. I₂; tyg. godz. 27.

6. **Ks. Kutowski Jan**, doktor teologii, Kanonik, odznaczony rakiem i mantoletą, zawiadowca zbiorów do nauki religii, moderator Sodalicii Marjańskiej, prefekt Bursy Polskiej, uczył religii rz. kat. w kl. I₂, II₂, III₂, IVa₂, IVb₂, Va₂, Vb₂, VI₂, VIIa₂, VIIb₂, VIII₂, wygłaszał 2 egzorty; tyg. godz. 22.

7. **Niemczyk Paweł Franciszek**, nauczyciel stały, sekretarz Rady Pedagogicznej, opiekun „Kramiku Pomocy Koleżeńskiej“, opiekun kl. III, uczył języka polskiego w kl. III₄, języka łacińskiego w kl. IVb₆, VIa₅, VIb₅, VIIa₅; tyg. godz. 25.

8. **Oppenauerówna Marja**, profesorka, generalna wychowawczyni młodzieży żeńskiej, opiekunka czytelnicy uczenic, opiekunka kl. Va, uczyła historii w kl. III₁, Va₄, VIa₄, VIb₄, VIIa₅, geogr. III₂, IVb₂, Va₂; tyg. godz. 24.

9. **Poznański Jan**, doktor filozofji, b. poseł do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (1922—1927), prezes Czytelnicy T. S. L. im. Tadeusza Kościuszki, opiekun kl. VIIb, uczył języka polskiego w kl. II₄, Va₄, Vb₄, VIIa₄, VIIb₄ propedeutyki filozofji w kl. VIII₃; tyg. godz. 23.

10. **Rosenthal Chaim**, doktor filozofji, profesor, opiekun kl. VIb, uczył języka łacińskiego w kl. IVa₆, VIIb₅, VIII₄, języka niemieckiego w kl. VIb₄, religii mojżeszowej w kl. I-VIII₈; tyg. godz. 27.

11. **Sas Józef**, nauczyciel stały, zawiadowca gabinetu dla rysunków, opiekun kl. II, uczył języka ruskiego w kl. I₂, II₂, III₂, IVa₂, IVb₂, Va₂, Vb₂, VIa₂, VIb₂, VIIa₂, VIIb₂, VIII₂, rysunku w kl. I₂₊₂, II₂₊₂, III₂₊₂; tyg. godz. 36.

12. **Zawatkiewicz Mieczysław Jan**, nauczyciel stały, odznaczony Krzyżem walecznych (1920/21), delegat Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, opiekun Muzeum krajoznawczego, opiekun Szkolnej Kasy Oszczędności, opiekun drużyny harcerskiej, opiekun kl. IVa, uczył przyrodznawstwa w kl. I₂₊₁, II₂₊₁, III₅₊₄, IVa₂₊₁, IVb₂₊₁, Va₂₊₁, Vb₂₊₁, gier i zabaw w kl. IVa₁, IVb₁; tyg. godz. 29.

c) Nauczyciele kontraktowi.

1. **Bohaczewski Julian**, nauczyciel kontraktowy, opiekun kl. I, uczył matematyki w kl. I₄, II₄, IVa₄, VIIa₃, VIIb₃, VIII₃; tyg. godz. 23.

2. **Ciuła Władysław**, kapelmistrz państwowej szkoły rzemiosł, nauczyciel kontraktowy, zawiadowca zbiorów instrumentów muzycznych, uczył muzyki w 10 godzinach tygodniowo.

3. **Ks. Hodys Antoni**, wikary parafji obrz. gr. kat., nauczyciel kontraktowy, uczył religii grecko-katolickiej w klasach od I-VIII w 11 godzinach tygodniowo, oraz wygłaszał egzorty.

4. **Klink Teofil**, organista, nauczyciel kontraktowy, zawiadowca zbiorów do nauki śpiewu, uczył śpiewu w kl. I₂, II₂, III₁, oraz nadobowiązkowo w kl. V₂, VI₂, VII₂, i śpiewu kościelnego w 2 godz.; tyg. godz. 13.

5. **Krampnerówna Irena**, doktor filozofji, egzaminowana nauczycielka kontraktowa, zawiadowczyni zbiorów do nauki matematyki, opiekunka kl. IVb, uczyła matematyki w kl. III₄, IVb₄, Va₄, Vb₄, VIa₃, VIb₃; tyg. godz. 22.

6. **Schreiberówna Lola**, doktor filozofji, egzaminowana nauczycielka kontraktowa, zawiadowczyni gabinetu fizykalno-chemicznego, opiekunka Koła młodzieży Czerwonego Krzyża, uczyła fizyki w kl. VIa₃₊₂, VIb₃₊₂, VIIa₄, VIIb₄, VIII₄₊₂; tyg. godz. 24.

d) Lekarz szkolny.

Dr. Hipp Jan, kapitan W. P., kontraktowy lekarz szkolny, uczył higieny w kl. VIIa₁, VIIb₁; tyg. godz. 2.

e) Praktykantka.

Krämmermann Sara Lea, doktor i magister filozofji, na zasadzie rozporządzenia Kuratorjum O. S. L. z dnia 14. X. 1930 r. Nr. II.-13045/30., odbywała od dnia 21 października 1930 r. w tutejszem gimnazjum praktykę przedegzaminacyjną na lekcjach języka polskiego w kl. I₄ i VIb₄, razem w 8 godzinach tygodniowo.

II. Zmiany i ruch w gronie nauczycielskiem w ciągu roku szkolnego 1930/31.

1. **Kowalski-Wierusz Maciej**, nauczyciel stały, otrzymał w drodze konkursu równorzędne stanowisko nauczyciela w państwowej szkole handlowej w Cieszynie (Dekret P. Wojewody Śląskiego z dnia 27. czerwca 1930 r. L. O. P. - IV. - 3223.

2. **Dr. Schreiberówna Lola**, nauczycielka kontraktowa, w gimnazjum państwowem w Buczaczu, mianowana w tym samym charakterze dla tutejszego gimnazjum z dniem 1. września 1930 r. (rozp. K. O. S. L. z dnia 30. sierpnia 1930 r. Nr. II - 11873/30.)

3. **Choinowa Zofja**, nauczycielka kontraktowa, zrezygnowała z obowiązków przy tut. gimnazjum.

4. **Ks. Dr. Kutowski Jan**, profesor, brał udział w obradach Synodu diecezjalnego we Lwowie w dniach 23. 24 i 25. września 1930 r. (rozp. K. O. S. L. z dnia 11. września 1930. r. Nr. O. - 1658/30.)

5. **Ciuła Władysław**, kapelmistrz tut. państwowej szkoły rzemiosł, mianowany został nauczycielem kontraktowym dla nauczania muzyki (rozp. K. O. S. L. z dnia 30. września 1930 r. Nr. II. - 13818/30.)

6. **Oppenauerówna Marja**, profesorka tut. gimnazjum, została mianowana generalną wychowawczyni młodzieży żeńskiej (rozp. K. O. S. L. z dnia 8. listopada 1930 r. Nr. II - 13.000/30.)

7. **Kaniowski Tadeusz**, dyrektor, został powołany do Warszawy na kurs wychowawczy dla dyrektorów szkół średnich ogólnokształcących w czasie od 24. listopada 1930 r. do 20. grudnia 1930 r. (rozp. K. O. S. L. z dnia 22. października 1930 r. Nr. II. - 15746/30.)

8. **Kalityński Mieczysław**, profesor, kierował zakładem w czasie nieobecności dyrektora od 24. listopada 1930 r. do 20. grudnia 1930 r. (rozp. K. O. S. L. z dnia 3. grudnia 1930 r. Nr. II. - 175999/30.)

9. **Dr. Schreiberówna Lola**, nauczycielka kontraktowa, brała udział w kursie metodycznym z fizyki dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących we Lwowie w czasie od 10 — 15 listopada 1930 r. (rozp. K. O. S. L. z dnia 22. października 1930 r. Nr. II. - 15144/30.)

10. **Dr. Poznański Jan**, profesor, brał udział w kursie metodycznym dla nauczycieli polonistów szkół średnich ogólnokształcących we Lwowie w czasie od 12 — 21 stycznia 1931 r. (rozp. K. O. S. L. z dnia 19. grudnia 1930 r. Nr. II. - 19050/30.)

11. **Oppenauerówna Marja**, profesorka, została powołana do Warszawy na kurs pedagogiczny w czasie od 23. marca do 30 kwietnia 1931 r. (rozp. K. O. S. L. z dnia 2. marca 1931 r. Nr. II - 2676/31.)

12. **Kaniowski Tadeusz**, dyrektor, brał udział w konferencji Dyrektorów państwowych i prywatnych szkół średnich Okręgu Szkolnego Lwowskiego w dniach 15. i 16. maja 1931 r. (rozp. K. O. S. L. z dnia 29. kwietnia 1931 r. Nr. II. - 5150/31.)

13. **Sas Józef**, nauczyciel stały, brał udział w trzydniowym kursie metodycznym dla nauczycieli języka ruskiego w szkołach średnich ogólnokształcących oraz seminarjach nauczycielskich, we Lwowie w dniach 26 — 28. maja 1931 r. (rozp. K. O. S. L. z dnia 18. maja 1931 r. Nr. I K. N. - 2939/31.)

14. **Dr. Krämmermann Sara Lea**, kandydatka stanu nauczycielskiego, została przydzielona na bezpłatną praktykę przedegzaminową do tut. zakładu na rok szkolny 1930/31. w wymiarze 8 godzin tygodniowo. (rozp. K. O. S. L. z dnia 14. października 1930 r. Nr. II - 13405/30.) Objęła obowiązki praktykantki w dniu 21. października 1930 r.

III. Pomieszczenie zakładu i służba z końcem roku sprawozdawczego.

Gimnazjum państwowe w Kamionce Strumiłkowej nie posiada dotychczas swojego własnego budynku szkolnego. Rada gminna miasta Kamionki Strumiłkowej ofiarowała jeszcze w roku 1909. plac (1.104 sążni) pod budowę budynku gimnazjalnego przy ul. Słowackiego, oraz w roku 1914. wpłaciła do Kasy skarbowej 30.000 koron austr. na rzecz budowy. Rozpoczętą budowę w roku 1914. przerwano z powodu wybuchu wojny światowej.

Do sprawy budowy gmachu gimnazjalnego przystąpiono dopiero w r. 1925., kiedy to na rzecz budowy wstawiono 100.000 zł. w budżecie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Wtedy wypracowano nowe plany budowli, zgodnie z potrzebami współczesnej szkoły średniej polskiej. Te plany uzyskały zatwierdzenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Ministerstwa Robót Publicznych. Do realizacji zamierzeń budowy gmachu szkolnego nie przyszło z powodu braku kredytów na ten cel.

I mimo że gimnazjum państwowe w Kamionce Strumiłowej istnieje już 22 lat, posiada zakład dotychczas pomieszczenie w wynajętych budynkach.

W tym roku szkolnym gimnazjum miało pomieszczenie w trzech wynajętych budynkach (z których dwa budynki były od głównego budynku odległe o 740 m.) W jednym budynku, będącym własnością gminy Kamionki Strumiłowej mieściły się: kancelaria Dyrekcji, sala konferencyjna, zbiory do nauki historii i geografii, gabinet lekarza szkolnego, tudzież klasy: IVb, Va, VIIa, VIIb i VIII. W drugim wynajętym jednopiętrowym budynku, będącym własnością Domu Polskiego T. S. L., mieściły się sala konferencyjna, pracownia fizykalno-chemiczna wraz z gabinetem, pracownia biologiczna wraz z gabinetem przyrodniczym, tudzież klasy: I, II, III, IVa i Vb. W trzecim wynajętym budynku na parterze, (będącym również własnością Domu Polskiego T. S. L.) mieściły się klasa VIa i VIb, szatnia, gabinet zbiorów do nauki ćwiczeń cielesnych i kuchnia na dożywianie dla młodzieży szkolnej.

Osobnej sali gimnastycznej niema. Dla nauki ćwiczeń cielesnych wynajmuje się salę gimnastyczną i boisko „Sokoła“ za czynszem rocznym 600 zł.

W czasie przerw korzysta młodzież z boiska „Sokoła“ i z placu, ofiarowanego przez gminę pod budowę gimnazjum.

Ani dyrektor ani służba nie mieszka w budynkach gimnazjalnych.

Służba szkolna.

1. Furmanek Karol, woźny (grupa XIV c).
2. Kisterski Franciszek, woźny (grupa XIV c).

3. Czerniecki Mateusz, sezonowy sługa szkolny, na czas od 1. października 1930 r. do 31. maja 1931 r.

IV. Nauka.

a) Początek i koniec roku szkolnego.

Naukę szkolną rozpoczęto w roku szkolnym 1930|31. dnia 3. września 1930 r. uroczystym nabożeństwem, a zakończono w dniu 27. czerwca 1931 r. również uroczystym nabożeństwem.

b) Program naukowy.

Gimnazjum państwowe w Kamionce Strumiłowej jest gimnazjum typu humanistycznego, a mianowicie: kl. I—III. stanowiły tzw. podbudowę, a reszta klas: IV—VIII. pobierały naukę wedle programu naukowego dla gimnazjum typu humanistycznego.

Na mocy zarządzenia Kuratorium O. S. L. z dnia 6. maja 1929. Nr. II. 5589/29. w myśl upoważnienia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 10. kwietnia 1929 r. Nr. II- 1238/29. gimnazjum kamioneckie zostało przekształcone na gimnazjum koedukacyjne.

W tym roku szkolnym 1930/31. nie było w tut. gimnazjum w klasach I—III. nauki robót ręcznych wskutek zarządzenia Kuratorium O. S. L. z roku 1926. z powodu braku warunków do wykonania należytego programu tej nauki (niema ani odpowiedniej sali szkolnej, ani środków pomocniczych do tej nauki, ani wreszcie odpowiedniej siły nauczycielskiej).

W myśl zarządzenia P. Ministra W. R. i O. P. z dnia 2. stycznia 1929 r. Nr. II. - 235/29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2. poz. 1.) w tu-tejszem gimnazjum w roku szkolnym 1930/31. obowiązywał następujący plan godzin przedmiotów obowiązkowych:

P r e d m i o t	K l a s y								Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Religia	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Język polski	4	4	4	4	4	4	4	4	32
Język łaciński	—	—	—	6	5	5	5	4	25
Język niemiecki	5	3	3	4	4	4	4	4	31
Historja	2	2	—	3	4	4	5	} 3	20
Geografia	2	2	2	2	2	2	—		12
Przyrodoznawstwo	2	2	5	2	2	—	—	—	13
Fizyka z chemją i kosmografją	—	—	—	—	—	3	4	4	11
Matematyka	4	4	4	4	4	3	3	3	29
Popedeutyka filozofji	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Rysunek	2	2	2	—	—	—	—	—	6
Roboty ręczne	—	—	—	—	—	—	—	—	nie uczono
Śpiew	2	2	1	—	—	—	—	—	
Ćwiczenia cielesne	3	3	3	3	3	3	3	3	24
R a z e m	28	26	26	30	30	30	30	30	230
Język ruski	2	2	2	2	2	2	2	2	16
R a z e m	30	28	28	32	32	32	32	32	246

Nadto w myśl zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 20. czerwca 1929 r. Nr. II - 15666 29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7 poz. 101.) udzielano nauki śpiewu jako przedmiotu nadobowiązkowego w klasach V—VII. w 2 godzinach tygodniowo dla każdej klasy.

Oprócz powyższych przedmiotów do programu szkolnego należą:

a) gry i zabawy ruchowe: 1) dla uczniów w 6 godzinach tygodniowo, 2) dla uczenic w 4 godzinach tygodniowo;

b) przysposobienie wojskowe w 3 godzinach tygodniowo;

c) higiena i ratownictwo w VII. klasie w 1 godzinie tygodniowo. (Na podstawie zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 23. czerwca 1929 r. Nr. II - 14930/30.) na ten przedmiot przeznaczono jedną z trzech godzin tygodniowo, przewidzianych na naukę ćwiczeń cielesnych według dotychczasowego programu z dnia 1/VII. 1927 r. Nr. O. H. I. 584/27. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9. poz. 142.)

c) Przedmioty nadobowiązkowe.

W roku sprawozdawczym uczono jako przedmiotów nadobowiązkowych:

1) śpiewu (vide str. 51) w 2 godzinach tygodniowo,

2) muzyki w 10 godzinach tygodniowo, na mocy zezwolenia Kuratorjum O. S. L. z dnia 30. września 1930 r. Nr. II - 13818/30.

Nadto za opłatą samej młodzieży udzielał Prof. Dr. Chaim Rosenthal nauki języka francuskiego w 2 godzinach tygodniowo.

d) Międzyszkolne lekcje przykładowe.

Rozpoczętą w roku szkolnym 1929/30. pracę badawczą dla wzajemnego poznania warunków, metod i planów naukowych w trzech najwyższych klasach szkoły powszechnej (w V, VI i VII. klasie) i w trzech najniższych klasach gimnazjalnych (I, II i III. klasie) prowadzono również w roku sprawozdawczym w dalszym ciągu. A mianowicie:

I. a) z języka niemieckiego w V. klasie szkoły powszechnej męskiej (naucz. P. Szulik Bazyli);

b) z języka niemieckiego w V. klasie szkoły powszechnej żeńskiej (naucz. P. Wachtłowa);

c) z języka niemieckiego w I. kl. gimnazjum (P. prof. Kalityński Mieczysław);

II. z historii (nauki o Polsce współczesnej) w VII. kl. szkoły powszechnej żeńskiej (P. Brunarska Marja, dyrektorka);

b) historii w III. klasie gimnazjum (P. Oppenauerówna Marja, profesorka).

Lekcje z języka niemieckiego odbywały się w obecności Pana Eugenjusza Mandyczewskiego, inspektora szkół powszechnych, Pana Tadeusza Kaniowskiego, dyrektora gimnazjum, oraz nauczycieli i nauczycielek fachowych przedmiotów.

Lekcje z historii odbywały się w obecności całego Głównego nauczycielskiego szkół powszechnych i gimnazjum.

Po lekcjach odbywały się wspólne konferencje, na których toczyły się dyskusje na temat metody, dydaktyki i planów naukowych w trzech najwyższych klasach szkoły powszechnej i w trzech najniższych klasach szkoły średniej ogólnokształcących. W ten sposób staraliśmy się wzajemnie zapoznać ze środowiskami, w których wychowuje się młodzież tzw. klas stycznych.

e) Pomoce naukowe.

Pomoce naukowe w roku szkolnym 1930/31.*) znacznie się powiększyły dzięki wydatnym subwencjom, udzielonym zakładawcy przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia, a mianowicie:

a) na bibliotekę pedagogiczną	500 zł.
b) na pracownię biologiczną	4.150 „
c) na pracownię fizykalno-chemiczną	10.186 „
razem	14.836 zł.

Ponadto w ostatnim roku sprawozdawczym 1930/31. przystąpiono do założenia orkiestry gimnazjalnej, co spowodowało konieczność zakupu instrumentów muzycznych. Dotychczas wydano na ten cel złotych.

1) Biblioteka nauczycielska

składa się z 1050 dzieł w 1251 tomach. W tej bibliotece mieści się biblioteka pedagogiczna.

2) Biblioteka młodzieży:

a) polska

składa się z 1078 dzieł w 1092 tomach,

b) niemiecka

obejmuje 120 dzieł w 166 tomach.

3) Środki pomocnicze do nauki języków nowożytnych

składają się z 16 obrazów poglądowych Delmasa i 10 tablic do książki niemieckiej Dr. K. Zagajewskiego.

*) W roku szkolnym 1929/30. Ministerstwo W. R. i O. P. udzieliło 1.800 złotych subwencję na bibliotekę młodzieży.

4) Do nauki religji

służy 76 obrazów.

5 Gabinet historyczno-geograficzny.

a) Dział historyczny

ma 34 map i 440 obrazów.

b) Dział geograficzny

posiada 74 map, 198 obrazów, 14 modeli, stolik i tyki miernicze. Zakupiono mapy: E. Romera: mapa Polski (fiz.), Polska mapa topograficzna, Półwysep pirenejski, Półwysep apeniński, Półwysep bałkański, Kraje skandynawskie, Europa środkowa, Francja, Wyspy brytyjskie, Europa wschodnia.

6) Pomoce naukowe do nauki matematyki.

Ilość lineałów 10, trójkątów 6, kątomierzy 6, cyrkli 7. Ilość brył z drzewa: większych 2, mniejszych 46, oraz 7 brył z przekrojami. Ilość brył z blachy: 3. Ilość modeli do geometrii rzutowej (prace uczniów): większych 5, mniejszych 15. Jest także 1 model decymetra sześciennego.

7) Gabinet przyrodniczy.

a) Muzeum przyrodnicze

posiada okazów wypchanych 109, w spirytusie 64, suchych 799, modeli z masy papierowej 75, modeli krystalograficznych 9, map i obrazów 369; razem 1423.

b) Pracownia biologiczna

posiada prócz umeblowania 6 mikroskopów i około 62 mniejszych przyrządów do ćwiczeń, 159 naczyń szklanych i blaszanych, 81 odczynników i barwników i około 260 różnych przedmiotów pomocniczych; razem 568. Przy pracowni istnieje całkowicie urządzona laboratorjum fotograficzne z dwoma aparatami fotograficznymi.

c) Biblioteka przyrodnicza

posiada w 438 pozycjach 669 książek.

8) Gabinet fizykalno-chemiczny.

W roku szkolnym 1930/31. uzyskał nasz zakład z Min. W. R. i O. P. dotację w wysokości 10.186 zł. dzięki czemu powiększono znacznie dotychczasowe zbiory, co umożliwiło prowadzenie ćwiczeń „jednolitym frontem”.

Sprzęty potrzeby ogólnej uzupełniono 4 nowymi szafami, zbiornikiem na wodę, 3 gablotkami na wagi, zasłonami do okien i 12 taburetami.

Przyrządy do ćwiczeń i demonstracyj mieszczą się w 8 szafach, 3 stołach i 3 gablotkach.

I.	Dział przyrządów do nauki wstępnej	liczy	93	sztuk
II.	„ „ „ „ mechaniki ciał stałych	„	38	„
III.	„ „ „ „ „ ciekłych	„	25	„
IV.	„ „ „ „ „ gazów	„	20	„

V.	Dział przyrządów do nauki akustyki	liczy 26 sztuk
VI.	" " " " o cieple	31 "
VII.	" " " " o magnetyźmie	37 "
VIII.	" " " " o elektryczności	125 "
IX.	" " " " o światło	49 "
X.	" " pomocniczych	80 "

Nadto jest 21 tablic ściennych.

9) G a b i n e t c h e m i j i

liczy obecnie:

materiał laboratoryjny	315 pozycji
odczynniki	97 "
materiał techniczny	24 "

Szkoło laboratoryjne mieści się w osobnej, do tego celu zrobionej szafie, odczynniki zaś i inne sprzęty laboratoryjne w drugiej szafie, składającej się z 2 oddzielnych części.

Przy gabinecie fizyko-chemicznym znajduje się w osobnej szafce biblioteka podręczna, obejmująca prócz jednego czasopisma (miesięcznika) 32 tomy. Nadto jest 6 tomów, będących własnością „Kółka fizycznego“.

10) G a b i n e t r y s u n k o w y

posiada 35 gipsowych, 1 z lawy i 12 drewnianych modeli, 12 sztuk naczyń starych i nowych, 16 płyt barwnych (do posadzki), 25 sztuk rozmaitych gałązek i liści z przyrody (w oprawie kartonowej za szkłem), 2 sztuki glinianych naczyń o najstarszych formach, 2 sztuki materji (draperja), portrety: Sienkiewicza, Dantego, Napoleóna. Wilsona — wykonane przez M. Grzybińskiego, portrety Syrokomli, Wilsona, Karpińskiego — wykonane przez ucz. M. Romańską, tudzież Z. Lubańskiej: Pastorałkę i K. Kłosowskiego: „Wycinanki“.

11) D o n a u k i ś p i e w u

służy fisharmonjum i 18 śpiewników.

12) D o n a u k i m u z y k i

zakupiono w roku szkolnym 1930/31. następujące instrumenty: 3 kornety, 3 skrzydłówki, 2 barytony, 1 skrzydłówka basowa, 2-F-basy, 2-Es-alty 1-B-trombon, 2-B-klarnety.

13) G a b i n e t p r z y b o r ó w d o n a u k i ć w i c z e ń c i e l e s n y c h

posiada: 3 komplety do palanta, 10 piłek dętych, 2 pompki, 2 iglice do sznurowania, 3 dyski, 1 kulę (5 kg.), 2 oszczepy, 2 tyczki do skoku, 2 stojaki do skoku w zwyz, 2 stojaki z tablicami do piłki koszykowej, 2 żerdzie ze sznurem do piętówki, 2 rakiety tenisowe, 2 prasy do rakiet, 10 piłek tenisowych, 2 kosze na piłki tenisowe, 1 siatkę sznurkową do tenisu, 8 chogągiewek do oznaczania boiska, 1 taśmę (10 m.), 4 liny do wspinania, 1 siatkę do piłki siatkowej, 2 drabinki sznurkowe, 11 saneczek kutych, 40 par łyżw, 1 czasomierz (stoper), 1 inhalator kompletny, 2 prześcieradła kąpielowe 4 sienniki, 5 łopat, 2 grabie, 2 motyki, 1 taczki.

V. Wychowanie.

W roku sprawozdawczym praca wychowawcza w gimnazjum opierała się na tych samych podstawach wychowawczych, co w latach ubiegłych. Przedewszystkiem troszczyła się Dyrekcja wraz z Radą Pedagogiczną o to, by harmonijnie kształcić duszę i ciało młodzieży szkolnej. Do tego celu zdążyło Grono Nauczycielskie pracą wychowawczo-naukową, prowadzoną na lekcjach szkolnych wedle planów naukowych, oraz pracą, zogniskowaną w różnych kółkach naukowych, których celem było rozszerzenie i pogłębianie zasobu wiedzy szkolnej, tudzież budzenie zamiłowania do nauki i do samodzielnych studiów. Szczególnie dbał zakład o wychowanie religijne, wychowanie obywatelskie i państwowe, wychowanie społeczne i towarzyskie, oraz wychowanie fizyczne.

A) Wychowanie religijno-moralne.

Wychowanie religijne znajdowało swój wyraz w nauce religii i w nabożeństwach wspólnych, odprawianych w kościele parafjalnym, a dla młodzieży ob. gr. kat. w cerkwi. Egzorty wygłaszali Księża Katecheci. Nauki rekolekcyjne w czasie od 24 - 26 marca odbyły się pod kierownictwem obydwóch Księżów Katechetów.

W ciągu roku szkolnego przystępowała młodzież trzy razy do Św. Sakramentów.

W dniu 13 listopada 1930 r. obchodzono uroczystie święto Patrona zakładu, św. Stanisława Kostki.

Cała młodzież obrz. grecko-kat. należała do „Apostolstwa modlitwy“ czyli do „Bractwa Najświętszego Serca Jezusowego“. Wielu uczniów i uczenic przystępowało nadobowiązkowo dobrowolnie i często do Św. Sakramentów. Odbyło 5 posiedzeń, na których omawiano sprawy religijne, wygłoszono referat pod tyt. „Uczeń Apostoła P. Jezusa“. Odegrano jedno religijne przedstawienie pod tyt. „Weflejska Nic“.

I. Koło Sodalicii Marjańskiej męskiej im. Stanisława Kostki tworzyli uczniowie klas: V — VIII w łącznej liczbie 65 członków. Koło to posiadało trzy sekcje: apologetyczno-oświatową, etyczno-moralną i amatorską. Sekcje te, oprócz pracy wspólnej, realizowały plany we własnym zakresie.

Staraniem **sekcji apologetyczno-oświatowej** wygłoszono referaty:

1) Marja w dziejach Polski (Karst Zdzisław, kl. VII. b).

2) Uwagi nad stanem i działalnością Kościoła w wiekach średnich (Szczerpa Józef, kl. VIII)

3) Kongres eucharystyczny w Kartaginie w roku 1930 (Turowski Emil, kl. VIII)

Dzięki staraniom **sekcji moralno-etycznej** przystępowali członkowie dobrowolnie do miesięcznej Komunii św, jakoteż w dniu Patrona zakładu i innych Świętych. Nadto w dniu 13 listopada jako w dniu Patrona Koła urządzono uroczystą akademię ku czci św. Stanisława Kostki. Na program akademii złożyły się: przemówienia sod. Jarosława Żaby, chór i obrazek sceniczny M. Szczuckiej p. t.: „Na drodze“.

Referaty z tego działu były :

1) Jakim powinien być Sodalis ? (Zakrzewski Jakób, kl. VIII.)

2) W chwale i blasku Najświętszej Marji Panny, (Habel Józef, kl. VII. a)

Dzięki zabiegom **sekcji amatorskiej** odegrano 18 i 25 stycznia 1931 r. „Betlejem polskie“ S. Rydla.

Zarząd Koła zw. Konsulta odbył trzy posiedzenia, na których omawiano sprawy administracyjne Koła, jakoteż zachowanie się Sodalistów.

Z inicjatywy Koła i z jego funduszów redagowano czasopismo (miesięcznik) młodzieży gimnazjalnej „Nasz Świat“ (1 numer wyszedł w kwietniu)

Nadto w roku 1930/31 zorganizowano, obok trzech wymienionych sekcji „Koła“, kółka: 1) abstyneckie, z prawem kooptowania członków z innych sekcji i którego staraniem odbył się odczyt: Alkohol — to zguba ludzkości (Asarabowski Zygmunt, kl. VII. a), 2) misyjne, które drobnymi skłatkami popierało akcję misyjną oraz prowadziło kolportaż wydawnictw Związku i 3) Kółko Marjańskie, założone w marcu 1931 r., które tworzyli uczniowie klas I—IV. Na zebraniach wygłoszono odczyty: 1) św. Jan Bosko (Toegel Stanisław, kl. IV), 2) św. Teresa (Wachtłówna, kl. IV. a) i 3) Czy Matka Boska jest matką naszą ? (Kuszyński Piotr, kl. IV a). W łonie kółka zorganizowano różaniec żywy i kółko misyjne.

Zarząd „Koła Sodalicji Marjańskiej“ męskiej stanowili: moderator ks. Dr. Jan Kutowski, prezes: Zakrzewski Jakób (VIII), wiceprezes: Habel Józef (VII a), sekretarz: Schiller Jan (VII. b), skarbnik: Kińczyk Tadeusz (VI a) bibliotekarz: Mogielnicki Jan (VI a), asystenci Karst Żdzisław (VII b) i Berka Stanisław (VI a). Prenumerowano: „Pod znakiem Marji“ i „Rycerza Niepokalanej“.

II. Koło Sodalicji Marjańskiej żeńskiej pod wezwaniem św. Teresy od Dzieciątka Jezus liczyło 26 członkiń. Odbyto 3 posiedzenia, na których omawiano program pracy, oraz wygłoszono referaty a to:

1. Niepokalana (Jaworska Janina ucz. kl. VIII).

2. Przyczyny niewiary (Helena Litakówna VII. b).

3. Jak świadczą o kościele dzieje cywilizacji (Kapusta Aniela VII a).

W skład Zarządu wchodziły: prezes Jaworska Janina (kl. VIII) wiceprezes: Stipalówna Ernestyna (kl. VIII), sekretarka: Bubnicka Anna (kl. VII. a), skarbniczka: Dolinkiewiczówna Stanisława (kl. VII. b).

Kołem Sodalicji Marjańskiej żeńskiej opiekował się moderator ks. Dr. Jan Kutowski.

Dnia 21. czerwca 1931 odbyło się przyjęcie nowych członków Sodalicji Marjańskiej, poprzedzone mszą świętą i kazaniem ks. Dr. Jana Kutowskiego, moderatatora Sodalicji.

B) Wychowanie umysłowe.

I) Kółka naukowe.

1) Kółko literackie klasy VIII.

W roku szkolnym 1930/31 odbyto 22 posiedzeń Kółka i 2 posiedzenia Zarządu.

Na posiedzeniach wygłoszono następujące referaty:

1. **Bartłomowicz** Franciszek: „Mickiewicz a Słowacki“.
2. **Ciba** Józef: „Henryk Sienkiewicz“.
3. **Dawidowicz** Jan: „Horsztyński J. Słowackiego“.
4. **Demczuk** Bohdan: „Kilka uwag o Anhelim“.
5. **Füller** Roman: „Słowackiego w Szwajcarii“.
6. **Halbreich** Mieczysław: „Anielli na tle twórczości Słowackiego“.
7. **Halbreich** Mieczysław: „Makbet Shakespeara“.
8. **Jaworska** Janina: „Mindowe Słowackiego“.
9. **Jaworska** Janina: „Rozmowa z Matką Makryną Słowackiego“.
10. **Kijowski** Adam: „Lilla Weneda Słowackiego“.
11. **Kińczyk** Stanisław: „Irydjon“ Z. Krasińskiego.
12. **Kowalski** Bolesław: „Balladyna J. Słowackiego“.
13. **Kowalski** Bolesław: „Idee społeczno-polityczne Słowackiego w dobie miastocyzmu“.
14. **Kowalski** Bolesław: „Jerzy Gordon Lord Byron i jego twórczość“.
15. **Kuszyński** Stanisław: „Nieboska komedia Z. Krasińskiego“.
16. **Kuszyński** Stanisław: „Marja Stuart J. Słowackiego“.
17. **Kuszyński** Stanisław: „Beniowski Słowackiego“.
18. **Popiel** Tadeusz: „Wacław Słowackiego“.
19. **Tarnawski** Zenon: „Ojciec zadżumionych Słowackiego“.
20. **Voelpl** Janina: „Marja Stuart Słowackiego i Schillera“ [porównanie].
21. **Wachtl** Czesław: „Kazimierz Brodziński“ [2 części].
22. **Wencak** Jan: „Stanisław Wyspiański“ [2 części].
23. **Wierzbowski** Czesław: „Mazepa Słowackiego“.
24. **Wittlinówna** Lorcja: „Warszawianka Wyspiańskiego“.
25. **Zieliński** Władysław: „Władysław Syrokomla“.

Po referatach, które wygłaszano na podstawie monografii i wydawnictwa „Biblioteki Narodowej“, odbywała się ożywiona dyskusja.

Stan kasy z dniem 1. czerwca 1931 r.: 62 zł., rozchód 40 zł., pozostało 22 zł. — W skład Zarządu „Kółka“ wchodził:

Jaworska Janina	— przewodnicząca
Kińczyk Stanisław	— zastępca przewodn.
Wencak Jan	— sekretarz
Stipal Ernestyna	— skarbnik
Kowalski Bolesław	— bibliotekarz.

Opiekunem „Kółka“ był P. prof. Mieczysław **Kalityński**.

2. Kółko filologiczne,

złożone przeważnie z uczniów klasy VIII, rozwijało swoją działalność pod kierownictwem P. Prof. Dr. CH. Rosenthala.

Prezesem kółka był Kińczyk Grzegorz (VIII), sekretarzem Tarnawski Zenobi [VIII], a kasjerem Stipalówna Ernestyna (VIII).

Wygłoszono następujące referaty:

1. Kińczyk Grzegorz: „Tradycje kultury i szkoły łacińskiej w Polsce“.
2. Didyk Włodzimierz: „W obronie łaciny“.
3. Tarnawski Zenobi: „Teatr grecki“.
4. Völplówna Elfryda: „Dzieje łaciny“
5. Halbreich Mieczysław: „Jak doszły do nas teksty“?

Wszyscy członkowie abonowali „Filomatę“, ponadto abonowało Kółko jako takie „Filomatę“, i „Palestrę“.

Stan kasy Kółka:

Pozostałość z poprzedniego roku	. . .	27 zł.	95 gr.
Dochód w tym roku ze składek	. . .	30 „	30 „
Razem	. . .	58 zł.	25 gr.

Wydatki:

Filomata od nr. 1 — 33		16 zł.	50 gr.
Oprawa „Filomaty“ w 3 tomach	. . .	3 „	— „
Razem	. . .	19 zł.	50 gr.

Pozostała reszta **38 zł. 75 gr.**

Sumę tę złożono w Banku Spółdzielczym na książeczkę oszczędnościową.

3. Kółko miłośników dziejów i ziemi ojczystej.

prowadzili prof. Bronisław Faliński i prof. Marja Oppenauerówna. Kółko posiada własną księżnicę o 89 tomach (przyrost 2 t.)

Na 11 posiedzeniach referowano:

1. Kaniowski Adam (kl. IV a) — Michał Kreczmar: Kwestja agrarna.
2. Thun Mechel (kl. VI b) — Kutrzeba St: Geneza sejmu walnego cz. I.
3. Distenfeld Boruch (kl. VI a) — Kutrzeba St: gw. cz. II.
4. Falińska Walerja (kl. VI b) — Kubala Ludwik: Obrona Lwowa 1648 r.
5. Szyszka Włodzimierz (kl. VI b) — Chodynicki: Reformacja w Polsce.
6. Jaworska Natalja (kl. VI, b) — Kubala Ludwik: Pierwsze liberum veto.
7. Skibicki Edward (kl. VI a) — Porównanie konstytucji księstwa warszawskiego z konstytucją Królestwa Kongresowego.
8. Maksymowicz Mirosław (kl. VII b) — Janowski i Próchnicki: Wiadomości o państwie.
9. Łysko Roman (kl. VII b) — Brailsford H. N.: Liga Narodów.
10. Karst Ździsław (kl. VII b) — Peretiatkowicz Ant. Państwo współczesne.
11. Tarnawski Zenobi (kl. VIII.) — Dubanowicz: Rewizja Konstytucji.

4) Kółko matematyczne.

W półroczu pierwszym od listopada odbywały się zebrania, mające na celu zastosowanie i pogłębianie twierdzeń z geometrii, poznanych na lekcjach szkolnych. Zebrania odbywały się raz tygodniowo, brali w nich udział uczniowie, przeważnie klasy V, a także VI. w liczbie około 20.

W półroczu drugim zorganizowano Kółko matematyczne. Wybrano przewodniczącym Kółka: Juljusza Kornicza, ucznia kl. V a, zastępcą przewodniczącego Kazimierza Machowskiego, ucznia kl. V b, sekretarką Józefę Berkówną, uczennicę kl. V a.

Praca w Kółku polegała na przygotowywaniu i wygłaszaniu referatów, po których przeważnie rozwijała się dyskusja. W zebraniach brali udział uczniowie kl. IV, V i VI.

Wygłoszono następujące referaty :

- dnia 17/II. Mermel Eljasz, ucz. kl. V a : Uogólnienie twierdzenia Pitagorasa.
„ 10/III. Neubauerówna Marjem, ucz. kl. V a : Odwrócenie twierdzenia Pitagorasa.
„ 18/III. Machowski Kazimierz, ucz. kl. V b : O rozmaitych zasadach numeracji.
„ 24/III. Posłuszny Zbigniew, ucz. kl. V b : Różne dowody twierdzenia Pitagorasa.
„ 5/V. Berka Józefa, ucz. kl. V a : Liczby poligonalne.
„ 12/V. „ „ „ „ Liczby doskonałe,
„ 16/VI. Distenfeld Boruch, ucz. kl. VI a : O stopniu równoważności figur.

5) Kółko Miłośników Przyrody Ojczystej

obejmowało w roku szkolnym sekcję wycieczkową, fotograficzną (kierownik Cz. Wierzbowski, ucz. kl. VIII) i odczytową (J. Żaba, ucz. kl. VII.)

Nadobowiązkowo dwie godziny tygodniowo 7 uczniów poświęcało ćwiczeniom praktycznym z botaniki (kierował J. Żaba, ucz. kl. VII), 5 zaś uczni ćwiczeniom praktycznym z zoologii (kierował J. Łytwyn, ucz. kl. IV b). Ponadto specjalnemi działami zajmowali się: J. Żaba ucz. kl. VII. — zielnik, grzyby — I. Neugebauer, ucz. kl. VII. — chemja fizjologiczna — J. Łytwyn, ucz. kl. IV b — owady, ryby, — St. Zieliński i St. Denega, ucz. kl. IV. — krzewy i drzewa.

Odczytów, na których liczba obecnych uczni dochodziła do 60, wygłoszono 15 :

1. „Życie w morzu“ — J. Żaba, ucz. kl. VII.
2. „Wulkany i ich wybuchy“ — M. Maksymowicz, ucz. kl. VII.
3. „Grzyby“ (cz. I.) — J. Żaba ucz. kl. VII.
4. „Gejzery i ich wybuchy“ — H. Marynowicz, ucz. kl. VI.
5. „Grzyby“ (cz. II.) — J. Żaba, ucz. kl. VII.

6. „Warzelnia soli“ — M. Zawalkiewicz, naucz.
7. „Morze bałtyckie“ — A. Fik, ucz. kl. VI.
8. „Puszcza Białowieska“ — I. Heil, ucz. kl. VII.
9. „Gruźlica i jej przyczyny“ — A. Kopeczek, ucz. kl. VI.
10. „Zabytki Pomorza“ (cz. I.) — B. Rudyk, ucz. kl. VI.
11. „Przystosowanie w świecie zwierzęcym — J. Łytwyn, ucz. kl. IV b.
12. „Krajobraz i życie gospodarcze Pomorza“ — B. Rudyk, ucz. kl. VI.
13. „Bakterje jako przyjaciele i wrogowie człowieka“ — J. Żaba, ucz. kl. VII.
14. „Higiena mieszkania“ — I. Olesiewicz, ucz. kl. VII
15. „Higiena ubrania“ — A. Kopeczek, ucz. kl. VI.

Wycieczek przyrodniczych urządzono kilka w bliższe okolice.

Prenumerowano 12 czasopism: 1) Orli Lot, 2) Morze, 3) Ziemia, 4) Przyroda i technika, 5) Ogrodnik, 6) Czasopismo przyrodnicze, 7) Przyjaciel zwierząt, 8) Kosmos, 9) Wszechświat, 10) Pismo entomologiczne, 11) Miesięcznik fotograficzny, 12) Fotograf polski.

Raz w tygodniu, najczęściej we czwartek, przez dwie godziny była otwarta czytelnia czasopism, gdzie uczniowie (przeciętna liczba 14) przeglądali czasopisma i atlasy przyrodnicze.

Z biblioteki przyrodniczej 191 uczni wypożyczyło 548 książek, a mianowicie:

uczniowie kl. I.		102	książek
„ kl. II.		85	„
„ kl. III.		288	„
„ klas wyższych		73	„
Razem		548	książek

Muzeum krajoznawcze zwiększa swój zbiór pocztówek i zdjęć fotograficznych, monet i banknotów, pisanek, zamków drewnianych i t. p.

Ogródek szkolny założony na polu, oddanem do użytku przez Koło T.S.L., służy do zajęć praktycznych, jak hodowla drzewek owocowych, róż i t. p.

Dochody czerpie Kółko bądź z dobrowolnych wkładek członków, bądź ze sprzedaży roślin wazonkowych, wyhodowanych w pracowni biologicznej.

Kółkiem opiekował się nauczyciel Mieczysław Zawalkiewicz.

6) Kółko fizyczne.

W październiku 1930 r. założono w zakładzie „Kółko fizyczne“, mające na celu rozszerzanie i pogłębianie wiadomości z zakresu fizyki, chemii i kosmografii. Po referacie, uprzednio zapowiedzianym, odbywa się zwyczajnie dyskusja, polegająca na wyjaśnianiu kwestyj niezrozumiałych lub inaczej

pojętych przez audytorjum. Kółko fizyczne było podzielone pod względem administracyjnym na 2 Kółka: na Kółko klasowe, obejmujące wszystkich uczniów kl. VIII. i na „Kółko fizyczne“, do którego należeli uczniowie kl. VI. i VII. w liczbie 40.

Dnia 4. X. 1930 r. odbyło się zebranie administracyjne Kółka fizycznego, które ustaliło nast. skład Zarządu:

Neugebauer Tomasz ucz. kl. VII b	— przewodniczący.
Żaba Jarosław ucz. kl. VII a	— zastępca przewodniczącego.
Kozubski Karol, ucz. kl. VII b	— sekretarz.
Posłuszny Witold, ucz. kl. VI b	— skarbnik.

Dnia 6/X. 1930 r. odbyło się zebranie administracyjne Kółka klasowego kl. VIII, które ustaliło nast. skład Zarządu:

Kruczkiewicz Jarosław	— przewodniczący.
Kaczorowski Jan	— zastępca przewodniczącego.
Wachtl Czesław	— skarbnik.
Szczerepa Józef	— sekretarz i bibliotekarz.

O d c z y t y :

- 21. X. 1930 r. „Drobiny i atomy“ ref. Neugebauer T., ucz. kl. VII b.
- 2. XII. „ „Budowa wszechświata“ (cz. I.) ref. Żaba Jarosław, ucz. kl. VII. a.
- 12. XII. „ „Budowa wszechświata“ (cz. II.) ref. Żaba Jarosław, ucz. kl. VII. a.
- 16. XII. „ „Eter kosmiczny“ ref. Kruczkiewicz, ucz. kl. VIII.
- 16. I. 1931 r. „Teoria radiotechniki“ ref. Skibicki Edward, ucz. kl. VII a.
- 10. II. „ „Jakie pożytki mamy z elektryczności“ ref. Łysko Roman, ucz. kl. VII. b.
- 17. II. „ „Pięćdziesięciolecie żarówki elektrycznej“ ref. Łysko Roman, ucz. kl. VII. b.
- 30. IV. „ „Newton“ ref. Halbreich Mieczysław, ucz. kl. VIII.
- 1. V. „ „Sucha destylacja węgla kamiennego“ ref. Żaba Jarosław, ucz. kl. VII. a
- 21. V. „ „Pierwiastki promieniotwórcze“ (cz. I.) ref. Neugebauer Tomasz, ucz. kl. VII. b.
- 5. VII. „ „Pierwiastki promieniotwórcze (cz. II.) ref. Neugebauer Tomasz, ucz. kl. VII. b.

Kółko fizyczne kl. VIII. zakupiło za pieniądze, pochodzące z wkładek miesięcznych nast. książki:

1. „Dzieje świecy“	— Faradaja
2. „Magnetyzm ziemski“	— Kalinowskiego i Kalinowskiej

3. „Mechanika w swym rozwoju historycznym — Kucharzewskiego
4. „Warsztat radioamatora“ — Burzyńskiego
5. „Mikołaj Kopernik“ — Birkenmajera
6. „Sucha destylacja drzewa“ — pod red. Dominikiewicza.

Książki powyższe mieszczą się w bibliotece podręcznej Gabinetu fizyko - chemicznego.

II. Dział kinowo-epidjaskopowy.

Zakład posiada własny epidjaskop „Trajanus“ z dodatkowymi przyrządami do wyświetlania diafilmów, filmów ruchomych, przeźroczy, preparatów mikroskopowych i ławą optyczną, ponadto 69 diafilmów własnych. Epidjaskopu używano do 18 odczytów (tytuły odczytów wymienione w poszczególnych działach). Opiekował się nauczyciel Mieczysław Zawatkiewicz.

III. Biblioteka polska dla uczniów.

Biblioteka liczyła przy końcu roku szkolnego 1090 tomów. Korzystało z biblioteki uczniów i uczenic 300, którzy wypożyczyli razem 2674 tomów, przeciętnie na jednego wypożyczającego wypada 9 tomów.

Największa ilość dla jednego wypożyczającego wynosi t. 72, najmniejsza 1.

Najliczniej korzystała z biblioteki kl. VIII. (t. 467) i kl. II. (t. 444), najślabiej kl. VIIb (t. 77).

c) Wychowanie obywatelskie i państwowe.

Do jednej z najważniejszych czynności wychowania młodego pokolenia należy praca około wychowania obywatelskiego i państwowego. Ku temu celowi zmierza szkoła w każdej swej czynności wychowawczej; do tego służy nauka wszystkich przedmiotów szkolnych i wszystkie zabiegi wychowawcze. Zgodnie z postulatami współczesnej pedagogiki*) „szkoła musi nawiązać do życia; przedmioty nauczania, jako instrumenty wychowania, muszą być z życiem związane, a metody pracy muszą jaknajbardziej opierać się na naturze ucznia, na jego naturalnych właściwościach, aby skutek pracy był jak najlepszy“.

A więc celem dzisiejszej szkoły polskiej jest wychowanie młodzieży w tym duchu, by doskonale znała współczesność życia państwowości polskiej, rozumiała dążenia, zmierzające, do wzmocnienia siły mocarstwowej dzisiejszej Polski Niepodległej.

*) Vide: Dr. Mieczysław Ziemnowicz „Problemy wychowania współczesnego“ — Wydanie III. — Kraków 1930. str. 103.

To też w szkole podkreśla się z naciskiem to wszystko, co będzie młodzieży kiedyś potrzebnem w przyszłym jej życiu obywatelskiem.

Wychowanie obywatelskie i wychowanie państwowe — to ośrodek pracy wychowawczej zakładu. W ten sposób dzisiejsza szkoła polska przeprowadza budowę Państwa Polskiego w duszach i umysłach młodego pokolenia, czem spełnia zaszczytną swą misję dziejową na terenie kultury ducha Narodu Polskiego.

1) Koło młodzieży Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej Państwa

odbyło 3 posiedzenia Zarządu, 2 zebrania komisji rewizyjnej, 1 walne zebranie i 12 zebrań ogólnych, na których wygłaszano referaty i przeprowadzono dyskusje na temat zagadnień lotniczych i walki przeciwgazowej.

Na posiedzeniach Koła wygłoszono następujące referaty:

- 1) Żaba Jarosław (VII A): Loty żaglowe I. (18. X. 1930.)
- 2) „ „ Loty żaglowe II. (29. XI. 1930.)
- 3) Karst Zdzisław (VII B): Zarys historii balonów (15. XI. 1930.)
- 4) Żaba Jarosław (VII A): „Lotnictwo w wojnie współczesnej“ (14. II. 1931.)
- 5) Karst Zdzisław (VII B): „Maska przeciwgazowa, używana w Polsce“
(21. II. 1931.)
- 6) Żaba Jarosław (VII A): „Chemiczne środki bojowe“ I. (14. III. 1931.)
- 7) Kopeczek Alfred (VI. B) „Uszkodzenie oczu przez gazy bojowe“
(21. III. 1931.)
- 8) Żaba Jarosław (VII A): „Chemiczne środki bojowe“ II. (18. IV. 1931.)
- 9) Litak Stanisław (III): „Obrona przeciwlotnicza miast“ (25. IV. 1931.)
- 10) Karst Zdzisław (VII B) „O sporcie przeciwlotniczym“ (9. V. 1931.)
- 11) Żaba Jarosław (VII A) „Historja i budowa samolotów“ (10 VI. 1931.)
- 12) „ „ „Na skrzydłach wiatru“ (11. VI. 1931.)

Czterech członków Koła (Żaba Jarosław i Skibicki Edmund z VII a, Karst Zdzisław i Kopeczek Stanisław z VII b) ukończyło w dniach 9, 10 i 11 marca 1931 r. kurs przeciwlotniczy i przeciwgazowy, zorganizowany przez Powiatowe Koło L. O. P. P.

W łonie koła istnieje „sekcja modelarska“, pracująca w ilości 10 członków pod kierunkiem W. Pana Stanisława Litaka, komisarza Policji Państwowej. Na urządzenie modelarni otrzymało Koło od Powiatowego Komitetu L. O. P. P. 200 zł., za co Dyrekcja na tem miejscu składa podziękowanie.

Koło wzięło czynny udział w VIII. Tygodniu Lotniczym [7/6 — 14/6], a to: 1.) w niedzielę [7/6] w pochodzie w maskach gazowych i ubraniach przeciwgazowych na boisko Sokoła, 2.) w napadzie lotniczo-gazowym na koszary i stację kolejową, a to w obronie przeciwgazowej i odkażaniu terenów zagrożonych, 3.) w wystawie lotniczej*) [modele, biblioteka], 4.) w akcji odczytowo-propagandowej, 5.) w konkursie modeli latających w niedzielę [14/6].

*) Wystawę lotniczą zwiedził cały zakład.

Do konkursu modeli latających zgłoszono 18 modeli. Przyznano nagrody:

a) za najlepiej skonstruowany i precyzyjnie wykonany model: I. nagroda [15 zł.] przypadła Kozubskiemu Karolowi z VII b, II. nagroda [10 zł.] Litakowi Stanisławowi z III, a III. nagroda [5 zł.] Kopeczkowi Alfredowi z VI b. Nadto poza konkursem otrzymał Kopeczek Stanisław z VII b nagrodę [10 zł.];

b) za najdłuższy lot I. nagrodę [15 zł.] otrzymał Kozubski Karol z VII b, II. nagrodę [15 zł.] Kopeczek Stanisław z VII b, a III. nagrodę [10 zł.] Kińczyk Tadeusz z VI a (5 zł.)

W skład jury wchodził P. P. Kulpiński Robert — starosta, Kaniowski Tadeusz — dyr. gimn., Inż. Michał de Malherbe — dyr. szkoły rzemiosł, i Poznański Jan, burmistrz miasta.

Pieniądze na nagrody lotnicze ofiarował Powiatowy Komitet L. O. P. P., za co Dyrekcja na tem miejscu serdecznie dziękuje.

Koło prenumerowało: Lot Polski i Skrzydłata Polska — Biblioteka liczy 31 tomów.

S t a n K a s y z dniem 1. czerwca 1931.

a) w dochodach	250 zł. 80 gr.
b) w rozchodach	230 „ 15 „
pozostałość:	20 zł. 65 gr.

Zarząd Koła stanowili: przewodniczący Żaba Jarosław [VII a], zast. przewodniczącego: Kopeczek Alfred [VI b], sekretarz: Karst Żdzisław [VII b], zastępca sekretarza: Kopeczek Stanisław [VII b], skarbnik: Asarabowski Zygmunt (VIII a), zastępca skarbnika: Mroczkowski Edward (VII a), oraz delegaci klasowi jako skarbnicy: Woźniacki Ludwik (I), Szczepaniakówna Izabella (II), Posłuszna Wanda [III], Wachtl Stanisława (IV a), Gaska Wincenty (IV b), Kornicz Julian [V a], Machowski Kazimierz [V b], Reinisch Rozalja [VI a], Kopeczek Alfred [VI b], Asarabowski Zygmunt [VII a], Kopeczek Stanisław [VII b], Didyk Włodzimierz [VIII].

W skład Komisji rewizyjnej wchodził: Heilówna Irena [VII a], Neugebauer Tomasz [VII b], Kowalski Bolesław [VIII].

Opiekunem koła młodzieży L. O. P. P. był Prof. Kalityński Mieczysław, któremu pomagał naucz. Julian Bohaczewski.

2) Koło Polskiego Czerwonego Krzyża.

Z początkiem maja b. r. utworzyło się w zakładzie Koło Polskiego Czerwonego Krzyża młodzieży gimnazjalnej, obejmujące 185 członków.

W skład zarządu weszli: Marynowicz Henryk ucz. kl. VI b przewodniczący, Kopeczek Alfred ucz. kl. VI b zastępca przewodniczącego, Mainda Marjan ucz. kl. VI a sekretarz, Breinnenstahl Karol ucz. kl. VII b skarbnik.

Praca w tem kole postępuje na razie powoli i ograniczyła się w roku bieżącym do referatu p. t. „Cele i zadania Polskiego Czerwonego Krzyża“, wygłoszonego dnia 15. maja 1931 r. na prośbę młodzieży gimnazjalnej przez p. Dr. Wewiorskiego, prezesa Polskiego Czerwonego Krzyża w Kamionce Str.

Nadto korzysta młodzież z czasopisma „Polski Czerwony Krzyż“.

Dnia 27. maja 1931 r. złożył nasz skarbnik na ręce skarbnika P. Cz. K. w Kamionce Strumiłowej p. Olearnika 9 zł.

3) Obchody.

11. listopada 1930 r. Zakład uczcił rocznicę odzyskania Niepodległości Polski: a) udziałem w akcie odsłonięcia popiersia Marszałka Józefa Piłsudskiego, wmurowanego na frontowej ścianie budynku gimnazjalnego, b) udziałem w uroczystym nabożeństwie, c) uroczystym porankiem w Sokole.

29. listopada 1930 r. Zakład wziął udział w uczczeniu setnej rocznicy wybuchu powstania listopadowego.

11. grudnia 1930 r. Zakład wziął udział w uroczystym obchodzie z okazji „Miesiąca Pomorza“.

31. stycznia 1931 r. Zakład uczcił dzień Imienin Pana Prezydenta Dr. Ignacego Mościckiego uroczystym obchodem.

19. marca 1931 r. Zakład uczcił dzień Imienin Pana Prezydenta Marszałka Józefa Piłsudskiego: a) wysłała młodzież i Grono nauczycielskie pocztówki z życzeniami do Pana Marszałka Piłsudskiego, przebywającego wówczas na Maderze, b) wzięto udział w nabożeństwie, c) urządzono uroczysty i podniosły poranek w sali Sokoła.

3. maja 1931 r. Młodzież brała udział w uroczystym obchodzie rocznicy nadania Konstytucji 3. maja.

7. czerwca 1931 r. Młodzież zakładu wzięła udział w VIII. Tygodniu Lotniczym (7/6 — 14/6).

12. czerwca 1931 r. Było „Święto sportu młodzieży gimnazjalnej“.

14. czerwca 1931 r. Zakład brał udział w międzyszkolnym święcie sportu młodzieży szkolnej.

4) Udział w hufcach.

Młodsza młodzież szkolna należała do organizacji harcerskiej,¹⁾ a starsza młodzież brała czynny udział w pracach hufca szkolnego P. W.²⁾

5) Wycieczki³⁾

również współpracowały w dziedzinie wychowania obywatelsko-państwowego.

6) Propaganda popierania wytwórczości krajowej⁴⁾

znajdowało swój wyraz w przemówieniach opiekunów klas i w referatach klasowych.

1) vide str. 81.

2) vide str. 85.

3) vide str. 88.

4) vide str. 72.

D) Wychowanie społeczne.

Życie społeczne młodzieży tutejszego zakładu opierało się: 1) na samorządzie szkolnym, 2) na działalności różnych instytucyj społecznych.

1) Samorząd szkolny

Nie wprowadzono samorządu szkolnego we wszystkich klasach, dopiero od IV. klasy począwszy tworzone gminy szkolne jako organizmy pracy społecznej. Gminy klasowe czuwały nad porządkiem i względem estetycznym swojej klasy, oraz pracowały w kierunku wyrobienia posłuchu i karności obywatelskiej, jako też zajmowały się zbieraniem składek dobroczynnych. Co miesiąc odbywały się posiedzenia sejmików, na których omawiano bieżące sprawy, oraz wygłaszano różne referaty, celem uczenia patronów gmin lub ważnych rocznic narodowych, lub też odbywały się odczyty treści literackiej. Gminy organizowały repetytorja z poszczególnych przedmiotów. Na sądach polubownych załatwiono sprawy poszczególnych członków gminy. Na specjalnych zebraniach klasowych organizowano pogadanki w sprawach higieny, czystości, oszczędności, popierania wytwórczości krajowej oraz w sprawie przyzwoitego zachowania się.

2) Towarzystwo „Pomoc Koleżeńska“

nabywało książki na spłaty ratalne, korzystając z ulg 10% rabatu w „Książnicy-Atlas“ we Lwowie. Otrzymało subwencję Wydziału Powiatowego w Kamionce Strumiłowej, za co Dyrekcja imieniem młodzieży składa obu instytucjom gorące podziękowanie.

Zarząd Towarzystwa stanowili od r. szk. 1930/31, prezes: Kowalski Bolesław [kl. VIII.], zastępca prezesa: Karst Zdzisław [kl. VII b.], skarbnik: Bubnicki Adam [kl. VII a], zast. skarbnika: Burghard Alfred [kl. VI. b], bibliotekarz: Kińczyk Stanisław [kl. VIII], zastępca biblj.: Habel Józef [kl. VII a], sekretarz: Nowosad Zdzisław [kl. VII b], zast. sekr. Marynowicz Henryk [kl. VI a], gospodarz: Jan Wencak kl. VIII.

Komisję rewizyjną stanowili:

przewodniczący: Kaczorowski Jan (kl. VIII.)

członkowie :

Mruczkowski Edward (kl. VII a), Tymiński Kazimierz (kl. VI a)

Zarząd odbył 3 posiedzenia, a Komisja rewizyjna przeprowadziła skontrum kasy i książnicy.

Stan książnicy:

wynosi 3.657 tomów. W ciągu roku szkolnego przybyło 463 tomów, oprawiono książek 452 t., wypożyczono 2.800 t. Nie wypożyczono 857 książek, jako obecnie nieużywanych.

Sprawozdanie kasowe za rok administracyjny 1930/31.

Dochody.

1. Pozostałość kasowa:		
a) Fundusz rezerwowy	531 zł. — gr.	
b) Pozostałość z pop. r. 204	" 51 "	735 zł. 51 gr.
2. Wkładki członków	" " " "	1578 " 25 "
3. Za wypożyczenie książek	" " " "	780 " 90 "
4. Subwencja Wyd. Pow. za r. 1930/31.	" " " "	120 " — "
5. Procent od kwoty 531 zł.	" " " "	42 " 72 "
6. Kramik T. P. K.	" " " "	150 " — "
7. Kary członków	" " " "	58 " 30 "
8. Zwrot pożyczek	" " " "	94 " 75 "
9. Dochód z przedstawienia „T Czech Wieszców“ kl. VIII.	" " " "	61 " 90 "
10. Dochód z Jasełek obrz. gr. kat.	" " " "	25 " — "
11. " z dwóch matschów football	" " " "	53 " 70 "
12. Dar Ks. Dr. Jana Kutowskiego	" " " "	10 " — "
13. Datki okolicznościowe	" " " "	279 " 35 "
Razem	" " " "	3990 zł. 38 gr.

Rozchody.

1. Na zakupno książek w r. 1930/31.	2540 zł. — gr.
2. Oprawa książek	435 " 10 "
3. Pożyczki członków	61 " 32 "
4. Zakup książek	63 " 85 "
5. Wydatki administracyjne	8 " 90 "
Razem	3109 zł. 17 gr.

Zestawienie.

a) w dochodach	3990 zł. 38 gr.
b) w rozchodach	3109 " 17 "
Pozostałość kasowa na rok szkolny 1931/32, wynosi	881 zł. 21 gr.

Kuratorem Towarzystwa był prof. Bronisław Faliński.

3. Udziałowy Kramik Tow. „Pomoc Koleżeńska“.

Sprzedawano przybory szkolne, galanteryjne i artykuły spożywcze.

Dodatkowe sprawozdanie kasowe za r. szk. 1929-30. PRZYCHÓD. Sprawozdanie kasowe za czerwiec 1930 r. ROZCHÓD.

1. Gotówka w kasie na 1. VI. 1930 r.	86 18			94 35	
2. Sprzedano towaru	255 47			15 71	
3. Podjęto z Tow. Kred. i Bud. Urz. i naucz. szkół Średnich i Wyższych	100 —	355 47		85 —	
				150 —	345 06
					96 59
		441 65			441 65

Sprawozdanie kasowe od 1. IX. 1930 do 1. VI. 1931.

PRZYCHÓD.

ROZCHÓD.

1. Saldo kasowe z r. szk. 1929/30		96 59	1. Zapłacono za towary	1857 39	
2. Sprzedano towaru	2313 98		2. Wyślano do Kasy T. S. L. za kalendarzyki wzięte w komis	131 25	1988 64
3. Za kalendarzyki, wzięte w komis od T. S. L.	149 50	2463 48	3. Zapł. Składnicy Kótek Roln. za p. 13	50 —	
			4. Złożono do T. K. B.	300 —	
			5. Administracja	7 89	357 89
			6. Saldo na 1. VI. 1930		213 54
		2560 07			2560 07

4. Czytelnia młodzieży gimnazjalnej.

Czytelnia młodzieży, oparta na własnym statucie, pracowała w dwóch sekcjach: a) dla uczniów, b) dla uczniów.

Czytelnia prenumeruje 4 czasopisma, a 3 czasopisma pożycza jej Dyrekcja gimnazjum, a oprócz tego korzysta z czasopism z zakresu przyrodoznawstwa, krajoznawstwa i sportu, pożyczanych jej na cały rok szkolny z oddolnych bibliotek nauczycielskich.

Ponadto posiada czytelnia garnitur gry w domino, a w bieżącym roku szkolnym nabyła 3 garnitury gry w szachy.

a) Czytelnia uczniów.

Do Czytelni uczniów należały wszystkie uczennice gimnazjum.

Czytelnia uczniów jest zorganizowana na podstawie osobnego statutu, zatwierdzonego przez Dyrekcję zakładu.

Dnia 25. września 1930. odbyło się walne zgromadzenie, na którym wybrano Zarząd Czytelni wedle następującego składu:

Heilówna Irena (VIIa) — przewodnicząca, Dolinkiewiczówna Stanisława (VIIb) — zast. przew., Jaworska Bogumiła (VIa) — sekretarka, Bubnicka Anna (VIIa) — skarbniczka I., Piekarska Marja (VIb) — skarbniczka II., Biernacka Helena (VIa) — przewodnicząca gier i zabaw, Pichlerówna Wanda i Szurmiakówna Janina (Va) — bibliotekarki.

W skład Komisji rewizyjnej wchodziły: Falińska Walerja (VIb) i Spaczyńska Zofja (VIIb).

Dnia 1. października 1930 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Zarządu, na którym uchwalono program pracy.

Dnia 23. października 1930 r. uczczono poetę Jana Kochanowskiego (400. rocznica urodzin) odczytem, wygłoszonym przez Irenę Heilównę (VIIa), deklamacją Janiny Szurmiakówny (Va) p. t. „Pieśni o spustoszeniu Podola przez Tatarów“ i deklamacją Wandy Pichlerówny (VIIb): p. t. „Tren IX.“

Dnia 10. listopada 1930 r. odbyło się zebranie, na którym omówiono sprawę urządzenia wieczoru św. Mikołaja dla Polskiej Ochronki.

W dniu 7. grudnia 1930 r. urządzono wieczór św. Mikołaja i obdarowano sieroty z Polskiej Ochronki.

Dnia 15. grudnia 1930 r. Rozalja Reinischówna (VIa) zdała sprawę z artykułu p. t. „P. P. Rubeus“.

Dnia 19. grudnia 1930 r. odbyło się posiedzenie ku czci Marji Konopnickiej, na którym Marja Dobrzańska (VIIa) wygłosiła referat p. t. „Marja Konopnicka — życie i dzieła“.

Dnia 22. stycznia 1931 r. Rozalja Reinischówna (VIa) referowała artykuł p. t. „Bronisław Piłsudski“.

Dnia 26. stycznia 1931 r. Marjem Neubauerówna (Va) mówiła o Jacku Malczewskim.

Dnia 5. lutego 1931 r. Klug Sara (VIb) miała referat „O zabytkach w starożytnym Egipcie“.

Dnia 5. lutego 1931 r. Frejówna Janina (Va) referowała artykuł „W miniaturowym mieście“.

Dnia 5. lutego 1931 r. Lewicka Janina (VIIa) referat: p. t. „Kobiety w powstaniu listopadowym“.

Dnia 12. lutego 1931 r. Lola Kohlówna (VIIa) mówiła „O cudach świata“.

Dnia 12. lutego 1931 r. Dolinkiewiczówna Stanisława miała referat „Walka o szkołę polską w zaborze rosyjskim“.

Dnia 13. marca 1931 r. uczennice urządziły przedstawienie teatralne, na które złożyły się trzy jednoaktówki: 1) Niedola książek, 2) Komitet przez St. Rossowskiego, 3) Czarodziej przez H. Zbierzchowskiego.

Zebrania w Czytelni uczennic odbywały się dwa razy w tygodniu (w poniedziałki i we czwartki) od 4 — 6 g. popołudniu.

Celem przygotowania praktycznego uczenia zorganizowano kurs robót ręcznych pod kierownictwem Grona Matek uczennic.

Opiekunką Czytelni była P. Marja Oppenauerówna.

b) Czytelnia uczniów.

Członkowie sekcji męskiej „Czytelni Młodzieży“ mieli zebrania raz w tygodniu w sobotę od 4 — 8 godz. popołudniu. Frekwencja, w porze zimowej (od listopada do końca marca) liczna, zmalała w kwietniu, a od maja zebrania prawie ustały.

Głównem zajęciem uczniów na zebraniach było czytanie i przeglądanie czasopism i gry w ping-pong, domino i w szachy. Dość późno rozpoczęto zawody szachowe, do których zgłosiło się 20 kandydatów. Z powodu licznych zajęć popołudniowych młodzieży, związanych z życiem szkoły, zawodnicy mogli stawać do rozgrywek prawie tylko w soboty, a i te z powodu ćwiczeń Hufca Szkolnego do godz. 5-tej lub 5-30 nie dla wszystkich były wolne w dostatecznej ilości godzin. Wskutek tego musiano zrezygnować z udziału 6 zawodników w dalszej grze, którzy nie zdołali rozegrać partyj z innymi.

Pierwszą nagrodę za najlepszą grę i największą ilość partyj wygranych (12 na 14) otrzymał Jan Kaczorowski, uczeń klasy VIII.

W skład Zarządu Sekcyj Męskiej weszli z początkiem roku szkolnego: Wierzbowski Czesław jako przewodniczący, Tymiński Kazimierz jako zastępca przewodniczącego, Burghardt Stanisław jako sekretarz, Kaczorowski Jan skarbnik główny, Hübner Wojciech, Klink Kazimierz, Langer Otto, Sliwiński Adam jako gospodarze.

Zarząd odbył 7 posiedzeń zwyczajnych w sprawie prenumeraty czasopism i zawodów szachowych.

Stan kasy z dniem 31. maja 1931 r.:

Dochód	258 zł. 10 gr.
Rozchód	200 „ 45 „

Pozostałość kasowa 57 zł. 65 gr.

Opiekunem Czytelni uczniów był Prof. Bachmann Teodor, któremu pomagał Naucz. Bohaczewski Julian.

5. Szkolna Kasa Oszczędności.

W roku szkolnym 1930/31 oszczędności składało 232 uczni; stan oszczędności z dniem 31. maja 1931 przedstawia się:

pozostałość z 31. sierpnia 1930 r.	875 zł. 62 gr.
odsetki za rok 1930	88 „ 62 „
złożono w roku szk. 1930/31	766 „ 29 „
razem	1730 zł. 53 gr.
podjęto w roku szk. 1930/31	536 „ 94 „
	pozostaje 1193 zł. 59 gr.

Kierownik Kasy Oszczędności był Naucz. Zawalkiewicz Mieczysław.

E) Wychowanie estetyczne

pielęgnował zakład w różnolity sposób. Przy każdej sposobności zwracano uwagę na wyrabianie zmysłu estetycznego młodzieży. Młodzież dbała o zdobienie swoich sal naukowych, dekorowała budynek na uroczystości, przyozdabiała salę teatralną na różne zebrania uroczyste, pielęgnowała hodowię kwiatów i t. d.

1. T e a t r.

Dla podniesienia smaku estetycznego działał teatr, dla którego młodzież przygotowywała różne przedstawienia, ujawniając w ten sposób swoje umiłowania i zainteresowania.

W tym kierunku młodzież wykazała wiele pracy i poświęcenia, zwłaszcza że walcząc z trudnościami, wywołanymi brakiem własnej scenki w zakładzie, chętnie korzysta z poza szkolnych wogóle, a w szczególności ze sceny i sali Towarzystwa „Sokoła“ w Kamionce Strumiłkowej i z jak najwydatniejszym wynikiem urządza szereg imprez, koncertów, poranków, wieczorów muzyczno-wokalnych, przedstawień teatralnych, popisów gimnastycznych i sportowych i t. p.

Wśród innych wyczynów na tem polu młodzieży zasługują na uwagę te, które jak najlepiej ilustrują życie szkoły, budzą zrozumienie i podziw dla jej pracy i uzdolnień młodzieży, obfitującej w wielu kierunkach artystyczną intuicją i kreacją.

Dnia 28. października 1930 r. ku uczczeniu Dnia Imienin Dyrektora zakładu odbył się o godzinie 6-tej wieczorem „Koncert“ z pięknie urozmaiconym programem; partje wokalne chóru mieszanego, duety, gra na fortepianie pod względem opracowania i wyprowadzenia robiły nader miłe wrażenie. Uzupełnieniem przyjemnych przeżytych chwil była na zakończenie w jednym akcie odegrana przez uczennice komedyjka p. t.: „Malarz i farby“.

W dniu 13. listopada 1930 r. odegrała młodzież Szuckiej „Na drodze“.

Dnia 15. stycznia 1931 r. odegrano „Jasełka“ przy wypełnionej sali Gra, dobre śpiewy, znalazły u publiczności żywe i szczere oklaski.

Szczytem działalności młodzieży i pewnej ambicji artystycznej był „Wieczór Trzech Wieszczy“, urządzony dnia 5. lutego 1931. dla młodzieży klas niższych i dnia 6. lutego 1931. dla młodzieży klas wyższych, rodziców, przyjaciół szkoły i ogółu społeczeństwa.

Na program złożyły się: przemówienia, odczyty, deklamacje, chóry mieszane i męskie, a nadto pieśni i ze zrozumieniem odegrany akt III i IV tragedji w 5 aktach J. Słowackiego „M a r j a S t u a r t“.

Umiejętne ujęcie i oddanie typowości osób występujących, gra kostjumy, dekoracje, efekty świetlne — oto harmonijnie ujęta całość imprezy która spotęgowała uczucia estetyczne widzów i przekonanie, że poziom zarówno artystycznej jak technicznej strony tego rodzaju wystaw jest w zakładzie bardzo wysoki.

Obok udziału w przedstawieniach scenicznych występowała często młodzież z deklamacjami na różnych porankach, z czego wywiązywała się dobrze i udalnie.

2. Ś p i e w.

Drugim czynnikiem, budzącym zamięłowania estetyczne, był ś p i e w. W ciągu roku 1930/31 przerobiono 26 utworów religijnych i 25 utworów narodowych, okolicznościowych i ludowych.

Śpiewano często na Mszy Św. w niedziele, święta i różne uroczystości szkolne i państwowe.

Chór brał udział w następujących uroczystościach:

1) Dnia 2. października 1930 r. odśpiewał chór podczas poranku ku uczczeniu Patrona Zakładu Kornela Ujejskiego.

2) Dnia 20. października 1930 r. podczas akademji ku czci ś. p. Kuratora St. Sobińskiego (chór męski i mieszany).

3) Dnia 11. listopada 1930 r. w uroczystość dwunastolecia Niepodległości Państwa Polskiego podczas poranku.

4) Dnia 13. listopada 1930 r. ku czci Patrona Zakładu Św. Stanisława Kostki.

5) Dnia 29. listopada 1930 r. podczas akademji na poranku ku uczczeniu powstania listopadowego.

6) Dnia 8. grudnia 1931 r. podczas uroczystego wieczorku powstania listopadowego.

7) Dnia 18. grudnia 1931 r. podczas uroczystego poranku ku uczczeniu Miesiąca Pomorza.

8) Dnia 31. stycznia 1931 r. podczas akademji w dniu Imienin P. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

9) Dnia 19. marca 1931 r. ku uczczeniu dnia Imienin Pana Marszałka Józefa Piłsudskiego.

10) Dnia 2. maja 1931 r. ku uczczeniu rocznicy Konstytucji 3. maja.

11) Dnia 13. czerwca 1931 r. na uroczystości rozdania świadectw dojrzałości abiturjentom zakładu.

12) Dnia 27. czerwca 1931 r. na zakończeniu roku szkolnego.

F) Harcerstwo.

a) Hufiec harcerski męski.

Rok 1930/31. przeszedł pod znakiem reorganizacji, wprowadzania harcerskiej karności w szeregach, unormowania ćwiczeń w zastępach, drużynach i hufcu, jednolitego umundurowania i wreszcie gospodarki finansowej, scentralizowanej w Hufcu.

Sprawy powyższe częściowo udały się i jest nadzieja, że w przyszłym roku zostanie to wszystko przeprowadzone według ustalonego programu.

Hufiec z drużynami już od początku roku rozpoczął prace przygotowawcze do Wielkiego Złotu z okazji 20-lecia Harcerstwa Polskiego i starał się jak najbardziej zainteresować sobą społeczeństwo.

W czasie wakacyj w roku 1930 urządziła Komenda Hufca jedenaście półkolonij harcerskich w okolicy Obydowa własnym kosztem; w półkolonjach tych brało udział po kilkanastu harcerzy. Wysłała kilku druhów za zwrotem połowy kosztów na obozy, urządzone przez Komendę Chorgwi Lwowskiej, wypłaciła drużynie żeńskiej 70 zł. na wyśtanie jednej względnie dwóch harcerek do obozu.

Dnia 27. października 1930 r. wzięły tut. drużyny udział przy poświęceniu grobu ś. p. Ludwika Sierpińskiego przez uroczyste nabożeństwo żałobne i przez złożenie wieńców na grobie Zmarłego.

Z końcem roku 1930 wyjechało 4-ch delegatów tut. drużyn na odprawę Komendantów Hufców i Drużyn we Lwowie.

Dnia 11. listopada 1930 r. w dzień rocznicy powstania Państwa Polskiego wystąpiło tut. Harcerstwo w uroczystym pochodzie.

Dnia 21. listopada 1930 r. odbyło się w sali „Sokoła“ uroczyste przypinanie Krzyży harcerskich i listków dębowych za lata służby. W uroczystości tej wzięli udział imieniem Starostwa Pan Dr. Mazurkiewicz, zastępca Starosty oraz Panowie Dyrektorowie Gimnazjum i Szkoły Rzemiosł, wreszcie profesorowie gimnazjum i zainteresowani rodzice.

Dnia 19. stycznia 1931 r. Komenda Hufca urządziła ćwiczenie wszystkich drużyn w okolicy Rudy Sieleckiej (km. 14. łącznie.)

Dnia 24. kwietnia 1931 r. odbyło się w sali „Sokoła“ uczczenie patrona Harcerstwa całego świata św. Jerzego. Na wieczorze tym w podniosłych słowach skreślił życiorys Świętego Ks. Dr. Jan Kutowski.

Dnia 26 kwietnia 1931 r. odbyto ćwiczenie polowe Hufca w okolicy Majdanu koło Dernowa (km 12 łącznie), po którym przy dźwiękach orkiestry szkoły rzemiosł wrócono do miasta.

Dnia 2. maja 1931 r. urządzono sztafetę do Złoczowa z adresem hołdowniczym dla Pana Prezydenta z okazji Święta Narodowego 3-go Maja.

Sztafety tworzyły 3 grupy po 2-ch harcerzy w odległości 31 km. jedna od drugiej, a to Kamionka Strumiłłowa, Busk, Mogiła, Złoczów.

Dnia 3. maja 1931 r. Hufiec harcerski wziął udział tak w capstrzyku jak i w samym Święcie Narodowym według programu Powiatowego Komitetu.

Dnia 15. maja 1931 r. uczczono nabożeństwem żałobnym i złożeniem wieńca na grobie pamięć zmarłego Druha ś. p. Ludwika Sierpińskiego.

Od 17. do 23. maja 1931 r. urządzono Tydzień Harcerski z następującym programem:

Dnia 17. maja 1931 r. uroczyste nabożeństwo w kościele parafjalnym, popołudniu festyn na boisku „Sokoła“. Dnia 21. maja 1931r. Wieczór Harcerski w sali „Sokoła“, na którym wszystkie drużyny omówiły życiorysy swych patronów. Dnia 23. maja 1931r. zakończono Tydzień defiladą, w czasie której Pan Starosta Kulpiński pod budynkiem Starostwa wypowiedział wiele gorących słów pod adresem harcerstwa polskiego.

Dnia 30. maja 1931 r. Komenda hufca urządziła wycieczkę do Żółkwi, w wycieczce tej wzięło udział 35 druhów pod kierownictwem P. Dyrektora Kaniowskiego, P. prof. Zawałkiewicza i Komendanta Hufca.

Od 29. do 31. maja 1931 r. przyjmowały tu drużyny jako gości drużynę, złożoną z 14 harcerzy z Żółkwi.

Dnia 4. czerwca 1931 r. hufiec harcerski wzięło udział w Świącie Bożego Ciała, w czasie którego utrzymywał szpalery przy ołtarzach.

Dnia 14. czerwca 1931 r. wzięło udział harcerstwo w Świącie Sportu przez rozbięcie obozu harcerskiego.

Harcerstwo kamioneckie liczy: 3 drużyny męskie o 100 członkach w tem 60-ciu umundurowanych.

Komendantami są: Hufca — Franciszek Tymieński, jego przybocznym Zygmunt Asarabowski, sekretarz Szczepański, skarbnik Kazimierz Tymieński, chorąży Eugenjusz Olesiewicz — drużyny pierwszej Józef Hożejszy, drugiej Stanisław Ćmikiewicz, trzeciej Jan Dominik.

Obrót kasowy: w roku 1930/31 wynosił: w przychodach 2.227 zł. 07 gr.
w rozchodach 1.894 „ 69 „

Stan gotówki w kasie Hufca 5. czerwca 1931 r. 332 zł. 38 gr.

Na kwotę tę wpłaciło Koło Przyjaciół Harcerzy, licząc 69 członków, tytułem wkładek gotówkę 420 zł.

Biblioteka: Z powodu zdekompletowania jej w przedostatnim roku zawiera około 60 książek treści powieściowej, 60 książek treści instruktorskiej i 21 książek teatralnych.

Majątek harcerski przedstawia wartość około 700 zł.

Duszą tutejszego harcerstwa w ostatnim roku, który interesował się każdą choćby najdrobniejszą sprawą, dotyczącą harcerzy, który spieszył zawsze chętną radą i pomocą, był prof. gimn. Mieczysław Zawałkiewicz, mianowany w ostatnim roku przez Radę Pedagogiczną opiekunem tut. Harcerstwa.

b) Drużyna harcerska żeńska im. Emilji Plater.

Prócz zwyczajnych zbiórek drużyny (17), zastępów (60), raportów miesięcznych (8) i mniejszych wycieczek, połączonych z ćwiczeniami (8) w okolicy Kamionki, drużyna występowała na zewnątrz w różnych uroczystościach (9),

czyto czysto harcerskich, czyto kościelnych czy narodowych (por. sprawozdanie hufca harcerskiego męskiego). Brała udział w wycieczce krajoznawczej do Żółtkwi, jak też i w odprawie drużynowych we Lwowie [3 drużyny].

W związku z powyższem nadmienić należy, że w r. b. przeprowadzono zupełne umundurowanie, co umożliwiałoby zwarte występowanie na zewnątrz.

Pism otrzymano wzgl. wysłano 16; prenumerowano 13 egz. „Skauta”,
i 1 egz. „Skrzydeł”.

Stan kasowy z dniem 31. maja 1931 r. w przychodach	165 zł. 13 gr.
w rozchodach	<u>57 „ 25 „</u>
pozostałość	107 zł. 88 gr.

Drużyna liczyła w dniu 1. września 1930 r 26 druhen w ciągu roku ubyło 5, przybyło 15 — razem w dniu 31. maja 1931 r. drużyna liczy 36 druhen.

Drużynową jest Ernestyna Stipal, przyboczną Eugenja Myślińska, sekretarką Stanisława Wachtłówna, skarbniczką Helena Litakówna. Opiekunem był M. Zawalkiewicz naucz.

W słowach ostatnich drużyna żeńska składa podziękowanie za pomoc moralną jak i materialną bratniemu hufcowi harcowskiemu męskiemu, a zwłaszcza tegoż komendantowi Fr. Tyimińskiemu.

c) Koło Przyjaciół Harcerzy

niosło pomoc moralną i materialną Harcerstwu kamioneckiemu. Liczy ono 69 członków.

Prezesem Koła jest P. Dr. Wewiórski Kazimierz, lekarz powiatowy.

Księgi kasowe Hufca kontrolowała, wyłoniona z Koła Przyjaciół Harcerzy, Komisja rewizyjna, składająca się z P. P. Falińskiego Bronisława, Władysława Füllera i Eugenjusza Tiegla.

G) Wychowanie fizyczne.

1. Ćwiczenia metodyczne, lekkoatletyczne, gry i zabawy ruchowe, sport, pogadanki higieniczne.

Gimnastykę i gry prowadzono zgodnie z programem naukowym w salach i na boisku „Sokoła”. W myśl zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 2. stycznia 1929 r. Nr II 235/25. ćwiczeniom metodycznym i grom poświęcano 3 godz. tygodniowo przed południem przez cały rok — a w miesiącu kwietniu, maju, czerwcu, wrześniu i październiku odbywały się oprócz tego gry i zabawy w godzinach popołudniowych (1 godz. dla każdej klasy). Najchętniej uprawiano gry: palant — siatkówkę — pięstkówkę — hazenę — koszykówkę.

Ze sportów, mających zastosowanie w miejscowym terenie, uprawiano sankowanie i łyżwowanie w okresie zimowym — pływanie i łódkowanie w okresie letnim. Pogadanki higieniczne prowadzono w klasie podczas dżdżystych i słotnych dni jesiennych i wiosennych według programu naukowego.

Kółko sportowe, zorganizowane w roku 1929/30., było czynne w dwóch sekcjach a to: a) sekcji lekkoatletycznej (uczniów) b) sekcji tenisowej (uczniów i uczenic). Sekcja lekkoatletyczna (26 członków) pracowała według ułożonego przez zarząd sekcji, a zatwierdzonego przez wychowcę fizycznego programu, w skład którego wchodziły: biegi, skoki, rzuty, ćwiczenia na przyrządach — piramidy, igrzyska. Przewodniczącym sekcji był uczeń klasy VIIa Mroczkowski Edward.

Sekcja tenisowa, podzielona na dwa oddziały (uczniów i uczenic) o wspólnym Zarządzie miała w roku sprawozdawczym 62 członków (in).

Sekcja posiada własny regulamin, ułożony przez Zarząd, a zatwierdzony przez Dyрекcję zakładu. Członkowie (inie) wpłacali dobrowolne wkładki na częściowe pokrycie kosztów konserwacji dwóch kortów tenisowych i sprzętu do gry. Stan kasy sekcji tenisowej przedstawia się po stronie przychodów 79 zł. 30 gr., po stronie rozchodów 64 zł. 35 gr. W rozchodach objęta jest kwota 15 zł., którą Zarząd sekcji wysłał na ręce Lw. Klubu Sport. „Czarnych“ na odbudowę trybuny.

Przewodniczącym sekcji tenisowej (uczniów) był ucz. VIII. kl. Kowalski Bolesław, (uczenic) ucz. kl. VIII Stipalówna Ernestyna.

W dniach 9. 10. i 11. czerwca 1931. odbył się teoretyczny i praktyczny kurs dla przyszłych instruktorów w grze tenisowej Instrukcji i objaśnień udzielał przewodniczący sekcji Bolesław Kowalski.

W roku sprawozdawczym ćwiczeń cielesnych dla uczenic nie było z powodu braku siły żeńskiej. Odbываły się tylko gry i zabawy ruchowe dla uczenic w dwóch grupach w miesiącach kwiecień, maj, czerwiec w wymiarze po 2 godz. tyg. dla każdej grupy.

2. Biblioteka wychowania fizycznego

ma 151 tomów, traktujących o rodzajach i sposobach ćwiczeń ciała o różnych grach i zabawach — higienie i fizjologii ciała ludzkiego, historii i ewolucji wychowania cielesnego.

Oprócz tego prenumerowano dla młodzieży tygodnik sportowy „Stad-jon“ dwutygodnik „Start“, miesięcznik „Sport wodny“ „Wychowanie fizyczne“.

Uczniowie (ice) wypożyczają książki i czasopisma do domu, lub też czytają je w czytelni szkolnej.

3. Apteka podręczna

posiada 1 szafkę ścienną, 2 termometry i przepisane środki lecznicze. Udzielono pomocy w 57 wypadkach potłuczeń lub zranień.

Opiekował się naucz. Mieczysław Zawałkiewicz.

4. Komisja wychowania fizycznego.

Była to Komisja wspólna dla tut. gimnazjum państwowego i tut. państw. szkoły rzemiosł. W skład Komisji wchodził: dyrektor gimnazjum Tadeusz Kaniowski, jako przewodniczący, inż. Michał de Malherbe, dyrektor państw. szkoły rzemiosł, jako zastępca przewodniczącego, — nauczyciele gimnazjum: Jan Choina, Bronisław Faliński, Paweł Niemczyk (sekretarz), Marja Oppenauerówna, Józef Sas i Mieczysław Zawalkiewicz, a ze szkoły rzemiosł: inż. Jan Krauze i Stanisław Nunberg. Nadto w skład tej Komisji wchodził lekarze szkolni: Dr. Jan Hipp (z gimnazjum) i Dr. Kazimierz Wewiórski (ze szkoły rzemiosł), tudzież P. Por. Józef Białorucki, powiatowy Komendant P.W.

Na posiedzeniach Komisji wychowania fizycznego przedstawiali nauczyciele ćwiczeń cielesnych program wychowania fizycznego i ćwiczeń sportowych, oraz omawiano sprawy, związane z higieną szkoły i młodzieży.

Na jednym posiedzeniu, w którym wzięli udział przedstawiciele tut. szkoły powszechnej męskiej i żeńskiej, ułożono szczegółowy program „Święta Sportu młodzieży szkolnej“ stosownie do okólnika Kuratorjum O. S. L. z dnia 26. maja 1931 r. Nr. O-890/31.

5. Przysposobienie wojskowe młodzieży szkolnej.

(Hufiec szkolny P. W.)

W roku szkolnym 1930/31. Stan hufca szkolnego P. W. wynosił 78 członków, z czego na I. stopniu wyszkolenia było 36 członków, a II. stopniu wyszkolenia 42 członków. Frekwencja 90%.

Przeznaczony czas w ilości 110 godzin na wyszkolenie hufca został w całości wyczerpany, przyczem na wyszkolenie ogólne 96 godzin, na strzelanie szkolne 14 godzin.

Stan wyszkolenia dobry.

Hufiec szkolny Przyp. Wojsk. brał udział w Powiatowych zawodach strzeleckich, urządzanych przez Komendanta Powiatu P. W., w ilości 14 zawodników. W powiatowych zawodach strzeleckich o nagrodę Związku Strzeleckiego, uzyskali odznakę strzelecką III-ciej klasy: Szosler Stanisław z klasy VII i Kińczyk Tadeusz z klasy VI.

Dnia 14. czerwca 1931 r. Powiatowy Komitet W. F. i P. W. urządził doroczne Święto P. W., w którym hufiec szkolny brał czynny udział.

Duża sprawność fizyczna hufca uwydatniła się w zawodach indywidualnych (trójbój, strzelanie z broni długiej cal. 22, bieg 100 m., rzut granatem) gdzie przy silnej konkurencji ze strony młodzieży szkół zawodowych i młodzieży pozaszkolnej, członkowie hufca gimnazjalnego zajęli 4 pierwsze miejsca a to: 1. miejsce Eugenjusz Olesiewicz (VII b), 2. miejsce: Karst Żdzisław (VII b), 3. miejsce: Wieczorek Władysław (VII b), 4. miejsce: Tymiński Kazimierz (VI a).

Szkoleniem hufca szkolnego P. W. kierował Komendant Powiatu P. W. Por. Białorucki Józef, a instruktorem hufca był Por. w st. spocz. Franciszkiewicz Michał.

6. Święto sportu młodzieży szkolnej.

Zgodnie z zarządzeniem Kuratorjum O. S. L. z dnia 26. maja 1931 r. Nr. O - 890/31. tutejsze miejscowe szkoły (gimnazjum, szkoła rzemiosł, szkoła powszechna męska i szkoła powszechna żeńska) ułożyły na wspólnym posiedzeniu program „Święta sportu młodzieży szkolnej“, na które wyznaczono dnie 12. 13. i 14. czerwca br. W dniu 12/IV. było „Święto sportowe młodzieży gimnazjalnej“, w dniu 13/VI. odbyły się „Święta młodzieży innych szkół“. A w dniu 14/VI. było „międzyszkolne święto sportowe“.

I. Święto sportowe młodzieży gimnazjalnej.

W dniu 12/VI. był następujący program :

1. Lekcje metodyczne w takt muzyki.
2. Pięciobój : a) strzelanie z broni małokalibrowej, b) bieg na 100 m., c) skok w wyż, d) rzut dyskiem, e) wspinanie po linie 6 m.
3. Gry zawodnicze : a) palant, b) jordanke, c) piętówka, d) koszykówka, e) siatkówka, f) gra w tenis.

A d 1) Ćwiczenia wykonali uczniowie klasy V, VI i VII. przy dźwiękach muzyki państwowej szkoły rzemiosł.

A d 2) Do pięcioboju zgłosiło się 4 drużyny po 5 zawodników, a to z klasy VII - 2 drużyny, z kl. VI - 1 drużyna i 1 drużyna kombinowa.

Pierwsze miejsce w pięcioboju zdobywa I. drużyna klasy VII (zawodnicy : Mroczkowski Edward, Olesiewicz Eugenjusz, Kopeczek Stanisław, Dominik Jan i Karst Zdzisław) — punktów : 216.

Drugie miejsce zdobywa II. drużyna kl. VII. (zawodnicy : Habel Józef, Bubnicki Adam, Jazienicki Władysław, Łysko Roman, i Ślepecki Michał) punktów : 248.

A d 3) Grę w palanta rozegrały drużyny : kl. I. i II. z wynikiem 12 : 4.

Do rozgrywki w jordanke stanęły drużyny kl. III. i IV. z wynikiem 7 : 9.

Drużyny kl. Va i Vb uczestniczyły w piętówce z wynikiem 18 : 14.

Klasa VI. i VII. dały drużyny do koszykówki. — Rozgrywka w koszykówkę dała wynik 6 : 4.

W siatkówce brały udział dwie drużyny uczenic, a to drużyna „Białych“ i „Błękitnych. — Wynik rozgrywki 20 : 19.

Eliminacyjna gra tenisowa.

W pierwszej parze dwójek zwyciężyła Myślińska Eugenja (Vb) i Kowalski Eugenjusz (Vb) w trzech setach 6 : 3, 7 : 5, 7 : 5 przeciw : Piekarska Marja Vlb i Demczuk Bohdan (VIII).

W drugiej parze dwójek zwyciężyła Szurmiakówna Janina (Va) i Tymiński Kazimierz (Vla). w trzech setach : 1 : 6, 6 : 3, 6 : 4 przeciw Myślińska Eugenja (Vb) i Kowalski Eugenjusz (Vb).

W rozgrywkach uczenie wygrała Myślińska Eugenia (Vb) i Piekarska Marja przeciw Stipalówna Ernestyna (VIII) i Szurmiakówna Janina w trzech setach 2 : 6, 6 : 4, 6 : 4.

Poza programem, poleconym przez Kuratorjum O. S. L. wykonał zastęp sekcji lekkoatletycznej piękne ćwiczenia na poręczach, następnie wykonano kilka piramid siódemkowych, a nadto wykonano kilka ćwiczeń akrobatyczno-komicznych i igrzyskowych.

II. Święto sportowe młodzieży międzyszkolnej odbyło się dnia 14/VI.

Po nahożeństwie odbył się pochód młodzieży na boisko Sokoła, gdzie w obecności gości, rodziców i opiekunów młodzieży, a przedewszystkiem w obecności P. Pułkownika 26. p. p. Pytla, P. Starosty Kulpińskiego Roberta, P. Komendanta Obwodu Majora Kazanowskiego, P. Burmistrza Jana Poznańskiego, dyrektorów szkół miejscowych i przedstawicieli miejscowych władz i urzędów nastąpiło uroczyste zakończenie Święta sportowego młodzieży przemówieniem dyrektora Kaniowskiego Tadeusza i rozdaniem nagród w formie żetonów i dyplomów. Wyniki sportowe ogłosił P. Dr. Hipp Jan, jako przewodniczący Komisji sędziów.

Po rozdaniu nagród odbyła się defilada młodzieży, a następnie gry i zabawy, lekcja metodyczna, a na końcu obozowanie młodzieży harcerskiej.

Komisję sędziów stanowili: P. Dr. Hipp Jan - lekarz szkolny, Choina Jan - wychowawca fizyczny gimnazjum, Nunberg Stanisław - wychowawca fizyczny państwowej szkoły rzemiosł, Tarnowski Władysław - nauczyciel szkoły powszechnej, P. Por. Białorucki Józef - komendant Pow. P. W. i P. Por. Franciszkiewicz Michał - instruktor P. W. i W. F.

Tak w dniu 12. jak i w dniu 14. czerwca grom lekcji metodycznej i zawodom przypatrywała się wielka ilość publiczności, a to rodziców i opiekunów młodzieży, oraz liczny zastęp gości. Wśród pięknej, słonecznej pogody okazała młodzież wielką sprawność fizyczną i zamiłowanie do zabaw sportowych.

7. Sprawozdanie lekarza szkolnego.

W bieżącym roku szkolnym była cała młodzież szkolna zbadana dwukrotnie przez lekarza szkolnego. W kilkunastu wypadkach wzywał lekarz szkolny rodziców uczniów i uczenie, aby im zwrócić uwagę na zły stan zdrowia, wymagający leczenia i szczególnej opieki. Z przyjemnością stwierdzić należy, że zainteresowanie rodziców zdrowiem dzieci wzrasta i często zasięgają oni samorzutnie informacji o stanie zdrowia swoich dzieci u lekarza szkolnego. Stan zdrowia uczniów i uczenie przeciętny. W bieżącym roku szkolnym 1 uczeń chorował na płonicę, a około 75% uczniów i uczenie przeszło w grudniu 1930 i styczniu 1931. grypę, jednakże zupełnie bez powikłań. Uczeń, u którego stwierdzono w poprzednim roku gruźlicę płuc, zmarł w bieżącym roku z powodu tej choroby.

Powoli dają się też zauważyć dobre skutki wprowadzonego w ubiegłym roku i obecnie kontynuowanego dożywiania uczniów i uczenie, gdyż stan odżywienia się poprawił. Również poprawiła się nieco higjena osobista uczniów i uczenie, a zwłaszcza higjena jamy ustnej, chociaż jeszcze istnieją

uczniowie, którzy dla tej higieny nie mają dostatecznego zrozumienia. Dotkliwie daje się niestety odczuwać brak kąpieliska publicznego, oraz brak takiegoż w bursie uczniowskiej, gdzie mieszka $\frac{1}{3}$ uczniów tut. zakładu. Konieczną jest inicjatywa szerszych kół rodzicielskich i władz, by sprawę tę uregulować i dać możność uczniom bodaj jednorazowej kąpieli w tygodniu.

Uczniowie, ubodzy byli często bezpłatnie leczeni przez lekarza szkolnego.

Uczniowie biorący udział w zawodach sportowych byli badani przez lekarza szkolnego.

Lekarz szkolny był obecny na nauce gimnastyki, a oprócz tego za jego wskazówką wprowadzono wietrzenie klas, nawet w porze zimowej w czasie godzin nauki, by w ten sposób dać młodzieży jak najbardziej higieniczne warunki pobytu w szkole. W czasie przewietrzania klas wykonywali uczniowie wspólnie z nauczycielami po kilka ćwiczeń oddechowych.

Badanie uczniów odbywało się — jak w roku ubiegłym — w sali, na ten cel przeznaczonej.

8. W y c i e c z k i.

W roku szkolnym 1930/31. urządzano wycieczki o charakterze naukowym (przyrodnicze, geograficzne, krajoznawcze), tudzież rozrywkowo-zdrowotne. Oprócz tego wiele lekcji przyrodoznawstwa, geografji i rysunków odbyła młodzież na wolnem powietrzu celem zebrania odpowiedniego materiału dla ćwiczeń i lekcji omówień.

Zorganizowano kilka większych wycieczek:

1) Dnia 16. lutego 1931 r. młodzież klasy VIII. oglądała we Lwowie muzea i biblioteki, oraz była na przedstawieniu w Teatrze Wielkim — pod kierownictwem P. Prof. Bronisława Falińskiego i P. Prof. Juliana Bohaczewskiego.

2) Dnia 7. marca 1931 r. odbyła kl. VIIa i kl. VIIb wycieczkę do Lwowa, celem zwiedzenia gazowni.

Tutaj zapoznała się młodzież z aparaturą oraz sposobami oczyszczania gazu świetlnego. Zwiedzanie gazowni trwało od 8 — 12 godz.

Następnie zwiedziła młodzież wystawę obrazów Styków na Politechnice i Wystawę Morską w Izbie Przemysłowej. Po południu udała się młodzież do teatru Wiekiego na operę Moniuszki p. t. „Straszny dwór“. Młodzieży towarzyszyli P. Prof. Dr. Lola Schreiberówna i P. Prof. Mieczysław Zawałkiewicz.

3) Dnia 29. kwietnia 1931 r. udali się uczniowie kl. VIII. z naucz. Dr. L. Schreiberówną do elektrowni miejskiej w Kamionce Strumiłowej celem dokładniejszego poznania wszystkich urządzeń, służących do dostarczania prądu elektrycznego.

4) Dnia 21. maja 1931 r. wycieczka przyrodnicza-krajoznawcza klasy IVa i b do Rudy Sieleckiej pod przewodnictwem naucz. M. Zawałkiewicza.

5) Dnia 22. maja 1931 r. w związku z nauką fizyki wycieczka klasy III. do stacji pompy kolejowej w Kamionce Strumiłowej, pod przewodnictwem naucz. M. Zawałkiewicza.

5) Dnia 18., 19 i 20 maja 1931 r. uczenie w liczbie 30 pojechały do Podhorzec i Oleska w towarzystwie P. Prof. Marji Oppenauerówny, P. Prof. Józefa Sasa i Pani Gorzkiewiczowej Zofji, przewodniczącej Koła Matek.

6) W dniach 29 - 31 maja 1931 r. odbyła się 3-dniowa wycieczka w karpaty (Bieszczady). Drogą kolejową dojechała młodzież do Hrebenowa, zwiedziła Zeleńską, a stąd pieszo szła przez Świętosław, szczyt Paraszkę (1271 m), Kruszelnicę, Podhorodce, Urycz, Schodnicę, Mraźnicę do Borysławia. Uczestnicy poznali wygląd i piękno gór polskich i rzek górskich Oporu i Stryja, powstanie fantastycznych skałek uryckich i polskie zagłębie naftowe. W wycieczce brali udział prof. Jan Choina, B. Faliński i Dr. Lola Schreiberówna, 16-tu uczniów i 11 uczennic, razem osób 30. Za przewóz bezinteresowny kolejką wycieczki z Świętosławia do podnóża Paraszki, składa Dyrekcja gimnazjum Zarządowi zakładów przemysłowych Bar. Groedlów w Skolem serdeczne podziękowanie.

7) Dnia 30. maja 1931 r. odbyła się wycieczka uczniów-harcerzy i uczennic - harcerek do Żółkwi pod przewodnictwem Dyrektora zakładu Tadeusza Kaniowskiego, Prof. Mieczysława Zawałkiewicza i P. Tymińskiego Franciszka, hufcowego harcerzy. Oglądnięto zabytki i pamiątki minionej przeszłości, oraz zwiedzono hutę szkła.

8) Dnia 10. czerwca 1931 r. odbyła się wycieczka uczennic pod przewodnictwem P. prof. Oppenauerówny Marji i p. Dr. Kramperówny Ireny do Lwowa celem oglądnięcia muzeum i zabytków historycznych miasta Lwowa.

9) Dożywianie młodzieży.

Młodzieży wydawano drugie śniadanie, przyczem śniadanie w zimie składało się ze szklanki gorącego mleka, dwa razy w tygodniu kakao i bułki, w lecie zaś ze szklanki podśmietania i bułki.

Opiekę nad czystością całego gospodarstwa i dyżury sprawowały członkowie Koła Matek, pod przewodnictwem Pani Gorzkiewiczowej, kierownikiem zaś był nauczyciel, M. Zawałkiewicz.

W cyfrach dożywianie młodzieży po dzień 31. maja 1931 r. przedstawia się następująco: przeciętna liczba uczniów korzystających ze śniadań

wynosiła	141
z czego płacących uczniów	111
nie płacących „	30

Stan kasy w dniu 31 maja 1931 r.

a) w przychodach:

Opłaty miesięczne uczniów	2050 zł. 60 gr.
opłaty dzienne „	246 „ 56 „
nadzwyczajne (subwencję, dary) . .	251 „ 66 „
Razem	<u>2548 zł. 82 gr.</u>

b) w rozchodach :

zapłacono za mleko	1280 zł. 04 gr.
„ „ bułki	686 „ 23 „
„ „ inne artykuły spoż.	186 „ 32 „
„ „ obsługę	195 „ — „
administracja, zakupno inwentarza	173 „ 57 „
Razem	2521 zł. 16 gr.

Zestawienie kasowe :

a) w przychodach	2548 zł. 82 gr.
b) w rozchodach	2521 „ 16 „
pozostałość :	27 zł. 66 gr.

H) Kronika zakładu.

Rok szkolny 1930/31. rozpoczął się uroczystymi nabożeństwami w kościele i cerkwi w dniu 2. września 1930 r.

W roku szkolnym 1930/31 było ośm klas głównych i cztery paralelki.

Dnia 19. września 1930 r. zwiedzała zakład JWP. Zofja Napadiewicz, wizytator okręgowy Kuratorjum O. S. L.

Dnia 2. października 1930 r. odbył się poranek ku uczczeniu Patrona Zakładu poety Kornela Ujejskiego, na program którego złożyły się przemówienie P. Prof. Mieczysława Kalityńskiego, produkcję muzykalno-wokalną młodzieży i mowa Janiny Jaworskiej (VIII) o działalności Ujejskiego.

Dnia 8. października 1930 r. JWPan Dr. Józef Pisch, wizytator szkół do spraw higieny i wychowania fizycznego w Kuratorjum O. S. L., wizytował zakład tutejszy.

Dnia 20. października 1930 r. urządzono nabożeństwo żałobne za spokój duszy ś. p. Kuratora Stanisława Sobińskiego, poczem odbyła się uroczysta Akademia, w czasie której Prof. Mieczysław Kalityński przedstawił zasługi tragicznie zmarłego Kuratora Sobińskiego.

Dnia 27. października 1930 r. odbyło się nabożeństwo żałobne za ś. p. Ludwika Sierpińskiego, b. ucznia zakładu, poczem odbyło się poświęcenie nagrobka, ufundowanego przez Grono nauczycielskie, młodzież i rodziców ucznia.

Dnia 31. października 1930 r. P. P. Opiekunowie klas wygłosili w swoich klasach przemówienia na temat oszczędności, przyczem poroządzano młodzieży ulotki propagandowe, otrzymane od tuł. Powiatowego „Dnia Oszczędności“.

Od 1 — 3 listopada trwały ferje „Wszystkich Świętych“.

Dnia 2. listopada 1930 r. młodzież gimnazjalna ozdobiła i oświetliła grób ś. p. dyrektora Stanisława Szargi, oraz żołnierzy o wolności Ojczyzny. Uczniowie — harcerze oświetlili grób ś. p. Ludwika Sierpińskiego, b. ucznia VII. klasy.

W dniu 11. listopada 1930 r. jako w 12. rocznicę wskrzeszenia Niepodległości Polski urządził zakład uroczysty obchód. Rano uczestniczył zakład w akcie odsłonięcia tablicy pamiątkowej z popiersiem Marszałka Józefa Piłsudskiego, wmurowanej na frontowej ścianie budynku gimnazjalnego, poczem odbyło się uroczyste nabożeństwo w świątyniach miejscowych, a następnie poranek w sali Sokoła. Na program poranku złożyły się: przemówienie Prof. Bronisława Falińskiego, deklamacje (Karczeńska Alina z VI a i Faliński Tadeusz z VII b), śpiewy i utwory muzyczne. Na zakończenie dyrektor Kaniowski ogłosił na podstawie uchwały Pedagogicznej nadanie stypendjum imienia Dziesięciolecia Niepodległości Polski w kwocie 100 zł. Janowi Andrzejowi Kaczorowskiemu, uczniowi kl. VIII.

W dniu 13. listopada 1930 r. młodzież brała udział w uroczystym nabożeństwie z kazaniem ku czci Patrona zakładu św. Stanisława Kostki. Wieczorem tegoż dnia staraniem sekcji amatorskiej Sodalicii Marjańskiej odbył się wieczór muzykalno-wokalny*).

Dnia 21. listopada 1930 r. było święto harcerskie**).

Dnia 29. listopada 1930 r. uczestniczyła młodzież zakładu w uroczystości setnej rocznicy wybuchu powstania listopadowego. Po nabożeństwie był poranek w Sokole, w program którego weszło przemówienie Prof. Mieczysława Kalitńskiego, odczyt Janiny Vöplówny (VIII kl.) o poezji powstania listopadowego, deklamacje (Hippówna Janina z II, Vöplówna Janina z VIII. i Falińskiego Tadeusza z VII b), oraz produkcje muzykalno-wokalne.

W dniu 11. grudnia 1930 r. odbył się poranek w Sokole z okazji „Miesiąca Pomorza“, na którym przemówienie wygłosił Prof. Bronisław Faliński, a referaty mieli Czekalski Żdzisław i Malherbe Wiktor, uczniowie VIII. kl.

Od 21 — 29. grudnia 1931 r. włącznie trwały ferje Świąt Bożego Narodzenia (według obrz. rzym kat), a od 4 — 12. stycznia 1931 r. ferje Świąt Bożego Narodzenia (ob. gr. kat).

Dnia 19. stycznia 1931 r. staraniem Koła Matek tut. gimnazjum odbyła się uroczystość „Opłatka“ dla młodzieży zakładu.

Dnia 30. stycznia 1931 r. wzięła udział młodzież wraz z Gronem nauczycielskim w nabożeństwie z powodu dnia Imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. Dra Ignacego Mościckiego. Po nabożeństwie w sali „Sokoła“ urządzono poranek, na program którego złożyły się przemówienie Wiktora Malherby (VIII), produkcje muzykalno-wokalne i mowa dyrektora Tadeusza Kaniowskiego.

Dnia 31. stycznia 1931 r. rozdano świadectwa za I półrocze.

Od dnia 31. stycznia do 3. lutego 1931 r. trwały małe ferje.

Od 4 — 7. lutego 1931 r. odbywał się pisemny egzamin dojrzałości w terminie zimowym.

*) Vide str. 61.

**) Vide str. 81.

Dnia 5. lutego 1931 roku umarł

ŁYSKO DYMITER,

uczeń kl. VIb,

po długiej a ciężkiej chorobie piersiowej.

Pogrzeb odbył się dnia 7. lutego 1931 r. w Łapajówce przy współudziale profesorów i młodzieży.

W dniu 6. lutego 1931 r. urządziła młodzież klasy VIII. „Wieczór ku czci Trzech Wieszczów“ *).

Dnia 19 i 20. lutego 1931 r. odbył się ustny egzamin dojrzałości w terminie zimowym.

W dniu 19. marca 1931 r. wzięła udział młodzież wraz z Gronem Nauczycielskim w nabożeństwie ku uczczeniu Dnia Imienin Pana Marszałka Józefa Piłsudskiego. Po nabożeństwie był uroczysty poranek w sali Sokoła, którego program wypełniły przemówienie Prof. Mieczysław Zawatkiewicza, produkcje muzykalno-wokalne oraz mowa P. Stanisława Nunberga, nauczyciela tut. państwowej szkoły rzemiosł.

Od 24 — 27. marca 1931 r. trwały rekolekcje wielkanocne dla młodzieży tutejszego zakładu.

Od 1 — 16. kwietnia 1931 r. włącznie trwały ferie świąt Wielkanocnych.

W dniu 30. kwietnia 1931 r. W Pan Dąbrowski Bożydor, instruktor Kuratorium O. S. L. do nauki ćwiczeń cielesnych, zwiedzał zakład tutejszy.

Dnia 2. maja 1931 r. odbył się w sali Sokoła uroczysty poranek ku uczczeniu 140. rocznicy nadania wiekopomnej Konstytucji Trzeciego Maja z programem: a) przemówienie Heleny Litakówny (VIIb), b) deklamacje: Falińskiego Tadeusza (VIIb) i Karczewskiej Aliny (VIIb), c) produkcje muzykalno-wokalne.

Dnia 3. maja 1931 r. wziął zakład udział w uroczystym obchodzie Święta Państwowego

Od dnia 4 — 8. maja 1931 r. trwał pisemny egzamin dojrzałości (termin wiosenny).

Od dnia 19 — 27. maja 1931 r. trwał ustny zwyczajny egzamin dojrzałości z abiturjentami i abiturjentkami zakładu pod przewodnictwem dyrektora gimnazjum.

*) Vide str. 80.

W czasie od 7. czerwca do 14. czerwca wziął zakład czynny udział w VIII. T. godniu lotniczym i przeciwgazowym*).

Dnia 12. i 14. czerwca 1931 r. było Święto sportowe młodzieży szkolnej.**)

Dnia 13. czerwca 1931 r. odbyło się uroczyste rozdanie świadectw abiturjentom i abiturjentkom w obecności przedstawicieli władz i urzędów oraz rodziców i opiekunów, tudzież młodzieży szkolnej zakładu wraz z Gronem Nauczycielskiem. W imieniu abiturjentów i abiturjentek Kowalski Bolesław podziękował serdecznie Dyrektorowi i Gronu Profesorskiemu za pracę około ich wychowania i wykształcenia. Prof. Bronisław Faliński, jako opiekun klasy VIII., pożegnał abiturjentów, a na końcu dyrektor Tadeusz Kaniowski gorąco zagrzewał abiturjentów zakładu do dalszej pracy naukowej dla dobra Narodu i Państwa. Po odśpiewaniu pieśni wręczono im świadectwa dojrzałości. Trzykrotnym okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej zakończono uroczyść.

Rok szkolny 1930/31. zakończono w dniu 27. czerwca 1931 r. uroczystym nabożeństwem w kościele i cerkwi. Po nabożeństwie odbyła się w sali „Sokoła“ wobec zaproszonych Gości, Rodziców i Opiekunów uroczyść zakończenia roku szkolnego, w czasie którego dyrektor Tadeusz Kaniowski zobrazował działalność zakładu w roku szkolnym, przyczem wskazał, jakimi drogami winno się toczyć współczesne wychowanie młodzieży w dobie dzisiejszej Polski Niepodległej. Odśpiewaniem „Hymnu państwowego“ i trzykrotnym okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej zakończono uroczyść w Sokole, poczem rozdano w klasach świadectwa roczne.

I) Stypendja.

I. „Książnica-Atlas“ S. A. we Lwowie przyznała w drodze losowania Jarosławowi Żabie, uczniowi klasy VIIa, za dobre postępy w nauce przyrody stypendjum w rocznej kwocie 200 zł. płatne w dwóch ratach (11. listopada i 3. maja) pismem z dnia 5. listopada 1930 r. L. 15.454/GM/BM).

II. Rada Pedagogiczna Gimnazjum Państwowego im. Kornela Ujejskiego w Kamionce Strumiłkowej z „Funduszu stypendyjnego“ im. Dziesięciolecia Niepodległości Polski“ w rocznicę wskrzeszenia Państwa Polskiego w dniu 11. listopada 1930 r. nadała stypendjum Kaczorowskiemu Janowi Andrzejowi, uczniowi VIII. klasy w rocznej kwocie 100 zł.

**) Vide str. 69. i 70.

*) Vide str. 86 i 87.

VI. Statystyka uczniów i uczenie

Wykładnik oznacza

	K L									
	I.		II.		III.		IV.			
	uczniowie	uczeni	uczniowie	uczeni	uczniowie	uczeni	a		b	
1) Liczba uczniów i uczenie:										
Wpisano na rok sprawozdawczy . . .	28	10	34 ¹	10	29 ¹	10	24	12	25	13
Przybyło w ciągu roku sprawozd. . .	—	1	—	—	—	—	—	—	1	0 ¹
Ubyło w ciągu roku sprawozd. . .	3	1	1	1	1	1	—	—	1	3
Pozostało z koncem roku sprawozd. .	25	10	33 ¹	9	28 ¹	9	24	12	25	10 ¹
2) Religja:										
Katolicka obrz. łacińskiego	16	5	22	8	23	7	22	8	15	8 ¹
" " greckiego	6	3	7 ¹	—	2 ¹	2	—	—	10	2
prawosławna	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
ewangelicka	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
mojżeszowa	3	2	4	—	2	—	2	4	—	—
Razem	25	10	33 ¹	9	28 ¹	9	24	12	25	10 ¹
3) Narodowość:										
polska	19	7	26	8	25	7	24	12	15	8 ¹
ruska	6	3	7 ¹	1	2 ¹	2	—	—	10	2
niemiecka	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Razem	25	10	33 ¹	9	28 ¹	9	24	12	25	10 ¹
4) Wynik klasyfikacji z końcem roku 1930/31.										
Otrzymało postęp bardzo dobry . . .	3	1	3	—	4	1	2	2	1	—
" " dobry	10	8	11	5	4	4	6	5	11	2
" " dostateczny	9	1	8	2	4	—	7	3	8	3
" " dostateczny na ogół	2	—	6	2	10	4	4	1	2	4
" " niedostateczny	1	—	5	—	6	—	5	1	3	1
Nieklasyfikowani	—	—	0 ¹	—	0 ¹	—	—	—	—	—
Razem	25	10	33 ¹	9	28 ¹	9	24	12	25	10 ¹
5) Miejsce zamieszkania rodziców:										
W Kamionce Strumiłowej	9	7	22	6	12	5	6	8	8	5 ¹
W powiecie kamioneckim	13	1	4 ¹	1	11 ¹	2	7	2	11	4
W innych powiatach Polski	3	2	7	2	5	2	10	2	6	1
Za granicą	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Razem	25	10	33 ¹	9	28 ¹	9	24	12	25	10 ¹

z końcem roku sprawozdawczego.

uczniów prywatnych.

A S A												Razem		Ogółem		
V.				VI.				VII.							VIII.	
a		b		a		b		a		b						
uczniowie	uczni- ce	uczniowie	uczni- ce	uczniowie	uczni- ce	uczniowie	uczni- ce	uczniowie	uczni- ce	uczniowie	uczni- ce	uczniowie	uczni- ce		uczniowie	uczni- ce
26 1 2	10 — —	21 — —	8 — —	27 — 1	6 — —	23 — 3	4 — —	19 ¹ — —	7 — —	19 ¹ — —	7 — —	33 — —	11 — 1	308 ⁴ 2 12	108 1 ¹ 7	416 ⁴ 3 ¹ 19
25	10	21	8	26	6	20	4	19 ¹	7	19 ¹	7	33	10	298 ⁴	102 ¹	400 ⁵
23 — — 1 1	8 — — — 2	14 7 — — —	4 4 — — —	21 2 — — 3	3 1 — — 1	13 6 — — 1	1 2 — — 1	16 — — 1 2 ¹	6 — — — 1	15 4 — — —	7 — — — —	25 6 — 0 2	5 1 — 1 3	225 ¹ 50 ¹ — 3 20 ¹	70 ¹ 15 1 1 15	295 ³ 66 ¹ 1 4 35
25	10	21	8	26	6	20	4	19 ¹	7	19 ¹	7	33	10	298 ⁴	102 ¹	400 ⁵
24 — 1	10 — —	14 7 —	4 4 —	24 2 —	5 1 —	14 6 —	2 2 —	18 ¹ — 1	7 — —	15 ¹ 4 —	7 — —	27 6 —	9 1 —	245 50 3	86 ¹ 16 —	331 66 3
25	10	21	8	26	6	20	4	19 ¹	7	19 ¹	7	33	10	298 ⁴	102 ¹	400 ⁵
— 4 8 9 4 —	3 3 2 2 —	— 7 5 4 5 —	1 3 3 — 1 —	2 5 11 6 2 —	— 1 4 1 — —	2 4 4 6 4 —	— 1 — 3 — —	2 5 6 — 6 0 ¹	1 1 5 — — —	— 4 6 — 9 0 ¹	— 3 3 — 1 —	5 12 15 — — 1	3 — 7 — — —	24 83 91 49 50 14	12 36 33 17 4 0 ¹	36 119 124 66 54 15
25	10	21	8	26	6	20	4	19 ¹	7	19 ¹	7	33	10	298 ⁴	102 ¹	400 ⁵
9 7 8 1	4 5 1 —	6 9 6 —	4 4 — —	8 7 11 —	4 2 — —	7 10 3 —	3 — 1 —	5 7 7 ¹ —	6 — 1 —	8 3 ¹ 8 —	4 2 1 —	13 12 8 —	5 2 3 —	113 101 82 2	61 25 16 —	174 126 98 2
25	10	21	8	26	6	20	4	19 ¹	7	19 ¹	7	33	10	298 ⁴	102 ¹	400 ⁵

6) Zatrudnienie rodziców:

1. rolnicy więksi	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—
2. rolnicy mniejsi i małorolni . .	7	3	5	1	8	1	6	—	10	5
3. urzędnicy i oficjaliści rolni . .	—	1	1	—	2	2	1	—	2	—
4. robotnicy rolni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. przemysłowcy	2	1	—	—	1	1	—	—	—	—
6. rzemieślnicy	3	—	1	1	2	—	1	—	3	1
7. urzędni fabryczni i przemysłowi	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
8. kupcy i przedsiębiorcy handlowi	1	—	2	—	—	—	—	2	—	—
9. robotnicy fabryczni i przemysłowi	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—
10. urzędnicy komunikacji (poczta) .	3	1	—	2	—	—	2	—	—	—
11. służba i robotnicy komunikacji .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12. wojskowi stopni oficerskich . . .	—	—	1	1	—	—	1	—	1	—
13. wojskowi niższych stopni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14. wolne zawody	—	1	3 ¹	—	2 ¹	1	3	—	1	1
15. profesorowie i nauczyciele . . .	1	—	5	1	3	1	2	4	1	1
16. urzędnicy państw. i samorząd . .	2	3	6	3	5	1	—	4	3	—
17. służba i niżsi funkcjonar. państw.	—	—	2	—	—	1	1	1	—	2 ¹
18. rentierzy i kapitałiści	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
19. wyrobnicy	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
20. służba domowa i usługi osobiste	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
21. inne zawody	2	—	4	—	4	1	2	1	1	—
Razem	25	10	33 ¹	9	28 ¹	9	24	12	25	10 ¹

7) Wiek uczniów :

urodzonych w roku	1921	2	—								
" " "	1920	10	6	28	—	1	—				
" " "	1919	8	3	3	3	11 ¹	—				
" " "	1918	3	1	1 ¹	3	8	3				
" " "	1917	2	—	1	2	6	3	7	5	3	1
" " "	1916				1	—	2	8	3	7	3 ¹
" " "	1915					2	1	4	2	9	4
" " "	1914							3	2	2	—
" " "	1913							2	—	4	2
" " "	1912										
" " "	1911										
" " "	1910										
" " "	1909										
" " "	1908										
" " "	1907										
Razem		25	10	33 ¹	9	28 ¹	9	24	12	25	10 ¹

2) **Egzamin rozszerzony** z abiturjentami koedukacyjnego gimnazjum prywatnego im. Marszałka Badeniego w Radziechowie odbył się pod przewodnictwem Tadeusza Kaniowskiego, dyrektora gimnazjum państwowego w Kamionce Strumiłowej, jako przewodniczącego Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, zorganizowanej na mocy rozporządzenia Kuratorjum O. S. L. z dnia 26. stycznia 1931 r. Nr. II.—18.494/30.

Do tego rozszerzonego egzaminu dojrzałości zgłosił się 1 abiturjent i 1 abiturjentka z gimnazjum prywatnego im. Marszałka Badeniego w Radziechowie.

Piśmienny Egzamin dojrzałości odbył się w dniach od 4 — 7 lutego 1931 r., a egzamin ustny dnia 21. lutego 1931 r.

Reprobowano na podstawie ujemnych wyników egzaminu pisemnego abiturjentkę 1.

Egzamin dojrzałości z wynikiem pomyślnym zdał abiturjent Kuszyński Stefan, ur. 9/I. 1911. w Połonicznej — rel. gr. kat. (21/II.).

B) W terminie wiosennym:

Egzamin zwyczajny z abiturjentami i abiturjentkami gimnazjum państwowego w Kamionce Strumiłowej.

Piśmienny egzamin dojrzałości odbył się w dniach od 4. — 8. maja 1931 r., a ustny egzamin dojrzałości odbył się w czasie od 19.—27. maja 1931 r. pod przewodnictwem Tadeusza Kaniowskiego, dyrektora zakładu, jako przewodniczącego Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, zorganizowanej rozporządzeniem Kuratorjum O. S. L. z dnia 24. kwietnia 1931 r. Nr. II—2831/31.

Do egzaminu dojrzałości zgłosiło się:

a) abiturjentów	31
b) abiturjentek	10
razem	41

Wynik egzaminu dojrzałości:

I. E g z a m i n d o j r z a ł o ś c i z wynikiem pomyślnym zdało:

1) abiturjentów	27
2) abiturjentek	9
razem	36

II. R e p r o b o w a n o:

a) na podstawie ujemnych wyników egzaminu pisemnego:

1) abiturjentów	1
2) abiturjentek	1
razem	2

b) przy ustnym egzaminie dojrzałości:

abiturjentów	3
------------------------	---

VII. Statystyka egzaminów dojrzałości, odbytych w roku sprawozdawczym 1930/31.

A) W terminie zimowym:

1) **Egzamin zwyczajny** odbył się pod przewodnictwem Tadeusza Kaniowskiego, dyrektora zakładu, jako przewodniczącego Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, zorganizowanej rozporządzeniem Kuratorjum O. S. L. z dnia 26. stycznia 1931 r. Nr. II—18.494/30.

Egzamin piśmienny odbył się w dniach od 4. do 6. lutego 1931 r., a ustny egzamin w dniach 19. i 20. lutego 1931 r.

Do egzaminu dojrzałości zgłosiło się abiturjentów	12.
Egzamin dojrzałości z wynikiem pomyślnym zdało	8.
Reprobowano	4.

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

Lp.	Nazwisko i imię	Data urodz.	Miejsce urodz.	Religia	Czeń egzaminu
1	Białowas Kazimierz Ludwik	6/II. 1908	Obydów	rz.-kat.	19/II.
2	Hlawaty Przemysław Józef	20/I. 1911	Nadbrzezie	"	"
3	Jurczenko Adam Jan	16/XII. 1911	Radziechów	"	"
4	Semenowicz Kazimierz Eljasz	20/IX. 1910	Kamionka Strumiłłowa	"	20/II.
5	Szadaj Juljusz Roman	9/II. 1908	Pawłów	"	"
6	Szadaj Zbigniew Eugenjusz	25/II. 1908	Żelechów Wielki	"	"
7	Zabawka Marjan	14/VIII. 1908	Radziechów	"	"
8	Zbronec Tadeusz Stanisław	28/X. 1907	Kamionka Strumiłłowa	"	"

2) **Egzamin rozszerzony** z abiturjentami koedukacyjnego gimnazjum prywatnego im. Marszałka Badeniego w Radziechowie odbył się pod przewodnictwem Tadeusza Kaniowskiego, dyrektora gimnazjum państwowego w Kamionce Strumiłowej, jako przewodniczącego Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, zorganizowanej na mocy rozporządzenia Kuratorjum O. S. L. z dnia 26. stycznia 1931 r. Nr. II.—18.494/30.

Do tego rozszerzonego egzaminu dojrzałości zgłosił się 1 abiturjent i 1 abiturjentka z gimnazjum prywatnego im. Marszałka Badeniego w Radziechowie.

Piśmienny Egzamin dojrzałości odbył się w dniach od 4 — 7 lutego 1931 r., a egzamin ustny dnia 21. lutego 1931 r.

Reprobowano na podstawie ujemnych wyników egzaminu pisemnego abiturjentkę 1.

Egzamin dojrzałości z wynikiem pomyślnym zdał abiturjent Kuszyński Stefan, ur. 9/I. 1911. w Połonicznej — rel. gr. kat. (21/II.).

B) W teminie wiosennym:

Egzamin zwyczajny z abiturjentami i abiturjentkami gimnazjum państwowego w Kamionce Strumiłowej.

Piśmienny egzamin dojrzałości odbył się w dniach od 4. — 8. maja 1931 r., a ustny egzamin dojrzałości odbył się w czasie od 19.—27. maja 1931 r. pod przewodnictwem Tadeusza Kaniowskiego, dyrektora zakładu, jako przewodniczącego Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, zorganizowanej rozporządzeniem Kuratorjum O. S. L. z dnia 24. kwietnia 1931 r. Nr. II—2831/31.

Do egzaminu dojrzałości zgłosiło się:

a) abiturjentów	31
b) abiturjentek	10
razem	41

Wynik egzaminu dojrzałości:

I. Eg z a m i n d o j r z a ł o ś c i z w y n i k i e m p o m y ś l n y m z d a ł o :

1) abiturjentów	27
2) abiturjentek	9
razem	36

II. R e p r o b o w a n o :

a) na podstawie ujemnych wyników egzaminu pisemnego:

1) abiturjentów	1
2) abiturjentek	1
razem	2

b) przy ustnym egzaminie dojrzałości:

abiturjentów	3
----------------------	---

Świadectwo dojrzałości otrzymali :

L. p.	Nazwisko i imię	Data urodz.	Miejsce urodz.	Religia	Dzień egzaminu
1	Bartłomowicz Franciszek Józef	10 X.1912	Kamionka Strumiłłowa	rz.-kat.	19/V.
2	Ciba Józef Eugenjusz	21/IX.1911	Narol	"	"
3	Czekałowski Roman Zbigniew	11/V. 1910	Jezierna	"	"
4	Dawidowicz Dominik	8/IV. 1912	Sielec Bieńków	"	20/V.
5	Dawydowycz Jan Taras	24/V. 1911	Kamionka Strumiłłowa	gr.-kat.	"
6	Demczuk Bohdan	26/III.1913	Lwów	"	22/V.
7	Didyk Włodzimierz	28/XII.1910	Nowosiółki Liskie	"	19/V.
8	Eisen Duwid	8/VIII. 1909	Podlubce	mojż.	20/V.
9	Füller Roman Józef	13/IX. 1910	Radziechów	rz.-kat.	22/V.
10	Gelberg Klara	27/VII. 1913	Kamionka Strumiłłowa	mojż.	20/V.
11	Halbreich Mieczysław	3/VI. 1913	Lwów	"	19/V.
12	Jaworska Janina Marja Jadwiga	16/XII. 1912	Bołdury	rz.-kat.	"
13	Kaczorowski Jan Andrzej	24/VII. 1911	Kamionka Strumiłłowa	"	"
14	Kantor Alojza Halina	20/X. 1912	Kamionka Strumiłłowa	"	22/V.
15	Kędzia Michał	23/X. 1912	Jazienica polska	"	"
16	Kijowski Adam Juljusz	25/X. 1913	Lwów	"	"
17	Kińczyk Grzegorz Stanisław	12/III.1913	Bohorod- czany	"	20/V.

L. p.	Nazwisko i imię	Data urodz.	Miejsce urodz.	Religia	Dzień egzaminu
18	Kocybała Światosław Nazarjusz	27/XI. 1913	Babice	gr.-kat.	19/V.
19	Kowalski Bolesław Ignacy	11/III. 1912	Marjańskie Góry	rz.-kat.	22/V.
20	Łysko Marja	15/V. 1910	Kamionka Strumiłłowa	gr.-kat.	23/V.
21	de Malherbe Wiktor Michał	13/VII. 1913	Lwów	rz.-kat.	22/V.
22	Marusznik Rozalja Stanisława	26/X. 1912	Kamionka Strumiłłowa	"	"
23	Popiel Tadeusz Stanisław	26/I. 1911	Dubiecko	"	23/V.
24	Semenowicz Jan Adam	16/XII. 1908	Lwów	"	26/V.
25	Stipal Ernestyna Marja	12/I. 1913	Kamionka Strumiłłowa	"	27/V.
26	Szczerepa Józef	17/VII. 1911	Dzierżko- wice	"	20/V.
27	Tarnawski Zenobi Tadeusz	9/IX. 1912	Sambor	gr.-kat.	26/V.
28	Toegl Marja Jadwiga	20/IX. 1910	Batiatycze	rz.-kat.	27/V.
29	Turowski Emiljan	18/IV. 1912	Oczac	"	20/V.
30	Völpel Elfryda Joanna	15/V. 1913	Oczac	ewang.	26/V.
31	Wachtl Czesław	24/I. 1913	Nieznanów	rz.-kat.	"
32	Warczewski Mieczysław Tomasz	20/XII. 1911	Milatin Nowy	"	27/V.
33	Wencak Jan Leon	20/I. 1911	Witków Stary	"	"
34	Wittlin Lorcja	5/III. 1911	Kamionka Strumiłłowa	moż.	26/V.
35	Zakrzewski Jakób	7/VI. 1912	Jazienica Polska	rz.-kat.	27/V.
36	Zieliński Włodzimierz	4/XI. 1907	Dźwinog ód	"	"

Tematy wypracowań piśmiennych w terminie wiosennym:

1) Z języka polskiego do wyboru:

- a) Troska o dobro Rzeczypospolitej w literaturze staropolskiej.
- b) Geneza, hasła, oraz ideały pozytywizmu w literaturze polskiej.
- c) Rozwinać myśl, zawartą w słowach Józefa Piłsudskiego: „Idą czasy, których znamieniem jest wyścig pracy, jak niegdyś był wyścig żelaza, jak niegdyś był wyścig krwi“.

2) Z historii do wyboru:

- a) Stosunek Gdańska do Polski współczesnej.
- b) Rzym i Konstantynopol (znaczenie dziejowe obu tych miast).
- c) „Nie damy ziemi, skąd nasz ród“. (Na podstawie genezy granic Polski współczesnej).

3) Z języka łacińskiego:

„List Cicerona do żony“.

4) Z języka niemieckiego do wyboru:

- a) Inhaltsangabe einer Goetheschen oder Schillerschen Ballade und Charakteristik dieser Dichtungsgattung.
- b) Die wirtschaftliche und politische Bedeutung des Meeres für der Staat.
- c) Die Bedeutung des letzten Weltkrieges für Polen.

5) Z matematyki:

a) W kole o promieniu R poprowadzono styczną MN i równoległą do niej cięciwę AB . Rzutem cięciwy na tę styczną niech będzie CD . Wyznaczyć odległość cięciwy od stycznej tak, aby przekątna prostokątna $ABDC$ miała długość równą m . Dyskusja. (Warunki możliwości zagadnienia, ilości rozwiązań).

b) Dany jest stożek, którego powierzchnia równa się S i którego tworząca jest nachylona do płaszczyzny podstawy pod kątem x .

Wyznaczyć objętość stożka.

Wykonać obliczenia, kładąc $S = 208{,}46 \text{ cm}^2$ i $x = 69^{\circ}41'$.

6) Z f i z y k i :

a) Ile gramów lodu przy 0°C należy wrzucić do miedzianego kalorymetru o masie $M = 150$ gramów i cieple właściwym $C = 0.09$, zawierającego $m = 400$ gramów wody o temperaturze $t = 28^{\circ}\text{C}$, aby obniżyć temperaturę wody do $5 = 10^{\circ}\text{C}$. Ciepło utajone topnienia lodu $c = 79.2$ kalogram.

b) Wiedząc, że masy atomowe wodoru, tlenu, siarki i cynku wynoszą odpowiednio 1.008, 16;32.07, 65.37. Obliczyć, jaka ilość wodoru wywiąże się przy rozpuszczeniu 10 gramów cynku w kwasie siarczanym.

c) Opisać sposoby mierzenia oporów elektrycznych i podać ich uzasadnienie.

VIII. Składki na cele narodowe i humanitarne.

W ciągu roku szkolnego składała młodzież datki na różne cele ogólne, a mianowicie: a) na Dar Narodowy 3. Maja, b) na Pomoc Koleżeńską, c) na stypendjum im. Dziesięciolecia Niepodległości Polski dla młodzieży tuł. gimnazjum, d) na Ligę Obrony Powietrznej Państwa, e) na zakupienie okrętu handlowego, jako daru młodzieży, f) na Polski Biały Krzyż, g) na Czerwony Krzyż, h) zakupywała odznaki i nalepki w rocznice narodowe, i) na ustawienie nagrobka na grobie ś. p. Ludwika Sierpińskiego, b. ucznia tutejszego gimnazjum.*)

A.

Stan funduszu stypendyjnego im. Dziesięciolecia Niepodległości Polskiej.

a) w d o c h o d a c h :

1) pozostałość kasowa z roku 1929/30	388 zł. 17 gr.**)
2) zebrano w roku szkolnym 1930/31	187 „ 15 „
3) z procentu od kapitału, ulokowanego na książeczce oszczędnościowej za czas do 1. stycznia 1931 r.	33 „ 98 „
Razem	609 zł. 30 gr.

b) w r o z c h o d a c h :

Wyplacono stypendjum w dniu 11/XI. 1929 r.	100 „ — „
Pozostałość kasowa w dniu 24/V.I 1931 r.	509 zł. 30 gr.

*) Vide str. 90.

**) Po zamknięciu sprawozdania w r. szk. 1929/30. wpłynęło dodatkowo jako składki od młodzieży za rok szkolny 1929/30. jeszcze 2 zł. 40 gr., skutkiem czego faktyczna pozostałość kasowa wynosiła 388 zł. 17 gr.

B.

Fundusz budowy nagrobka dla śp. Ludwika Sierpińskiego
b. ucznia VII. kl.

I. W dochodach:

a) składki młodzieży	593 zł. 37 gr.
b) składki Grona nauczycielskiego	59 „ 03 „
c) datek rodziców śp. L. Sierpińskiego	200 „ — „
Razem	853 zł. 40 gr.

II. W rozchodach:

Koszt budowy i postawienia nagrobka	851 zł. 70 gr.
Pozostałość	1 zł. 70 gr.

C.

Grono nauczycielskie złożyło w roku szkolnym 1930/31. następujące datki:

1) na Daninę Oświatową T. S. L.	328 zł. 70 gr.
2) na Ligę O. P. P.	59 „ — „
3) na Flotę polską	49 „ — „
4) na Ochronkę Polską	55 „ — „
5) na Towarzystwo Opieki nad młodzieżą	13 „ 20 „
Razem	504 zł. 90 gr.

IX. Współpraca domu ze szkołą.

W roku szkolnym 1930/31. pozostawał zakład gimnazjalny w stałym kontakcie z domem rodzicielskim. Na wyznaczonych godzinach udzielała Dyrekcja i Grono nauczycielskie rodzicom i opiekunom młodzieży wyjaśnień o zachowaniu się i o postępach w nauce, w czasie tzw. konferencji wywiadowczych. Oprócz tego bardzo często P. P. Opiekunowie klas i lekarz szkolny omawiali z rodzicami specjalne zagadnienia wychowawcze, pozostające w związku z daną jednostką uczniowską.

Nadto w ciągu roku szkolnego urządziła Dyrekcja kilka zebrań rodzicielskich, na których omawiano pewne zagadnienia z dziedziny współczesnego wychowania młodzieży szkolnej, przyczem główną wagę zwracano na psychiczną i fizyczną stronę życia dzisiejszego pokolenia. Na tych zebraniach drogą wymiany zdań ustalano wspólne wytyczne dla dalszego postępowania z młodzieżą.

Wspólną troską Grona nauczycielskiego i rodziców były dwie sprawy: 1) mieszkania młodzieży zamieszkowej i 2) dożywianie.

Co do pierwszej sprawy, to P. P. Opiekunowie klas zwiedzili stańcje uczniowskie, poczem spostrzeżenia swoje podawali do wiadomości Dyrekcji, Grona i Koła rodzicielskiego, a w następstwie wyłuszczanych poglądów przystępywano do zmiany dotychczasowych stosunków.

Dożywianie prowadzono w dalszym ciągu*) przy czynnej pomocy Koła Matek.

Staraniem Dyrekcji i Koła Matek urządzono „Opłatek“ w dniu 19. stycznia 1931 r. dla młodzieży całego zakładu.

Dla zrealizowania postulatów współpracy domu ze szkołą pracowało Koło rodzicielskie pod przewodnictwem P. Inż. Michała de Malherby, dyrektora państwowej szkoły rzemiosł. Z ramienia Koła rodzicielskiego była bardzo czynną akcją Koła Matek z P. Gorzkiewiczową Zofią na czele.

I w roku szkolnym 1930/31. przyczyniało się Koło rodzicielskie funduszami do zabezpieczenia dodatkowych sal na cele pomieszczenia gimnazjum, a mianowicie opłacało dodatkowe wynajęcie ubikacji na dożywianie i sali na pomieszczenie zbiorów do nauki ćwiczeń cielesnych, płacąc na ten cel miesięcznie po 60 zł.

Koło rodzicielskie w ciągu roku subsydjowało wycieczki szkolne oraz dopomagało biednym do zapłaty taksy administracyjnej, jako też pokrywało deficyt, powstały w funduszu akcji dożywiania.

Temi świadczeniami materialnymi ułatwiło Koło rodzicielskie pracę wychowawczą zakładu, za co Dyrekcja na tem miejscu składa Kołu rodzicielskiemu serdeczne podziękowanie.

Wreszcie należy podnieść, iż w łonie Dyrekcji i Koła rodzicielskiego istnieje myśl, by ufundować kolonję letnią dla młodzieży gimnazjalnej. Fundusze Koła powstają z dobrowolnych składek miesięcznych po 50 gr.

S T A N K A S O W Y :

A) D o c h o d y :

1) pozostałość z roku szkolnego 1929/30	286 zł. 57 gr.
2) procent od funduszy na książeczke oszczędnościowym w dniu 1/1. 1931 r.	10 „ 84 „
3) składki członków	1637 „ — „
Razem	1934 zł. 41 gr.

B) R o z c h o d y :

1) na wynajem sal dla gimnazjum	600 zł. — gr.
2) na akcję dożywiania młodzieży	151 „ 69 „
3) na wycieczki szkolne młodzieży	180 „ — „
4) na opłaty szkolne	62 „ 50 „
5) Subwencja dla Hufca harcerskiego	50 „ — „
Razem	1096 zł. 19 gr.

Pozostałość kasową 890 zł. 22 gr. przeznacza się na fundusz kolonji letniej dla młodzieży.

*) Vide str. 89.

X. Bursa polska im. Tadeusza Kościuszki.

W roku szkolnym 1929/30. znalazło pomieszczenie w Bursie 50-ciu wychowanków. Niektórzy z wychowanków korzystali z bezpłatnego utrzymania. Trzech płaciło 60 zł., a reszta mniej. Nadto 4 uczniów gimnazjalnych, zamieszkałych w mieście, korzystało z wiktury. Z powodu szczupłości budynku (projektowana jest rozbudowa), nie można było przyjąć więcej wychowanków.

Zarząd Bursy zorganizował dla swych wychowanków korepetycje, urządził odczyty, ilustrowane przeżroczkami i filmami (przy pomocy zakupionego „skioptikomu”), oraz wycieczki w okolice Kamionki Strumiłowej. Nadto część wychowanków pracowała w ogródku, wyrabiając sobie w ten sposób zamiłowanie do przyrody, część zajmowała się i poznawała życie pszczoł, których kilka pni znajduje się w Bursie; w końcu inni zaznajamiali się z życiem przyrody żywej, dzięki skromnemu zbiorowi ze świata zwierzęcego i ptasiego, jaki znajduje się w tym zakładzie. Mieli również wychowankowie sposobność do wykształcenia swego zmysłu estetycznego i swych zdolności. W wolnych bowiem od nauki chwilach malowało kilku obrazy, przeznaczone bądź to na festyn jesienny, mający się odbyć na rzecz Bursy, bądźżeż na upiększenie sal budynku zakładowego. Inni znowu ćwiczyli się w muzyce, rozporządzając skromnym zbiorem instrumentów muzycznych.

Uczucia patriotyczne wychowanków znalazły wyraz w wieczorku, jaki się odbył z okazji imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego dnia 18. III. 1931. Na program wieczorku złożyły się: Przemówienie — Szczerepa Józef (VIII) 2 deklamacje — Klimkiewicz i Kozłowski Z., chór i orkiestra mandolinistów.

W Bursie redagowano czasopismo młodzieży gimnazjalnej „Nasz Świat”.

Obowiązki Prefekta sprawował ks. Dr. Jan Kutowski, profesor gimnazjalny.

Zarząd Bursy stanowili: Prezes — ks. prałat Jan Czyrek, proboszcz obrz. rzym.-kat., sekretarz: Mieczysław Asarabowski, naczelnik stacji kolejowej; skarbnik — Tadeusz Kaniowski, dyrektor gimnazjum państwowego.

Zamknięcie rachunkowe za rok szkolny 1929/30 wykazało:

w dochodach	26.162 zł. 81 gr.
w rozchodach	27.176 „ 91 „

Władze państwowe i samorządowe, jak Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, Województwo tarnopolskie, Wydział Rady Powiatowej, Starostwo i Rada gminna w Kamionce Strumiłowej, oraz osoby prywatne wspierały Burzę, za co składa się Im w imieniu biednej młodzieży staropolskiej „Bóg zapłać”.

XI. Wykaz uczniów i uczenie w roku sprawozdawczym.

KLASA I. (39)

Postęp bardzo dobry otrzymali:

Asarabowska Zofja Marja Ludwika	Gardzilewicz Zenobi Łukasz
Bednarczuk Jan	Kruczkiewicz Tadeusz

Postęp dobry:

Darczuk Zbigniew Jerzy	Löwenkron Leon
Demczuk Zbigniew Jerzy	Łabaj Włodzimierz
Dereń Zofja Jarosława	Mychajłyszyn Michał
Gorzkiewiczówna Izabella	Oberc Andrzej Stefan
Hlawaty Zofja	Rosenberg Roman Leon
Jakobsche Andrzej	Szolc Jan Franciszek
Kozłowski Zbigniew	Thun Ewa
Krym Anna	Tylec Zygmunt Józef
Kulniczówna Sławomira	Werner Marja
Kuśnierczykówna Anna Zofja	

Postęp dostateczny:

Czekałowski Marja	Łysko Włodzimierz
Fanderys Tadeusz	Teśluk Włodzimierz
Herasymowiczówna Olga	Woźniacki Ludwik Szymon
Jantsch Edward	Wusowycz Jan Jakób
Jazienicki Eugenjusz Franciszek	Zekczur Józef
Kińczyk Marjan Kazimierz	

Postęp niedostateczny:

Muzyczak Kazimierz Zygmunt

Wystąpili:

Daszkiewicz Stanisław Józef (7/III. 1931)	Szlosek Stanisław Zbigniew Bożydar
Liphardt Kazimierz (4/IX. 1930)	Weidberg Chana (15/IX. 1930)

KLASA II. (44¹)

Postęp bardzo dobry otrzymali:

Kalityński Witołd Kazimierz	Zieliński Józef
Wrzołek Jan	

Postęp dobry:

Bergstein Salamon Jonas
Chymiakowska Jadwiga Marja
Demydczuk Teofil Marjan
Górkiewicz Otto
Hippówna Janina Jadwiga
Jakubasówna Hermina Marja
Karczewski Zygmunt Jerzy
Kijowski Andrzej Tadeusz Jan

Krachówna Ludmiła Marja
Krutiakówna Wiera
Kusza Julian
Lorenz Tadeusz Karol
Olijnyk Stefan Zenobjusz
Schächter Zygmunt
Sas Bohdan Mirosław
Streussel Stanisław

Postpp dostateczny :

Dujanowicz Zdzisław Adam
Grodzicki Roman
Jaskuła Józefa
Kaczmar Jerzy
Kohl Hersch Aron
Lssota Jan Wojciech
Morończyk Kazimierz Stanisław
Niewiadomska Stanisława
Pieczonka Józef Stanisław Stefan

Pieniążkiewicz Franciszek Xawery
Ptasznik Mieczysław Tadeusz
Reh Józef Marjan
Rziha Romuald Józef
Rzyha Andrzej
Szczepaniakówna Izabella
Turek Edmund
Wardyński Marjan Julian
Zubertówna Anna

Postęp niedostateczny:

Jazienicki Edward
Jorman Kazimierz Stanisław
Łechniuk Józef

Samycia Stefan
Ślepokura Mieczysław

Nieklesyfikowani :

Kopystiański Teodozy (pryw.)

Wystąpili :

Machowska Michalina Józefa
[31/X. 1930.]

Kosterski Stanisław Tadeusz

KLASA III. (39')

Postęp bardzo dobry otrzymali :

Czypak Jarosław
Kotlińska Henryka
Malherbe Michał Cezary

Poznański Stanisław
Zang Norbert

Postęp dobry:

Białowąs Bronisław
Gorzkiewiczówna Janina Cecylja

Jaworska Marja Ludwika Zofja
Knecht Karol

Lewicki Tadeusz
Lorenz Irena Joanna Antonina

Machowska Bronisława
Wilgosiewicz Kazimierz

Postęp dostateczny:

Czerniecka Marja
Czyrek Leszek Jan
Dworzak Henryk Michał
Eberle Zdzisław Kazimierz
Hlouszek Wincenty Mirosław
Jakobsche Jakób
Janowicz Bazyli
Jaworska Lidja
Jużkiw Jan

Komadowski Rudolf
Laufer Karol
Litak Stanisław
Oberc Józef
Posłuszna Wanda Marja
Steinbach Andrzej
Sturm Lewi Izak
Tarnawska Joanna Olga
Zuchowski Stanisław

Postęp niedostateczny:

Sobotowski Ludwik
Stadniuk Edward
Stadniuk Karol

Steinbach Józef
Tyszański Tadeusz Julian Michał
Więckowski Alfred

Nieklassyfikowani:

Kopystiański Jarosław (pryw.)

Wystąpili:

Busch Rudolf Stanisław
[4/XI. 1930.]

Machowska Janina Paulina
[31/X. 1930.]

KLASA IV a. (36)

Postęp bardzo dobry otrzymali:

Finkel recte Ort Scheindel
Jaworska Ludmiła Helena

Kaniowski Adam Stanisław Jan
Wrzółek Józef

Postęp dobry:

Fysz Dawid Szloma
Kaufmann false Burschlag Ire
Machowska Stefanja Marja
Mikiewicz Adam Stanisław
Schwarzberg Zofja

Stromer Henia
Toegel Stanisław Zbigniew
Wachtłówna Stanisława
Zabłocki Eustachy
Zieliński Mieczysław

Postęp dostateczny:

Dziwisz Józef
Horoszko Roman Marjan
Hübner Wojciech Roman
Karabin Kazimierz
Królicki Jan Bolesław
Kuszyński Piotr
Kwaśnicka Marja Michalina
Oczkowski Kazimierz

Oczkowski Stanisław Michał
Podhajny Władysław Bohdan
Rzyha Roza Ida Klaudja
Spaczyński Zbigniew Jan
Steciukówna Władysława Janina
Strzelecka Marja
Teleżyński Longin Justyn
Wiener Malcia

Postęp niedostateczny:

Demciuch Jerzy Ignacy
Habel Wiktor Antoni
Myślińska Czesława

Oczkowski Edward
Prychidko Lesław
Stanisławski Jan

KLASA IV b (38¹)

Postęp bardzo dobry otrzymali:

Jasonek Stefan Jan

Postęp dobry:

Dacyszyn Jan
Dacyszyn Michał
Denega Stefan
Gąska Wincenty
Jucha Władysław
Łytwyn Jan
Melnik Michał

Paulyk Grzegorz
Postoluk Bazyli
Ślepokura Kłaudja
Teśluk Roman
Wołoszyn Jan
Zatchejówna Ernestyna Zofja

Postęp dostateczny :

Bursztynowicz Józef
Charko Marja
Jakobsche Rozalja
Jaworski Jerzy
Kaliszczakówna Agnieszka
Kaliszczakówna Józefa
Lisowska Janina
Nowicki Jerzy Kazimierz
Pawlicki Ferdynand Józef

Posłuszny Edmund Aleksy
Rudyk Kazimierz
Semenowiczówna Marja Anna
Szurmiak Czesław
Tarnowski Aleksy Józef
Wilgosiewicz Kazimierz Józef
Zbronic Zofja
Zieliński Stanisław

Postęp niedostateczny:

Jazienicki Kazimierz Bolesław
Langer Otto Stanisław

Mazur Franciszek
Skłepkowyczówna Nadja Antonina

Niekiasyfikowani:

Kłosowska Eleonora Zofja (pryw.)

Wystąpiłi :

Sereda Zofja Lubow
(20/IV. 1931.)
Warczewska Aniela (23/IV. 1931.)

Zalejski Jan Ignacy
(11/X. 1931.)

KLASA V a (37)

Postęp bardzo dobry otrzymali:

Berka Józefa
Neubauer Marjem

Szurmiakówna Janina Jadwiga

Postęp dobry:

Angielski Tadeusz
Bürger Regina Rachel
Liszka Marja Janina
Śliwiński Adam

Szczepaniukówna Eugenja
Szturemski Kazimierz Andrzej
Tuchowski Władysław

Postęp dostateczny:

Demciuch Stanisław Paweł
Eberle Adam Eugenjusz
Filarowski Władysław
Fikówna Irena
Frejówna Janina
Gogót Stanisław
Gorzakiewiczówna Krystyna Marja
Hożejczy Józef Adolf
Karst Zygmunt Eugenjusz
Kawałkowski Bolesław Aleksan-
[der

Kawałkowski Władysław Marjan
Kornicz Julian Karol
Kornicz Kazimierz Karol
Lungosz Ryszard
Łukowski Jan
Mazurkiewicz Bolesław
Mermel r. Leimsider Eljasz
Minczakiewiczówna Bernarda
Wieczorek Mieczysław Józef
Zieliński Bolesław Mateusz
Zięmba Julian

Postęp niedostateczny:

Bichalski Andrzej
Bilicki Florjan

Litwin Jan Stanisław
Müller Edward Józef

Wystąpili:

Glass Jonas Majer (31/III. 1931)

Tiutiunnyk Piotr (17/XI. 1930)

KLASA (V b 29)

Postęp bardzo dobry otrzymała:

Hwozdowyczówna Zenobja Marja

Postęp dobry:

Czekajówna Marja Józefa
Kędzia Helena
Krawec Jan
Łobaj Jarosław Bohdan
Machowski Kazimierz Władysław

Motyl Aleksy
Panasiuk Teodozy
Posłuszny Łucjan Zbigniew
Szajna Franciszek

Postęp dostateczny:

Chimiczukówna Stefanja
Ciołkowskyj Piotr
Czipakówna Janina Zofja
Dominik Józef
Jazienicki Bronisław Jan
Klink Kazimierz Jan

Kulczycki Stanisław
Kwaśnicki Bronisław Jan
Myślińska Eugenia
Oiljnyk Włodzimierz
Rękas Józef Bronisław
Zierałko Antoni

Postęp niedostateczny:

Burghardt Stanisław
Choina Józef
Jaworski Aleksander

Jużkiw Zofja
Kowalski Eugenjusz Marjan
Neugebauer Eugenjusz

KLASA (VIa 33)

Postęp bardzo dobry otrzymali:

Berka Stanisław

Distenfeld Boruch

Postęp dobry:

Babirecki Michał
Kinczyk Tadeusz Tomasz
Mogielnicki Jan Stanisław

Reinisch Rozalja
Tymiński Kazimierz
Wassermann Salamon

Postęp dostateczny:

Adamciak Włodzimierz Marjan
Adler Samuel
Biernacka Helena Teofila
Figura Lesław Kazimierz
Głuchy Józef
Hłouszek Henryk Juljusz
Jaskuła Stanisław
Jaworska Bogumiła Michalina
Karczewska Alina Paulina Marja
Klimkiewicz Kazimierz Pankray
Kozłowski Stanisław Teofil Józef

Krakowiecki Jan Gwalbert
Kwaśnicki Stanisław Julian
Maiuda Marjan Stanisław Józef
Sikorski Karol
Stelmach Michał
Syweńka Włodzimiera
Szadaj Bolesław Zygmunt
Szczepański Józef Paweł
Talaga Stanisław Zygmunt
Terlikowski Władysław Piotr
Wittlin Gittel

Postęp niedostateczny:

Fik Adam Ignacy

Kwaśnicki Tadeusz Leon

Wystąpił:

Gwozdrowicz Eugenjusz Miron (20/IV. 1931)

KLASA VI b (27)

Postęp bardzo dobry otrzymali:

Posłuszny Marjan Witold

Thun Mechel

Postęp dobry:

Burghardt Alfred Kazimierz
Dorosz Eugenjusz Jarosław
Falińska Walerja Joanna

Marynowicz Henryk Józef
Szyszka Włodzimierz

Postęp dostateczny:

Dziuba Kornel
Fik Nestor
Greń Ludwik
Hirnyj Włodzimierz
Jaworska Natalja
Kopczek Alfred
Klug Sara Beila

Mroczkowski Franciszek Salezy
Piekarska Marja Julja
Rudy Włodzimierz
Seredyniecki Jan Tomasz
Tyszarski Zbigniew Leonard Bruno
Wachsmann Józef Bronisław

Postęp niedostateczny:

Laszek Mieczysław
Marusznia Włodzimierz Mieczysław

Mazur Stanisław
Rudyk Bronisław

Wystąpili :

Łysko Dymitr († 5/II. 1931)
Martyniuk Roman (3/I. 1931)

Teuerle Karol (1/IV. 1931)

KLASA VII a (26¹)

Postęp bardzo dobry otrzymali:

Heil Irena Stefanja
Schiller Jan

Żaba Jarosław Bogumił Jan

Postęp dobry:

Asarabowski Zygmunt
Kohl Izak
Kohl Lola

Rilling Rudolf
Skibicki Edward
Ślepecki Michał Stanisław

Postęp dostateczny :

Bubnicka Anna Marja	Nawacki Jan Józef
Dobrzańska Marja Helena	Niebielski Bolesław
Habel Józef Marcin Piotr	Schneider Jozua
Kapusta Aniela	Spaczyńska Zofja Janina
Lewicka Janina Zofja Helena	Slepecki Bronisław
Mroczkowski Edward Bolesław	

Postęp niedostateczny :

Bubnicki Adam Ferdynand	Keller Bolesław
Czyrek Bolesław Eugenjusz	Klier Stanisław Marjan
Dominik Jan Władysław	Szubert Bolesław

Nieklasyfikowani :

Nussbaum Teodor (pryw.)

KLASA VII b (26')

Postęp dobry otrzymali :

Bilanów Marja Magdalena	Litak Helena
Dawosyr Mikołaj	Łysko Roman Hilary Marja
Dolinkiewiczówna Stanisława	Neugebauer Tomasz
Kozubski Karol	Pichler Wanda

Postęp dostateczny :

Brennenstuhl Karol	Maksymowicz Mirosław
Faliński Tadeusz Leonard Izidor	Nowosad Zdzisław Jan
Karst Zdzisław Ignacy	Oberc Zofja Rozalja
Kruczkowska Józefa Apolonja	Schütter Wawrzyniec

Postęp niedostateczny :

Jazienicki Władysław	Olesiewicz Eugenjusz Ludwik
Kaczorowski Stanisław Franciszek	Polowyk Eugenjusz
Kaglik Piotr	Składnik Jan
Kopeczek Stanisław Józef	Szosler Stanisław
Michalewska Ludwika	Wieczorek Władysław

Nieklasyfikowani :

Kowalczuk Marjan (pryw.)

KLASA VIII. (44)

Postęp bardzo dobry otrzymali:

Didyk Włodzimierz
Halbreich Mieczysław
Jaworska Janina Marja Jadwiga
Kinczyk Grzegorz Stanisław

de Malherbe Wiktor Michał
Szczerepa Józef
Vögl Elfryda Joanna
Wittlin Lorcja

Postęp dobry:

Ciba Józef Eugenja
Czekałowski Roman Zbigniew
Dawidowicz Dominik
Demczuk Bohdan
Kaczorowski Jan Andrzej
Kędzia Michał

Kocybała Swiatosław Nazarjusz
Kowalski Bolesław Ignacy
Popiel Tadeusz Stanisław
Tarnawski Zenobi
Wachtl Czesław
Wencak Jan Leon

Postęp dostateczny:

Bartłomowicz Franciszek
Dawydowycz Jan Taras
Eisen Duwid
Füller Roman Józef
Gelberg Klara
Kantor Alojza Halina
Kijowski Adam Jnljusz Zygmunt
Klinger Franciszek
Kowaluk Jan
Kuszyński Stanisław Marcin
Łysko Marja

Maruśniak Rozalja Stanisława
Semenowicz Jan Adam
Sommerstein Cesi
Steciuk Marceli
Stipal Ernestyna Marja
Toegl Marja Jadwiga
Turowski Emil
Warczenki Mieczysław
Wierzbowski Czesław
Zakrzewski Jakób
Zieliński Włodzimierz

Nieklasyfikowani:

Kruczkiewycz Jarosław

Wystąpili:

Wirstlein Jadwiga (4/IX. 1930)

XII. Podręczniki na rok szkolny 1931/32.

Podręczniki w roku szkolnym 1931/32. będą te same, co w roku szkolnym 1930/31. Wykaz tych podręczników był drukowany w XI. Sprawozdaniu Dyrekcji gimnazjum państwowego im. Kornela Ujejskiego w Kamionce Strumiłowej za rok szkolny 1929/30. na stronicy 60—64.

XIII. Informacje na rok szkolny 1931/32.

1. Wpisy uczniów na rok szkolny 1930/31. do wszystkich klas odbywać się będą dnia 27. i 30. czerwca, oraz 1. 2. lipca 1931 r.

2. Do klasy I. przyjmować się będzie młodzież, która w danym roku kalendarzowym kończy 10 lat, a nie przekroczy lat 14, do klas wyższych młodzież odpowiednio starszą.

3. Uczniowie repetenci, którzy nie otrzymali promocji do klas wyższych, nie mogą nadal uczęszczać do tutejszego gimnazjum, jak również uczniowie, którzy w dwóch półroczach tego samego roku szkolnego otrzymali w połowie lub w większości przedmiotów obowiązkowych notę niedostateczną.

4. Przy wpisie każdy uczeń ma przedłożyć świadectwo ostatniego roku szkolnego i kartę wpisową.

Uczniowie, nowowstępujący do zakładu, składają: a) kartę wpisową, b) metrykę urodzenia, c) świadectwo szczepienia ospy, d) świadectwo moralności, o ile uczeń skończył 14 lat życia, e) świadectwo tożsamości.

5. Egzaminy wstępne do klasy I. odbędą się dnia 30 czerwca 1931 r. Egzaminy wstępne do klasy II. — VIII. odbywać się będą dnia 25. i 26. czerwca 1931 r. A egzaminy wstępne do klasy IV. z uczniami, którzy ukończyli siedmioklasową szkołę powszechną, odbywać się będą systemem lekcyjnym od 20—27. czerwca 1931 r.

6. Uczeń, reprobowany przy egzaminie wstępnym, nie może w tym samym roku zdawać egzaminu w żadnym innym zakładzie.

7. Rok szkolny 1931/32. rozpocznie się uroczystem nabożeństwem dnia 1. września 1931 r. o 9. godzinie rano, a normalna nauka szkolna rozpocznie się dnia 2. września 1931 r. o 8. godzinie rano.

8. Uczniom zamiejscowym nie wolno mieszkać na stancji, którą Dyrekcja uzna za nieodpowiednią. O każdej zmianie odpowiedniego nadzoru i o zmianie mieszkania winien uczeń bezzwłocznie zawiadomić swego opiekuna klasy.

9. O postępach uczniów mogą się rodzice i opiekunowie dowiadywać w czasie konferencyj informacyjnych, których terminy podaje Dyrekcja do wiadomości z początkiem każdego półrocza. W drugiej połowie stycznia i czerwca informacyj udzielać się nie będzie.

10. Na nauce ćwiczeń cielesnych obowiązuje ubiór ćwiczebny na mocy zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10. stycznia 1929 № O. H. Fiz. 28/28.

11. Zwraca się uwagę Ródciców i Opiekunów młodzieży, że przepis noszenia mundurków (kolor granatowy) obowiązuje wszystkich uczniów i uczennice.

12. Dyrekcja zachęca jaknajgoręcej P. T. Rodziców i Opiekunów młodzieży do zapisywania się na członków Koła Rodzicielskiego, którego współpraca z Gronem nauczycielskim może mieć doniosłe znaczenie w dziele wychowania młodzieży.

W Kamionce Strumiłowej, dnia 27. czerwca 1931 r.

Jadysz Haniowski

Dyrektor.
